

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.</p> <p>Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.</p>	<p>Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.</p> <p>Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója. Felelős szerkesztő: Buday Barna.</p>	<p>Szerkesztőség: Budapest, IX., Köztelek-utca 8. Kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.</p>
--	---	--

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Gőzartató bemutatás.

Az OMGE. a Tolnamegyei Gazdasági Egyesület közreműködésével f. évi június hó 8-án (szerdán) *Dombóvárott*, *Döry Hugó* ur gazdaságában az *Ivanits-féle* — e célra átalakított gőzgépekkel — gőzartatógép bemutatást rendez. Ezen új rendszerű aratói mód részletes leírása a „Köztelek” f. évi június hó 6-án a 45. számban jelent meg.)

Indulás a bemutatás napján Budapestről a Keleti pályaudvarról reggel 7 órakor induló gyorsvonattal.

A kellő időben jelentkezők részére fogatok — *Döry Hugó* ur szíveségéből — rendelkezésre fognak állani.

Jelelni lehet az OMGE. titkári hivatalánál július hó 5 ig. *Igazgató.*

Figyelmeztetés a tagdíjhátralékok fizetésére.

A folyó évi tagdíjakkal tagjaink igen nagy része van még tartozásban, dacára annak, hogy az alapszabályok intézkedése értelmében a tagdíj legkésőbb minden év márczius 1-ig az egyesület pénztárába befizetendő s dacára annak, hogy tagjaink ezen kötelezettségükre figyelmeztetve lettek.

Ujabb felhívom tehát ez uton is tagdíjjal hátralékos tagjainkat, hogy tartozásukat kiegyenlíteni szíveskedjenek, mert ha ezen a lap után és a posta után egyidejűleg közreadott figyelmeztetésünknek sem volna eredménye, úgy követelésünk behajtásával az egyesület ügyészt fogjuk megbízni. Budapest, 1908 június hó 16. *Igazgató.*

Egyről-másról.

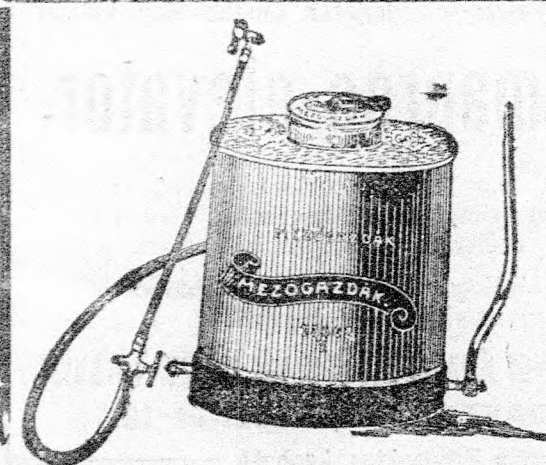
(Terméskilátásaink és a gabonapiacz helyzete. — A napisajtó a mezőgazdasági kamarák törvényjavaslatáról. — A cukorgyárosok közgyűlése. — Parádi utóhangok. — Érdekképviselet és nemzeti birtokpolitika.)

A mezőgazdaságunkat annyira sújtó ürhetetlen hőség az utóbbi napokban sem csökkent és így az a kevés reménységünk is, amelyet a tizenkettedik óra kedvezőbbre fordulásába helyeztünk, szétfoszol t. El vagyunk készülve arra, hogy a július elsején kibocsátandó hivatalos termésbecslés még kedvezőtlenebb színben fogja feltüntetni várható gabonatermésünk mennyiségét és minőségét, mint a június tizenötödiki. Volt ugyan némi csapadék e héten az ország egyes vidékein, az azonban édes keveset változtathatott a gabonafésleges fejlődésében, mivel sok helyen a fejlődés befejeződött és a rendellenesen korai érés igen sok vidéken — az Alföldön — kényszeraratót tett szükségessé. Péter és Pál az idén nem az aratás kezdetét jelenti, hanem folytatását. Kecskeméten és vidékén, továbbá Csanád megyében és Bácsaliban silány és szomorú képet fog Péter-Pálkor a felkelő nap megvilágítani.

Fokozódó kedvezőtlen terméskilátásaink dacára a gabonabörze irányzata engedett eddigi szűrségéből. Oka ennek nem az, hogy a törzsdén talán kedvezőbbben itélnék meg a helyzetet, mint amilyen a valóságban, hanem a gabonapiacz és különösen a fedezetlen határidősüzleti játék technikája. A hirtelen és jelentékeny mérvű árhanyatlásra külső okok nem is szolgáltatottak alkalmat. Ausztriában sem túlságosan biztatnak a várható terméseredmények, erről győz meg bennünket Ruhland tanár lapjának a „Landwirtschaftliche Marktzeitung” jól értesült bécsi tudósítója, aki a „Neue Freie Presse” tudósításaival szemben azt írja június 23-iki kelettel az osztrák terméskilátásokról, hogy „az idén nemcsak Magyarországon, hanem Ausztriában is csak gyenge közepes termés várható és félt, hogy a Lajthán innen (Ausztriában) a családás még csak ezután fog bekövetkezni”. A Dunamenti tartományokban a helyzet, ha nem is egészen olyan, mint nálunk, nem is sokkal biztatóbb, ez tűnik ki brailai tudósítónknak a tőzsdei rovatunkban közölt jelentéséből, amely arról számol be, hogy ott a teljesen kiapadt készletek mellett az idei aratás csak gyengén fogja megtölteni a magtárakat. Ily auspiciumok és a mi különleges gabonaértékesítési viszonyaink mellett el lehetünk arra készülve, hogy a technikai okokból ideiglenesen beállott árlanyhulás rövid időn belül irányt fog változtatni.

Rubinek Gyula és Bernát István által készített, a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat élénk vizshangra talalt a napisajtóban és ha a napisajtó ítélete a közvélemény ítéletének megnyilatkozása, örömmel állapíthatjuk meg, hogy a közvélemény elismeréssel adózott a törvényjavaslat céljának és tartalmának. Hogy e törvényjavaslat egy igen nagy hiány megszüntetésével a nemzet legszeleesebb rétegeinek, a gazdaosztálynak boldogulását hivatott elősegíteni, azt egyetértően hangoztatja a napisajtó és a mezőgazdasági kamarák kérdésének megoldását oly fontos nemzeti szükségletnek tartja, hogy ennek megfelelő és méltó elbánásban részesítve, vezető helyen is foglalkozik e kérdéssel. Hogy a napisajtó után megnyilatkozott közvélemény a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslatot oly kedvezően fogadta, abban nagy érdeme van a javaslat szerkesztőinek, mert az általános kedvező bírálat azt igazolja, hogy a javaslat olyan, amely mindenkit kielégíthet, legjobban pedig az érdekeltet, magát a gazdatársadalmat.

A Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete most lezajlott közgyűlésén foglalkozott a cukorrépatermesztők szervezkedésével is. Az egyesület elnöke megemlítette, hogy a termelők ezt a szervezkedését a cukoripar szempontjából üdvözölni lehetne, ha a mezőgazdasági ér-

AJANLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel nagy munkaerő- és permetezőanyag-megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi szőlőmivelési árjegyzékünket az összes szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük.

Mezőgazdák A. jegyű permetező K 40.—
" B. " " " 34.—

Magyar Mezőgazdák Szövetsége
Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Mai számunk 34 oldal.

dekszövetségek minden szenvedelem nélkül működnek. Az egyesület érdemes elnöke *tulzotaknak* jelezte a gazdák követeléseit, amely tulzot követelések szerinte arra fogják kényszeríteni a cukorgyárakat, hogy a répafeldolgozásnál kisebb mennyiségekkel is megbarátkozzanak, aminek a természetők fogják csak kárát vallani. Beszéde végén pedig a cukorgyárakat összetartásra buzdította, hogy annál inkább ellenállhassanak a gazdák kívánságainak. A Magyar Cukorgyárosok Országos Egyesülete elnökének fenti kijelentései a cukorrépa-termesztőket egyáltalában nem fogják meglepni, mert nagyon jól tudjuk azt, hogy éppen azok a gyárak helyezkedtek a legmervebb visszautatás álláspontjára a gazdák jogos kívánságaival szemben, amelyek az ő vezetésé alatt állanak. Nem is azért regisztráljuk röviden a cukorgyárosok gyűlésén elmondott beszédét, hogy meglepetésként szolgáljunk vele a gazdaközönségnek, hanem azért, hogy belássák, miszerint a kartellekkel szemben csak egy fegyvere van a természetőknek és ez a szövetség, a mennél szélesebb rétegeket felölelő szövetség. A szövetség hatalmán török csak meg a kartellek mindenható gondolt uralma. A szövetségnek többféle fegyver áll ezután rendelkezésére, akár szövetségi cukorgyárak, akár pedig a cukorrépa-termesztésnek időleges felhagyása. A cukorgyárosok elnökének a cukorgyárakat kartellbe hívó szava legyen intő szózat egyszersmind a természetőkhez, hogy a szövetségi szervezkedést a megkezdett alapon a legkiterjedtebb mértékben folytassák. Ambar mindig jobb a békés közeledés és az egymás megértésére való törekvés, de ha ez az egyik fél rideg magatartásán meghiúsul, azt a módot és eszközt kell választani a cél eléréséhez, amely inkább vezet a boldogulás felé.

Szépén sikerült ünnepe volt gazdatársadalmunknak a Magyar Gazdaszövetség parádi közgyűlése, amelynek fényt gazdáink színe-javának részvétele, melegsége a nagyoknak és kicsinyeknek, nagy uraknak, közéleti előkelőségeknek és egyszerű kisgazdáknak egymást megértő, a közös eszményekben egybeolvadó harmóniája, a hétköznapi eseményeken felülemelkedő jelentőségét pedig *Darányi Ignác* földmívelésügyi miniszternek magas szárnyalása, eszmékben gazdag megnyitó beszéde kölcsönözt. A Károlyiak földjén, Isten szabad ege alatt folyt le ez az emlékezetes közgyűlés és mintha a hely hagyományai, az éltető természet közelsége megihlették volna a szíveket: a gyülekezet fölött boldogult Károlyi Sándor grófnak nemes szelleme lebegett. Az ő ajkairól röpített el annak idején az a szállóigévé vált nagy igazság, amelyet szent hagyományként vettünk át tőle s amelynek nemzeti irányban való megvalósításán küzdünk, dolgozunk mindannyian, hogy aki a föld, azé az ország. És íme, most Magyarország földmívelésügyi minisztere Károlyi Sándor gróf szent eszményeinek méltó letéteményese hirdeti hivatalos helyről, nem a távoli jövő szép ábrájára, hanem az alkotó munka biztos megvalósulás

felé haladó programja gyanánt Károlyi Sándor gróf örökségét, a mi hitvallásunkat: a nemzeti birtokpolitikát.

A tertről a megvalósulásig, a programtól annak gyakorlati végrehajtásáig még egy nagy lépés van hátra. De *Darányi Ignác* szép és lelkes szavai a bizalom felemelő érzésével töltötték el lelkünket, hogy az őszszel nyilvánosságra hozandó birtokpolitikai javaslatot „a telepítésről és parcellázásról” ugyanaz a szellem fogja átlengetni, amelynek szárnyalását *Parádon* oly örömmel üdvözlöttük s amelyről a magyar földnek és a magyar fajnak minden igaz barátja bizonyára széles ez országban éppen olyan őszinte örömmel vett tudomást.

Jól mondotta *Darányi*, hogy helyes birtokpolitika nélkül egy országot fenntartani nem lehet és méltán csodálkozhatni rajta, miként homályosíthatták el ezt a mindig hirdettük kézenfekvő igazságot annyi éven át illetékes helyen a gazdasági politikára átvitt tetszetős és csillogó, de alapjában véve üres és hamis, sőt mint szomorú tapasztalás bizonyítja — veszedelmes jelszavak. Hogy a helyes birtokpolitika csak nemzeti irányú lehet, amelynél az államra a becsület, pártatlan közbenjáró hivatása vár, az ezek után minden kétségben felül áll. És az előterjesztendő kormányjavaslatnak nem lehet szebb, nagyobb és nemzetünk jövőjére korszakot alkotóbb hivatása, mint a politika pilléreihez szilárd megalapozásával megerősíteni az irányításra hivatott, de eddig könnyelműen védtelenül hagyott, már már pusztulásnak indult közép-osztályt és támogatni, megvédelmezni, a társadalmi munka helyes felhasználásával felvirágoztatni azt a kisbirtokos osztályt, amelynek vállain Magyarország jövő fejlődése nyugszik.

Junius huszonharmadika nagyjelentőségű határkő, fordulópontot jelentő mesgye a magyar mezőgazdaság történetében. E napon hozta ugyanis nyilvánosságra hazai földmívelésügyünk érdemes vezetője a mezőgazdasági kamaráról szóló törvényjavaslat előadói tervezetét, amely gazdatársadalmunk e kérdésben leghivatottabb két szószólójának, *Rubinek Gyulának* és *Bernát Istvánnak* korszakot alkotó, valóban sikerült munkája. Egy szebb jövő felvirradását várjuk e tervezet törvénynyé válásától, amelynek teljes szövegével és mesteri megokolásával olvasóink már lapunk múlt számából megismerkedhettek.

Erős a mi hitünk, hogy a magyar gazdatársadalmunk a f. évi október 20-iki szövetségi nagygyűlésen megnyilatkozó állásfoglalása szentesíteti fogja ítéletünket. Talán nem indokolatlan az a reményünk, hogy a hagyományos visszavonás és egyenletesség nem szalasztja el most az utolsó órában a kínálkozó kedvező alkalmat ama hatalmas vár megépítésére, amelynek a békes alkotó munka zavartalanágát biztosító, a fejlődést elősegítő és oltalmazó, az ellentétes áramlatok ostromával szemben menhelyet nyújtó bástyái mögött, mezőgazdaságunk jogosult bizalommal nézhet a jövő elé és egyesült, gyarapodott erővel munkálkodhatik

felvirágoztatásának nemzeti érdekű nagy művén. Különös érdeműl tudjuk be a javaslattervezetnek azt, hogy az egészet a legtisztább értelemben felfogott autonómiának, a valódi társadalmi öntevékenységek szelleme lengi át. Csak a szervezet megalapozását utalja az állam, a törvényhozás hatáskörébe, míg az érdekképviseleti intézmények legmegfelelőbb, az adott viszonyokhoz simulóan lezézészerűbbnek látszó kiépítését magára, a legközvetlenebbül érdekelt gazdatársadalomra bizza. Nem kész és merev alkotást kényszerít felülre reánk, amelynek formáit hol tágaknak, hol szűkeknek érezhetnők, hanem így szól a gazdatársadalomhoz: íme, itt vannak az alapok, építsd ki rajtuk magadnak a szükségleteidnek megfelelő hajlékot; előttd a kere, töltsd ki azt — a rendelkezésre bocsátott eszköznek és a meglevő értékes társadalmi intézményeknek bölcs felhasználásával — szabadon, a magad akarata szerint.

A tervezetnek ez irányú, e jellemvonása teljesen eredeti és a javaslatban kifejtett nagybecsű, a hazai viszonyokhoz mindenben alkalmazkodó irányelvekkel együtt — szerény nézetünk szerint — a tervezett intézmény sikerének legbiztosabb záloga.

GAZDASÁGI ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Henshe Árpád.

A veszprémi székeskáptalan gazdálkodási rendszere.

Jó és hasznos szolgálatot kívánok tenni nagybirtokosainknak, a gazdatiszteknek, a közzgazdasági érdekeknek, végre a szociális ügynek, amidőn felkérésemre illetékes helyen nyert kegyes engedély alapján a veszprémi székeskáptalan gazdálkodási rendszerét az alábbiakban bemutatom.

A gazdálkodási szervezetnek legfőbb fóruma a székeskáptalani konzisztórium, amelynek szaktanácsadó a jószágfelügyelő és jogtanácsos. A központban van ezenkívül a számvelő, számtartó, erdőmester és a szükséges segédzemélyzet, mindannyian okleveles szakemberek.

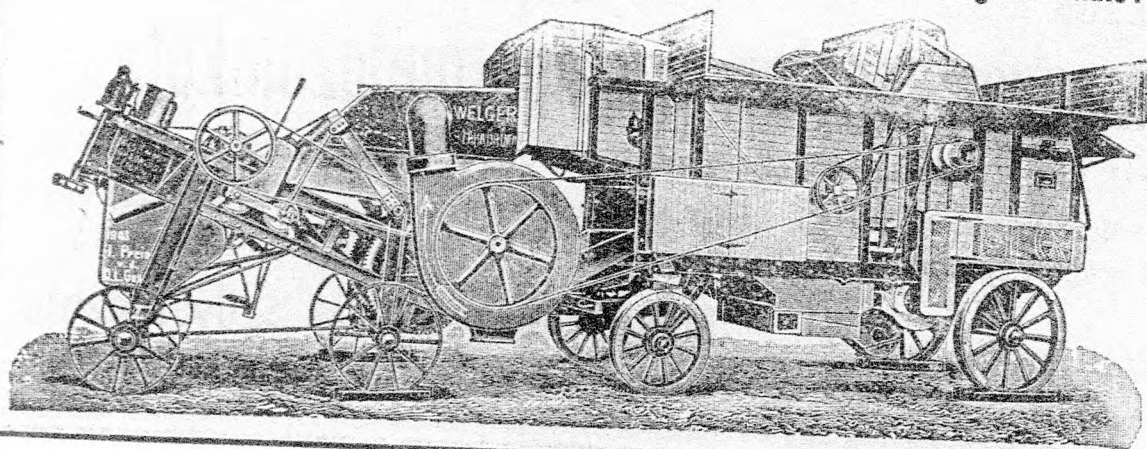
Hetenként egyszer konzisztórium tartatik, amidőn a szakközégek referálnak az állapotokról esetleg megteszik megokolt előterjesztéseiket, illetőleg a jószágfelügyelő úgy a maga javaslatait, mint esetleg a tisztiszekeken felmerült eszméket előadja és véleményezi, mert a fontosabb dolgokban nagyobb eladásoknál, bevásárlásoknál, építkezéseknél, beruházásoknál és egyéb jelentősebb intézkedéseknél végérvényesen a konzisztórium határoz.

A káptalannak van tizenegy önállóan és okleveles gazdatisztek által kezelt gazdasága. A nagyobb gazdaságokban ellenőrök is vannak alkalmazva. A kezelő gazdatisztek egymástól függetlenek és közvetlenül a jószágfelügyelő rendelkezése alatt állanak, attól kapják az utasításokat és annak küldik be jelentéseiket. A jószágfelügyelő időnkint értekezletre hívja össze a tisztiket, hogy a szükségeseket velük megbeszélhesse és véleményt cserélhessenek, miáltal ki van zárva az, hogy meglepetésszerű intéz-

!!FONTOS UJDONSÁG!!

7-8 munkás megtakarítható!

Szabad. Welger-féle teljesen önműködően kötöző

szalmaprés-elevator.

A meglevő mozgony változatlan használata mellett minden cséplőhöz alkalmazható! Összehasonlíthatatlanul célszerűbb minden más szerkezetnél.

A kizárólagos gyártási jog tulajdonosa a magyar korona országaira nézve az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár Részv.-Társulat
BUDAPEST, VI., Váci-ut 19.

Prospektus kapható.

kedések oktrojáltassanak a kezelő gazdatisztekre.

A káptalan minden egyes tagjának tudomása van minden fontosabb gazdasági momentumról és minden nagyszabású intézkedés csakis a testület tudta és beleegyezésével történhet meg, amely ellen tehát az appellátának a kezelő tiszték részéről sem értelme, sem jogosultsága nincs. Az egész ügyvezetés szigorúan alkotmányos jelleggel bír, ahol minden illetékes tényező érvényesülhet.

A tiszték jövedelme megfelelő fix fizetésen kívül a jövedelmi osztalék. Mindent összevéve, a legrosszabb esetben is annyit tesz ki, hogy a tiszték nemcsak anyagi gondok nélkül élhetnek, de gyermekeiket is társadalmi állásukhoz megfelelően nevelthetik. Az osztalék úgy származik, hogy a gazdaságokra ki van vetve egy bizonyos összeg, amelyen felül beadott tiszta jövedelemből 40%-ot ad a káptalan, de csak 8000 K.-ig. Egy gazdaságnak 3200 K. osztaléka lehet mint legtöbb. Az osztalékból kap a jószágfelügyelő 10%-ot, a számvető 8%-ot, a számtartó, vagyis pénztáros 5%-ot, a 11 kezelőtiszt 6%-ot = 66%-ot, a két első ellenőr 2 $\frac{3}{4}$ %-ot = 5%-ot és a három ellenőr 2%-ot = 6%-ot, mindössze 100 százalék.

A múlt télen a káptalan az osztalékra nézve a következő határozatot hozta: Ha a legutóbbi hat év átlagtermését a gőzkés gazdaságok 12%-kal emelik és a nem gőzkés gazdaságok 8%-kal, egy a három nagy és tehenésgazdaság tisztjei egyenlő 1200 korona, az öt középnyagy és az egy kisebb tehenésgazdaság egyenkint 1000 koronát, végre a két kisgazdaság egyenkint 800 korona osztalékot kap és ezzel megfelelően a fő és ellenőrző tisztiség is részesül osztalékban.

Jutalomban részesülnek még a cselédek és aratók is és pedig takarodási jutalom czímen kap a cselédség jó és középtermés alkalmával fejenként 20 koronát, ha minden négyes ökörfogatnál naponként 60 kereszt, 18 kérés gabonát asztalra hord és rak; fejenként 15 koronát, ha 55 kereszt gabonát hord be; végre 10 koronát, ha 50 kereszt gabonát hord be és rak asztalra. Ha több gazdaság egyformán dolgozik, akkor a sorshuzás dönt. Ezen jutalom kitesz évenként 2000 koronát.

Az aratók négyféle jutalmat kapnak és pedig közép- és jó termés mellett, ha páronként 12 kat. hold learatandó területet 14 nap alatt learatják, igen jó termés vagy megdülés esetén 18 nap alatt, úgy, hogy 6 napi aratás után, az aratók 10%-a a kettőzökkel együtt a takarodásnál segít; akik legrövidebb idő alatt végeznek, kapnak páronként 30 koronát, a második helyre jutók 20 koronát, a harmadik helyre esők 15 koronát, a negyedik helyre kerülők 10 koronát. Ha két gazdaság egyszerre végez, akkor a sorshuzás dönt és a vesztes fél kapja a 2-ik jutalmat és így tovább.

Hogy mily versengést támaszt ez a jutalmazás, mutatja az eredmény, hogy a takarodásnál naponként behordanak 80 keresztet is és az aratás 14 nap helyett 10-12 nap alatt befejeztetik, maghullás nem igen állhatván elő, nyer vele a munkás és az uradalom egyaránt. A cselédség az említett jutalomon kívül még

korpótléket is kap, hogy a szolgálatban kitaratók legyenek, miután a gyakori cselédváltás minden tekintetben hátrányos. A mesteremberek és parancsolók 5 évi szolgálat után 20 koronát, 10 évi szolgálat után 30 koronát, közönséges cselédek 5 évi szolgálat után 15 koronát és 10 évi szolgálat után 20 koronát kapnak. Ezen korpótlékek többre nem mennek és csak jó közép-termés esetén adatnak ki s miután ezen közép-termékek évenként megvannak, e czímen a káptalannak évi terhe 6000 korona.

Kapnak továbbá a mesteremberek és az összes cselédség a gyermeket szülő anyára, bábaköltségre és a jobb élelmezésre, a gyermekágyi időre, esetenként 15 korona segélyt. Ezen költség évenként 1000 koronára rug.

Amely alkalmazottnak vagy cselédnek csak 2 gyermeke van, az gyermektartási segélyt nem élvez, de akinek 3 gyermeke van, az kap évenként 10 korona segélyt, akinek 4 gyermeke van, az kap 30 koronát és akinek 5 gyermeke van, az kap 60 koronát a gyermek születésétől haláláig, de bezárólag 12 éves korig és pedig a julius előtt született gyermek után az egész évit, a julius után született után a félévit, míg a julius előtt elhalt után a félévit és a julius után elhalt után az egész évit. A gyermektartási segély évi összege, amely körülbelül 3000 koronát tesz ki, a szeretet ünnepén, karácsonykor osztatik ki, a korpótléki járuléka pedig huszvetkor.

Ad még a káptalan a cselédségnek az eladott gabonák és beszerzett mütrágyák után métermázsánként 2 fillért ruhaszaggatás czímen a zsákolás alkalmával. Ez évenként körülbelül 950 koronát tesz ki.

Ha a cselédség a gazdaságon kívül szekeret vagy kocsi, napidíjban részesül és pedig ha ebédre nem jöhet haza, 40 fillért, ha éjjelre is távol van, 80 fillért.

A szőlőket permetező vinczellérek és cselédek, úgy a mütrágyákat vető béresek ruhaszaggatás czímen naponként 50 fillér pótléket kapnak. A bárányellés és malacozás ideje alatt éjjeli őr-ségre kirendelt béresek gazdaságunkonként és éjenként 2 egység, kik éjjelkor egymást felváltják, 40-40 fillért kapnak. Az ígás kocsisok a választott csikók darabjért 10 korona jutalmat kapnak. A tehenészek — 4 tehenésgazdaság van és mindegyikben 4 tehenés — kapnak minden választott borju után 5 korona jutalmat, ha a meddőségi százalék 10-nél nem megy többre, ha ennél nagyobb, akkor csak 2 K.-t, amelyből 40% a tehenésgazdáé, 60% a három tehenészé.

A kanászok is kapnak jutalmat és pedig minden egy éves korában elő süldőért 20 fillért, ha a malacozásból az elhullás elválasztásig 2%-nál nem nagyobb.

A juhászok minden megnyírt bárány után 10 fillért kapnak, ha az ellés alatti elhullás elléstől herelésig a 10%-ot meg nem haladja, ha az egész évi összes birkadög százaléka 10%-on felül nem megy és ha a meddőségi százalék 15%-nál többre nem rug. Ha ezek közül valamelyik kikötés nincs meg, úgy jutalom nem jár.

A juhászok anyagi helyzetének javítása és köztük a nemes versengés felkeltése czéljából a következő jutalmakat tűzte ki az uradalom:

I. Az ellető gazdaságok juhásza jutalmat kapnak, ha a bárányelhullás az ellés kezdetétől a herelésig 2% = 150 koronát, ha az elhullás 2 $\frac{3}{4}$ % = 100 koronát, ha az elhullás 3% = 75 koronát.

II. Ha a befedezett anyákból a meddő 5% = 150 koronát, ha 6% = 100 koronát, ha 7% = 75 koronát.

III. Ha az egész évi összes elhullás az ellető juhászokban 4% = 200 koronát, ha 4 $\frac{1}{2}$ % = 150 koronát, ha 5% = 100 koronát.

IV. Ha az egész évi összes elhullás a nem ellető juhászokban 3% = 200 koronát, ha 3 $\frac{1}{2}$ % = 150 koronát, ha 4% = 100 koronát.

Egyik gazdaságban sok a juhász, ez a fenti jutalmaknak kétszeresét kapja, míg a három gazdaságban, ahol csak három juhász van, a jutalmak felét. Ezen három kis gazdaságban a jutalom felét az első juhász kapja, a másik felét a többi juhász egyformán elosztva; míg a többi gazdaságokban a jutalom $\frac{1}{4}$ részét a juhászgazdák, a $\frac{3}{4}$ részét a többi juhász kapja egyenlő osztalékban. Ha egy jutalomra több juhászat szerez érdemet, a jutalmat a nagyobb juhászat kapja.

Hogy az ezen rendelkezésekből származható visszaéléseknek eleje vétessék, szigorú büntetés terhe alatt — mely a kezelőtisztekre is kiterjed és természetesen a juhászokra — tilos az 1 $\frac{3}{4}$ éves juhoknak befedeztetése. Ezen jutalmazások évi összege mintegy 1000 korona, ezek azért nem mentek még többre, mert a rendelkezés még csak két évi keletű s hogy a meddőségi százalék 7-nél mindig nagyobb volt, de az elhullások évről-évre kevesbednek, ami a gondosabb kezelésnek illetve a jutalmaknak tudható be.

A gazdálkodást illetőleg a szántóföldek 65%-án magot termesztnek és 35%-on takarmányt. A 65%-ból 25% őszi 23% tavaszi gabona és 17% magtengeri, mely utóbbinak fele urasági, másik fele pedig a konvencziós cselédek és aratóké. A 35% takarmányból 88% szalás, 12% pedig gyök- és gumós, kapa alatt tehát állandóan a szántóföld területnek 22%-a van. Az ősziek mind kapnak szuperfoszfát mütrágyát, kat. holdanként a jó és trágyás földek 85 kilót, a közép-jők 1-30 métermázsát és a régebben trágyázottak 1-70 métermázsát, vízben oldható 18%-os foszforavtartalmut. Vetőmagul a legszébb és leg-súlyosabbat használják, jól megtisztítva, amelyből hogy a megdülésnek lehetőleg elejét vegyék, az átlagban megszabott mennyiségnél, a jó földekre és láposokra 20%-al kevesebbet vetnek, a középjókra az átlagot és a gyengébb földekre a jóknál megtakarított 20%-al többet, így a vetések teljesen kiegyenlítették.

Az elmondottakból is látható, hogy nagy súlyt fektetnek az állattenyésztésre. A gazdasági lovak után csikókat nevelnek, amelyek elválasztás után egy gazdaságba koncentráltatnak. Van magyar és nyugati fajta szarvasmarhatenyésztésük, eladásra csakis a kiselejtett szopós borjúk kerülnek. Van finom gypjas juhtenyésztésük, amelyet inkább fejlesztenek, mintsem hogy valaha is redukálására. pláne beszüntetésére gondoltak volna. Ujabbán létesítettek több gazdaságban sertésenyésztést. Vannak mintaszerűen kezelt szőlők, gyümölcsöseik, fa-

WOHANKA FÉLE

NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK

és LOKOMOBILON.

NEM TŰZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!

LEGOLCSÓBB ÜZEM!

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK

WOHANKA ÉS TÁRSA.

BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

iskolák. Ugyancsak mintaszerű halastavakat alakítottak, közöttük van pisztrángtenyésztő telepük is. A vízlecsapolásokra és mesterséges rétöntözésekre óriási befektetéseket tettek. Nagy összegeket fordítottak új építkezésekre, új gépekre és a régiéknak jó karban tartására, főképpen a cselédlakásokra, amely utóbbtól miat improduktív befektetéstől sokan irtóznak, holott szociális és emberbaráti szempontból ennél produktívabb és közvetve hasznosabb befektetés manapság nem képzelhető. Szóval megfontolva haladnak a korral, realisan és céltudatosan.

Meg kell még emlékeznünk a nyugdíjról és kegydíjről, amely újabb időben oly nagy aktualitással bír. A nyugdíj és kegydíj tíz év előtt lett szabályzatilag rendezve, mert azelőtt is részletekben az illetékesek, csak hogy az összeg esetenként lett külön megállapítva. A nyugdíj-szabályzat gondoskodik a munkaképtelen alkalmazottakról és árvaokról is. A nyugdíj összegét, tekintet el a drágaságra, 1907. évben 15% -ra felemelte a káptalan, amelyből tehát tisztességesen meg lehet élni, mert a legalsóbb rangfokozatnál is a teljes nyugdíj 40 évi szolgálat után 2700 koronát tesz ki, míg a legmagasabbnál 4000 koronát. A tiszték a nyugdíjaphoz évjáradék címén, a rangfokozat szerint megállapított teljes nyugdíjuknak évenként négy százalékát fizetik be addig, amíg tényleges szolgálatban állanak. A betöltött 40 évi szolgálat után, habár szolgálatban is maradnak a tiszték, évi járulékot fizetni nem kötelesek. A befizetések minden tisztnek adott könyvecskébe vezetnek és nyilvántartatnak, amely könyvecskében a tiszt két tanu előtt sajátkezű aláírásával elismeri, hogy a tiszt nyugdíjszabályzat minden pontjának magát aláveti. A nyugdíjalaphoz a káptalan évenként 1200 koronával járul. Legszebb része a nyugdíjrendszabálynak az, amely az özvegy- és árvákról gondoskodik, mely szerint az özvegy, ha férjének megvan a betöltött tízévi szolgálata, megkapja férjének negyvenévi szolgálata után esedékes nyugdíjának fele részét. Az atya nélkül maradt fiúk 11-ik évüktől 22 éves korukig, vagyis 11 éven át kapnak évenként 300 koronát. A leánygyermek 11-ik évüktől 20 éves korukig, vagyis 9 éven át évenként 250 korona segélyt nyerne, mely segély akkor is kiadatik, ha anyjuk ismét férjhez menne. A teljesen árva fiúk az előbbi pontban körülírt időtartamra évenként és fejenként 500, a leánygyermek pedig 400 koronát kapnak. Nem nyugdíjképes tiszték özvegyei a nyugdíjalapból egyszerűsített módon végkielégítésként elhalt férjük évi fizetésének felét kapják.

A szolgálatképtelenné vált cselédségről és családjáról esetenként határoz a káptalan a kegydíjösszegre vonatkozólag, úgy, hogy igényükhöz képest anyagi gondoktól menten élhessék át hátralévő idejüket.

Tíz éve mult, hogy ez a gazdálkodási és nyugdíjrendszabály életbe van léptetve, amelynek az lett az eredménye, hogy a gazdaságok olyan jövedelmet hoznak, amilyent a legkedvezőbb bérleti feltételekkel sem érhetnének el. Fényes bizonyítékát tárja ez elének annak, — amit sokan belátni nem akarnak — hogy milyen eredményes munkát képes végezni egy elégedett

szellemi és fizikai munkásgazda. Így hálálja meg magát az atyai gondoskodás, amelyben a káptalan minden érdemes alkalmazottját részesíti. A rendes jutalmazásokon kívül nagy összegeket képviselnek azon rendkívüli adományok, amelyeket a beteg cselédek fűrdőköltségére, cselédgyermek iskoláztatására, elhullott állataik kárpótlására és egyéb veszteségeik enyhítésére stb. nyújt. Pénzelőlegésekkel segítségére siet a pénztelen megszorult cselédségnek, hogy például tehenet vehessen, mely előleg kamat nélkül, kisebb részletekben, aránylag hosszú idő alatt lesz a cseléd által visszafizetendő.

Megérve az idők intő szótát, minden módot és alkalmat felhasznál arra, hogy az uraság és alkalmazottai közötti áldáros jó viszonyt ápolja, fejlessze és fenntartsa, azoknak érdekeit az ő érdekeivel a szeretet és megbecsülés és kapcsolata által összefűzve, mert kenyérkeresőknek és nem fizetett szolgálattelteknek tekint a szellemi és fizikai munkásait, akiknek élén álló jószágfelügyelő, a ranglétra fokain emelkedett érdemei alapján irnokból a legmagasabb biza'imi állásra, amelyben nem engedi magát a hatalom és hűség érzetétől elvakítani, hanem mindig beletalálja magát a helyzetbe, akár tisztből, akár cselédrel, akár egyéb gazdasági ügyekről legyen szó, mert hiszen maga is megjárta a gazdálkodás rögös utait és így a saját élettapasztalataiból merített olyan tanácsokat adhat uraságainak, amelyek minden téren erkölcsi és anyagi boldogulást idéznek elő és végeredményben az általános tisztelést és nagybecsülést szerzik meg a káptalan számára, amelynek nyomában a népszerűség jár.

De nem titkolhatjuk el ez alkalmat azt sem, hogy a vesprémi káptalanhoz, úgy is mint testülethez, de annak egyes tagjaihoz is, más irányú nagylelkűségek tényei és maradandó alkotásai is fűződnek, amelyeknek nyilvánosságra jutását meg nem engedték, mert úgy cselekszik a jó, hogy a bal kezük sem tudja, hogy mit művel a dást hozó jobbjuk.

Igy működnek azok a folyton rágaln azott holt kezek, a haza, a közigazdaság és a társadalom javára.

Wenninger Mátyás.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A „körültekintéssel alkalmazott” vérujtás.

Kovácsy Béla a „Köztelek” f. évi 45-ik számában szövé tette a „Mezőgazdasági Szemle”-ben „Állattenyésztés és törzskönyv” cím alatt eddig megjelent cikkeinek*) és kiemelve ezekből azt, amit a tenyészállatimport tulajdonságáról mondó tam, igazolja ugyan, hogy „a vérujtással sem szabad túlzásba mennünk”, de egyszerűen rá adtál is óva int, nehogy a rokontenyésztést „szűkebb körben” alkalmazzuk és azután arra a következtetésre jut, hogy „egy nagyobb tehenészetben, egy nagyobb juhászban elegendő, ha minden harmadik generációnál cserélünk vért, amidőn az apszállatot a legnagyobb gond-

*) Az 1908. évfolyam 4. és 6. sz. füzeteiben jelentek meg; a befejező közlemény még következik.

dal válaszszuk meg...” Befejezésül még azt mondja, hogy „alkalmazzuk tehát az egy-vertenyésztés terén továbbra is a legnagyobb körültekintéssel a vérujtást”.

Ezek a következtetések a cikk végén úgy hangzanak, mintha azok annak a kiegészítésére, hogy ne mondjam helyeigalására mondatok volna, amit én írtam, amiből a szives olvasó esetleg arra következtethetne, hogy az én cikkem talán valami német mintára készült „ok-szerű fejtegetés” volt a rokontenyésztés összes viszonyairól általában és hasznos eredményeiről különösen.

Pedig én ilyet nem követtem el, sőt lehetőleg igyekeztem az ilyen „ok-szerűség”-nek még a gyanúját is távol tartani magamtól.

Hogy nem sikerült, annak igazán nem én vagyok az oka, hanem — ha nem csalódom — talán az a most még szinte elválaszthatatlannak lázó függése az egész magyar szak-tudásnak és gondolkodásnak a nyugati népek tudományáról, amelybe mindnyájunkat a nálunk leginkább elterjedt német szakirodalom mintegy észrevétlenül visz bele.

Én azt mondom: tulhajlottuk a külföldi tenyészállatok behozatalát, illetve az ezt megkönnyítő intézkedéseket, mert ezekkel együtt nem fejlesztettük azokat a nélkülözhetetlen intézkedéseket is, amelyek az importok hatásának, eredményeinek helyes megítélését és állandó ellenőrzését biztosítanák. Azt mondom: gondoskodnunk kell, hogy az országos törzskönyv-intézmény határozottabban és az állatdíjazásokkal (bírálatokkal, versenyekkel) szerves kapcsolatba hozva fejlesszessék és azon kell lennünk, hogy ezek az intézmények mint az orsz. állattenyésztésben (egyebek között) a drága importok hatásának hiteles és nyilvános ellenőrzésére is legalkalmasabb tényezők egységesen szervez-tessenek.

Kovácsy ebben a mondásban azt a kérdést ismeri fel, amelyet a németek egy évszázad óta a „vérről”, a „tisztavérű” vagy „egyvérujtásról”, a „rokontenyésztésről” és „vérfertőztetésről” írva több-kevesebb gyakorlati érzékkel már sok eszser letárgyaltak, ezt tekint a cikkem lényegének és mintha azok, akik az ezen kérdésekben közismert általános igazságokat felismerték vagy a követőik velem szemben védelemre szorultak, ujból elmondja a már régen megállapított és ismert tételeket.

De az én cikkem lényege éppen nem az volt, amit Kovácsy abból kiemelt, sőt azt, hogy a rokontenyésztés tulhajtása éppen annyira káros lehet a tenyészésben, mint az ellentéte: a szélsőségek parosítására alapított tenyész-eljárás, azt én is egészen abban az értelemben, rég megállapított, meg nem dönthető és általánosán ismert igazságnak épp úgy elismerem és vallom, mint Kovácsy.

Ugy véltem azonban, hogy amit ezekről a kérdésekről elfogadhatót és helyeset a meglevő adatok alapján általában mondani lehet, azt néhai jó Stephens, Nathusius, Justiar, Buffon, Thae Settegast — és ki tudna őket mind felsorolni — már régen és sokkal alaposabban, azonfölül még szebben is megírják, sem hogy annak megismétlésére egy szerény cikkkecske keretében vállalkozni célszerű volna.

A tavaszi talajelőkészítés legcélszerűbb eszköze

RUGALMAS FOGU KULTIVÁTOR

mélyjárás szabályozó-emeltyűvel,

Több ezer darab legnagyobb meglepődésre használatban.

MODERN TALAJ- ÉS

RÉTMŰVELŐ ESZKÖZÖK.

Hengerek, boronák, por-

hanyítók elsőrendű kivitelben.

BÄCHER RUDOLF speciális eke- és talajművelő-eszközök gyára.

Magyarországi vezérképviselő: SZÜCS ZSIGMOND

Speciális eszközök a répa-, kukorica-műveléshez. Laass rendszerű tömörítő- és kapáló-Bächer egyes és többvasú ekái gépek. Utóérhetetlen minőségűek; rem-kül fordítanak, tökéletesen porhanyítanak minimális vonerőszükséglet mellett. Törhetetlen téglacél ekaféjek, páncélcélből készült csatlakozások. Öcső versenyárak és kedvező feltételek.

Az „eredeti Melichar”-gyártmányú páros sorszámú =

„UNICUM DRILL”

a jelenkor legtekélyesebb sorvetőgépe,

Utóérhetetlenül precíz vetés, hegynek-völgynek teljesen egyforma, ideálisan tökéletes magelosztás, végtelen könnyű és biztos kormányzás feltűnően csekély vonerőszükséglet, szilárd kivitel, elsőrendű anyag, bámulatosan egyszerű szerkezet és könnyű kezelés ama jellegzetes tulajdonságok, melyeknek ezen sorvetőgép általános kedveltségét köszönheti. Több mint 32,000 db használatban. Számátalan elsőrendű kitüntetés és sok száz elismerőlevél a világ minden részéből.

Ujabb speciálisok: Mútrágyaszórógépek és mútrágyaszóróval kombinált sorvetőgépek. Különleges repavetőgépek és amerikai rendszerű kukorica-fészkebetetők (a Hermann-féle művelésmóddal).

Chiliszőrók a cukorrépa fejtrágyázásához.

MELICHAR FERENCZ sorvető- és mútrágyaszóró-gépek gyára.

BUDAPEST, VI. ker., NAGYMEZO-UTCZA 68. SZÁM.

Nem arról irtam tehát, hanem, föltételezve, hogy a lap olvasóközönsége a közkezen forgó igazságokat már ismeri, ott nyultam hozzá a kérdéshez, ahol a még föl nem tárt részletek rejtőznek.

A gyakorlati állattenyésztők egyik legkiválóbb jelese Lehndorff ugyanis 1881-ben a telivér törzskönyv adataiból kimutatta, hogy annak a „szűkebb rokontenyésztés”-nek a határa, amely már káros lehet, csak a közös apától vagy anyától leszármazó harmadfokú ivadékokig terjed, az ezen foknál távolabbi rokonságban álló tenyészállatok párosításából származó ivadékokra, a szülők családfájában megállapítható (tehát köztelfogás szerint elég szűk) rokoni körtelék némesak hogy káros hatással nincs a tenyésztesnél, de sőt határozottan jó hatással is van.

Ennél a pontnál véltem, hogy érdemes a kérdéssel behatóbban foglalkozni.

Lehndorff adatainak nyilvánosságra jutása óta a kérdés mindnyájunk előtt így áll:

Az a bizonyos „szűkebb” és „tágabb” körű rokontenyésztés, amelyek között Kovácsy is szükségesnek mondja, hogy a tenyésztő megkülönböztetést tegyen, eddig sohasem volt világosan elhatározott két fogalom, sőt éppen az, hogy ezen fogalmak lényegét az eddigi ismeretek alapján nem is lehet eléggé szabatosan meghatározni, ez okozta eddigelé a legtöbb zavart a tenyésztés ismert törvényeinek alkalmazásában is.

A tenyésztésről és annak eredményeiről vezetett statisztikai feljegyzések azonban felvilágosíthatnának minket arra nézve, hogy hol van a határ a tenyésztésre a káros „szűkebb körű rokontenyésztés” és a hasznos „tágabb körű rokontenyésztés” között.

Sőt a telivértenyésztésre vonatkozólag a „Stood-book”, a telivértörzskönyv ilyen feljegyzéseket már elegendő mennyiségben tartalmaz is azok számára, akik kutatni akarnak benne.

Ezen adatok szerint „szűk”, tehát káros rokontenyésztés az, amely ugyanazon tenyészállatnak első- és másodfokban leszármazott ivadékait párosítja egymás közt, illetőleg az ilyen párosítások után várja a legjobb eredményeket, mert különös tenyészszél elérése végett kivételesen egy-kétszer párosítva íly közeli rokonokat, az eljárás csak párosítás, nem tenyésztés, ellenben „tágabb”, tehát hasznos rokontenyésztésnek kell tekinteni azt az eljárást, amely az ugyanazon tenyészállattól negyedik, ötödik és hatodik fokban leszármazott utódokat, amelyeknek családfájában tehát fölfelé menőleg az első, második és harmadik fokban nem fordult elő rokonpárosítás, párosítja össze egymással.

A harmadfokban ugyanazon őssel bíró állatok párosításánál a rokonsági viszony, — ugy látszik — nincs különösebb hatással az utódokra, vagyis: egyforma a valószínűség, hogy az íly foku rokonságban álló szülők a tulajdonságaikat az utódokra jól vagy rosszul fogják-e átörökíteni.

Ugyanez áll a Stood-book adatai szerint az olyan állatok párosítására vonatkozólag is, amelyek családfájában fölfelé csak a hetedik generációban található fel ugyanazon egy tenyészállat az apai és anyai ágról való egyik őst gyanánt.

A még messzebb foku rokonságban álló állatok párosításánál — ebben rejlik a Lehndorff-féle adatok nagy jelentősége — észrevehetőleg ismét oly kevés reménységgel várható a szülők tulajdonságainak áthatóbb örökítése az utódokra, mint az első- és másodfoku leszármazottak (testvérek és elsőfoku unokatestvérek) összepárosításánál és fokozatosan mindig kevesedik

a valószínűsége annak, hogy a szülők tulajdonságai az utódokra teljes mértékben jól át fognak örökölni, mennél távolabbi generációra esik az a közös őst, amelytől a szülők származnak.

Mielőtt Lehndorff az ő adatait közzétette volna, minden tenyésztő (már t. i. Németországban és a németek nyomán minálunk, mert az angolok már régebben követelték a „tágabb”, sőt „szűkebb rokontenyésztést” is, csak hogy nem sokat teorizáltak) és minden embere az elméletnek is azt hitte, hogy a „tisztavérű” állatok párosításánál célszerű az egyébként összepárosíthatók közül a lehető legtávolabbi rokonságban álló egyedeket válogatni egymáshoz, hogy ez uton a káros „szűkebb” körű rokontenyésztés elkerültessek.

Igaz ugyan, hogy a gyakorlati életben ennek a hiedelemnek valami messzemenő következményei nem nagyon voltak, mert a leggondosabb tenyésztő se igen kutatta a tenyészállatainak leszármazását messzebbre, mint legfeljebb a második, harmadik izigleni ősig és így is leginkább csak az apai ágról való leszármazást vette figyelembe, úgy hogy nem is keresve már a negyedik stb. foku őstök között minden valószínűség szerint fennforgó rokonságot, akaratlanul és öntudatlanul is követője lett a legmegfelelőbb rokontenyésztés törvényeinek, de azért mint elv és elmélet fennállott a tétel, hogy az egyvérű tenyésztés keretén belül minél távolabbi foku rokonság legyen a párosítandó állatok között.

Ezt az elméletet döntötték meg Lehndorff adatai, egyelőre a telivértenyésztés terén, ahol az emberek most már (mert Lehndorff óta egész irodalma keletkezett annak a kérdésnek, hogy a törzskönyv adataiból minő következtetések vonhatók a tenyésztésre) igen messzemenő kombinációkat fűznek a tenyészállatok között fennforgó rokonsági viszony közelebbi mértékéhez és egyáltalán nem a legtávolabbi álló rokonok párosítására helyezik a fősúlyt.

Ha a telivértenyésztőknek ezen az uton elért sikereihez hozzávesszük azt a rég ismert tényt, hogy az összes most élő angol telivérlovak apai ágon való eredeti ősei közül csak három méennek volt oly jelentékenyebb örökítő hatása leszármazottaira, amely az őnek kiváló tulajdonságait az utódokban is felismerhetővé teszi, holott az 1773-ban kiadott törzskönyv 153 keleti mént sorol fel mint olyanokat, amelyek a törzsalapításban szerepeltek és kiegészítjük ezt a C. Bruce Lowe által kimutatott ama tényvel, hogy a kancazágon való eredeti őstök közül ma a telivérek között már csak ötvennek vannak utódai és az ötven közül is csak kilencnek a leszármazottai szerepelnek mint első klasszisu versenylovak,*) akkor érdemesnek fogjuk találni, hogy a többi állattenyésztési ágakban is ne ott keressük a tenyésztés sikereinek a kulcsát, ahol az a telivértenyésztés világos bizonyítékai szerint már nem sokáig lesz feltehető: a vérfelújítás céljából történő importokban, hanem azoknak a törvényeknek a megismerésében, amelyek a rokontenyésztés és örökítőképeség között észrevehetőleg meglevő, de még eléggé föl nem derített viszonyt szabályozzák.

*) Az 1773. évi Stood-book közel másfélszer állatot sorol fel mint az akkor már fejlődésben volt telivértörzsnak hitelesen összegyűjtött alapító tagjait. Ezek között volt a már említett 153 keleti származású (importált) mént és 100 keleti származású kanca, amelyeket az angolok eredetileg is kiválóbb őstöknek tekintettek a többieknél és „tap-roots”-nak (csap-gyökereknek) neveztek. Ezek közül Bruce Lowe szerint ma már összesen csak 50-nek ivadéka szerepelnek a törzskönyvben, csak 20-nak utódai az észrevehetőleg kiválóbbak és csak 9-nek utódaiból kerülnek ki az első klasszisu lovak.

A Kovácsy által szóvá tett cikkem lényege pedig e körül forog.

Egyáltalán nem állok tehát ellentétben azzal, amit Kovácsy mond, hogy t. i. különbséget kell tenni „szűkebb” és „tágabb” körű rokontenyésztés között, sőt ellenkezőleg egyenesen erre van az én cikkem is alapítva. Csak hogy én cikkemben egy-két lépéssel tovább is megyek és azt mondom: meg kell állapítani azt is, miképpen különböztethető meg a tenyésztésre káros „szűkebb körű” rokontenyésztéstől a hasznos „tágabb körű” rokontenyésztés, azután arról is beszélek, hogy a különbség felderítéséhez miképpen kellene hozzákezdünk: a törzskönyvezés általánosításával és a tenyésztés eredményeinek nemcsak szemrevéltó, hanem behatóbb megítélésével is, a kiállítások, versenyek és díjazások, illetőleg az ezekkel kapcsolatos bírálatok céltudatos és egységes szervezésével stb.

Cikkemnek ezt a lényegét Kovácsy észrevétel nélkül hagyja, ebben tehát úgy látszik szintén egy véleményen vagyunk.

A magam részéről azonban nem járulok hozzá Kovácsy azon állításaihoz, amelyeket ő cikkke befejezésével ír és amelyekről bevezető soraimban fentebb már mondtam, hogy úgy látszik mintha azok az én állításaim helyreigazítását jelentenék.

Azt a bizonyos tételt, hogy tehenészetben, juhászatban elegendő, ha minden harmadik generációnál cserélünk vért, nem látom indokoltnak.

Szakavatott, okos tenyésztő eljárására ezt a tételt egyáltalán nem lehet, bizonyára Kovácsy maga sem akarja alkalmazni, mert az ilyen tenyésztő, ha a célja úgy kívánja, már az első generációra is, függetlenül attól, hogy az elmélet szerint elegendő volna azt talán későbbre is hagyni, a céljának megfelelő friss vért fogja alkalmazni mindjárt; viszont ha a rokontenyésztéssel lát bizonyos célt leginkább elérhetőnek, nem a nyomtatott belü szerint fog igazodni abban, hogy hányadik generációig menjen a rokontenyésztés terén, hanem aszerint, amit a tenyésztésének szemmel látható és észszel fölfogható eredményei neki esetről-esetre mutatnak.)

A köztenyésztésre vonatkozatva pedig nem irnám alá azt a tételt azért, mert a tapasztalás eddig csak azt mutatja, hogy az első és második generációban a rokontenyésztés leg-erősebb foka is, az u. n. vérfertőző tenyésztés még nem jár semmiféle nagyobb veszedelemmel. Ez azonban nem elegendő ahhoz, hogy erre alapítsuk a tételt,

Ha tehát jobbat is, miért tegyem azt, a miről csak annyit tudok, hogy bár közel jár a veszedelemhez, de még nem az?

Ha azt mondotta volna Kovácsy, hogy: két vagy három generáción át mindig vérfelújítást alkalmazva, a negyedik generációnál az elsőből leszármazó tenyészállat alkalmazása utján rokontenyésztést kövessünk vagy ami ezzel egyértelmű lett volna: általában a „tágabb körű” rokontenyésztés szabatosabb értelmezésével azt ajánlotta volna, hogy a tehenészetekben és juhászatokban mindig lehetőleg oly apaállatok alkalmaztassanak, amelyek az

*) Közleményemben hangsúlyoztam, hogy csak annak szabad a szűkebb körű rokontenyésztést ideig-óráig alkalmazni, amit állattenyésztői ismeretei erre feljogosítanak. Világos tehát, hogy azok, akik kelő állattenyésztési ismeretekkel vannak felfegyverkezve, nem irányítottak általam sem s nézetem szerint is csak azokat szükséges irányítani, akik eljárásuk következményeit, szakismeretek hiányában nem látják.

Kovácsy.

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
GARVENSWERKE,
 WIEN, II., Handelsquai No. 130.
 Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

anyaállatokkal negyed-, ötöd- vagy hatodfoku vérokonságban vannak, akkor, bár a tételt tulságosan elméletinek kellene tartanunk, de legalább a mai ismeretekre alapított, talán kissé merész, de megindokolható elméleti következtetésnek lehetne elismerni. A minden harmadik generációnál megismétlődő vérujtás elmélete azonban beleütközik a telivértényésztés adta azon tapasztalati tényekbe, hogy éppen a harmadik generációig czélszerű az utódokat nem rokontenyésztés útján előállítani, a harmadik generáció után alkalmazott rokontenyésztés ellenben a legsikeresebbnek ígérkezik.

Nem szabad ugyan a telivértényésztés viszonyaitól a juh- és szarvasmarhatenyésztés viszonyaira valami messzemenő következtetéseket vonni, de viszont az sem valószínű, hogy éppen ellentétes törvények uralkodjanak az egyes állatnemek tenyésztésviszonyaiban.

Valószínű tehát, hogy a juh- és sertésenyésztésben is, úgy mint a lótenyésztésnél, jobb sikere van a negyed-hatodfoku vérokonság párosításának, semmint az első- és másodizigleni utódok vérfertőző tenyésztése után alkalmazott vérfertőtlenítésnek. De ez éppen csakis valószínűség, amelyre érdemes ugyan kísérletezni, de amely még bizonyításra szorul.

Ezidőszert még nincs oly adatunk, amelyből akár erre, akár más hasonló törvényre

könyv ügyét és azzal kapcsolatban a versenyek és állatdíjazások ügyét a köztenyésztés mélyében fekvő érdekeinek szolgálatára fejlesztésük és ezért szoritkozottam csak annak az elmondására, hogy véleményem szerint ez a fejlesztés és szervezés mily irányban volna vezetendő.

Hiszem, hogy ebben Kovácsy egy véleményen van velem, különben bizonyára cikkem ezen részére is tett volna észrevételt.

De ha egy véleményen vagyunk, akkor talán arra nézve is megegyezhetünk, amivel befejező mondatában látszik ellenem, illetőleg a közlésem ellen állást foglalni.

Azt mondja u. i. „alkalmazzuk az egyvértényésztés terén továbbra is a legnagyobb körültekintéssel a vérujtást”.

Ha nincs kifogás az ellen, ami az általam írottakban foglaltatik, hogy t. i. a törzskönyv és versenyek és díjazások ügyének szervezésével mielőbb elő kell készülnünk állattenyésztésünknek a magunk erejéből való fejlesztésére, nehogy az importok útján való fejlesztésnek előbb-utóbb okvetlenül bekövetkezendő csődje készülélenül találjon, akkor ebben, hallgatólagosan az is el van ismervé, hogy eddig nem éppen a legnagyobb körültekintéssel alkalmaztuk országszerte a vérujtást, sőt hogy bizonyos felületességgel és könnyelműséggel alkalmaztuk azt.

Ha az orsz. törzskönyv már általánosabban

tudomás szerint nem jól funkcionálnak, sőt egyenesen azt a minden számítás nélkül való importot támogatják, istápolják, amely hazai állattenyésztésünk fejlődését kizárólag csak a külföldtől teszi függővé.

Ha pedig ilyenek az állapotok, amint hogy nagyon, egészen ilyenek, akkor nem czélszerű, hogy „továbbra is” ilyenek maradjanak. Meggyőződésem, hogy több szorgalommal és kevesebb felületességgel, több alapossgal és kevesebb sietéssel itt bent arra munkálni hogy országos állattenyésztésünket mielőbb függetlenné tegyük a külföldtől: gyakorlatiasabb, hasznosabb és hazafiasabb czél is sok egyéb gyakorabban és hangosabban emlegetett függetlenségi czélokknál. „Alkalmazzuk tehát a legnagyobb körültekintéssel a vérujtást” — de ne „továbbra is”, ne úgy mint eddig!*) Krick Aladár.

GAZDASÁGI ÉPÍTÉSZET.

Rovatvezető: S. Áhlender Gyula.

Istálló átalakítása.

Együttal felelet az alábbi kérdésre.

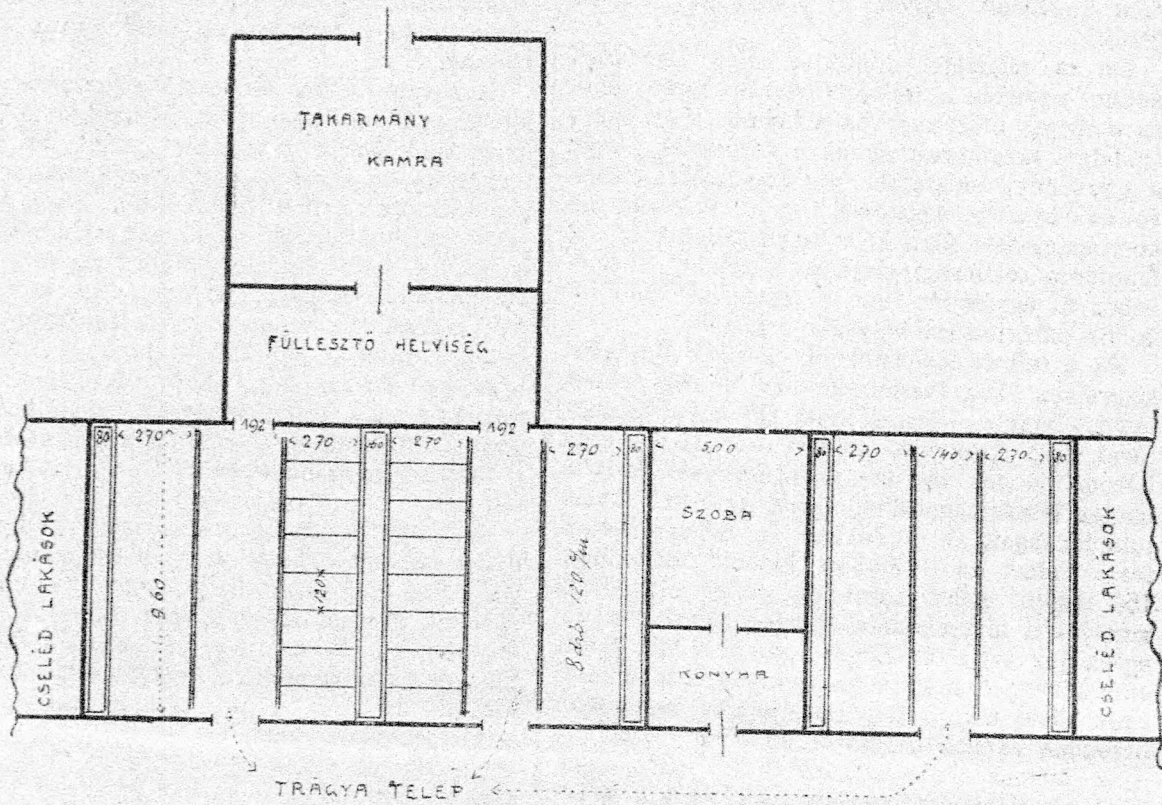
Egy ökröistállót kívánok átalakítani, amelyben az ökrök kényelmes elhelyezése nekem nagy nehézséget okoz. Miként ugyanis a 158. sz. ábrán látható alaprajz feltünteti, ökreim eddig az istállót keresztbe állásokban voltak elhelyezve, úgy hogy minden ökörnek 120 cm. szélességű férhely jutott. Ezenkívül egy cselédakás is volt az istállóépületben, amely az istállót két részre osztotta, úgy hogy cselédek ma erősen zúgolódnak, hogy két külön istállóba kell a takarmányt hordani. Elhatároztam tehát, hogy a lakást elbontom és az istállót a 159. sz. ábrán rajzolt középuton és jászlak rendszerre alakítatom. Kitűnt azonban, hogy e rendszer óriási térpazarlással jár, mert a rendkívül keskeny, 165 cm. szélességű oldaljárók dacára, egy-egy ökörre csak 111–120 cm. férőhely jut, már pedig ez magam is kevésnek tartom. A falhosszant állított jászlak kényelmes és elég tágas középső utat kapnék ugyan, de az ökrök férőhelye csak oly szűk maradna. Kérem, milyen volna a legczélszerűbb beosztás 43 old ökrös kényelmes elhelyezésére? B. R.

Ökrök részére az 1'15 m. állás szélesség határozottan kevés, sőt még 1'20 méterre sem szeretjük redukálni. Az 1'15–1'20 m. csak a kerek testű tehének számára járja meg s az ökröknek, ha azt akarjuk, hogy egyszerre mind lefekhessen, legalább 1'30–1'35 m. helyet kell hagyni.

Ezért, ha a rendelkezésre álló 9'60 m. szélességű s 31'24 m. hosszúságú A) istállóban 43 db jármos ökörnek kényelmes helyet akar biztosítani, nem szabad a jászlakat az istálló hosszába állítani, hanem a közös, illetve kettős jászlakat keresztbe kell állítani olyformán, mint azt a 160. ábra mutatja.

Kettős jászlakal az istálló, valamint aklunk is lesz s aránytalanul czélszerűk úgy az állatok kényelmes elhelyezését, mint a takarmányozást s a trágyahordást tekintve. Sz. Gy.

*) Tökéletesen osztom Krick nézetét s elismerem, hogy közleményem utolsó soraiban nem egészen volt helye a „továbbra” szónak. Kovácsy.

158. ábra. Régi istálló berendezés.

lehetne következtetni a juh-, szarvasmarha- és sertésenyésztés terén.

Az országos törzskönyv, a kiállítás, állatdíjazás és versenyügy szervezése útján lehetne azokat az adatokat feljegyezteni, amelyek a még homályban levő kérdés felderítésére szolgálnának.

Ezért nem követem Kovácsyt a tételle megállapításában, ezért beszéltem én cikkemben másról, mint arról, hogy az országos törzs-

ismert és használt népszerű intézmény volna, ha szerves kapcsolatban volna az orsz. állatkiállítások, díjazások és versenyek rendezésével, ha bírálati rendszerünk egységes volna és az országos tenyésztési czélok szolgálatában állana, akkor nem kellene arról írunk, hogy ezek az intézmények ilyenekké fejlesztessenek.

De írni, beszélni kell ezekről, agítálni kell az országos állattenyésztés belső erejének fejlesztése mellett, mert a meglévő intézmények köz-

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

„Eredeti Kalmár-rosták“ len- és heremagtisztító-gépek

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszert 15-féle nagyságban, különböző szerkezetben a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi- vagy hajtórőre alkalmazva. — Ezévi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk.

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám.

1905. évben Nagy-Enyeden aranyéremmel kitüntetve.

Sürgönczim: Kalmár-rostagyár.

TEJGAZDASÁG.

Tejesskannák higienikus lezárása.

A már részint beköszöntött melegebb idő, számos tejtermelőnek aggodalmakat okoz, hogy tekintve a tej minőségét mily módon szállítandó, hogy az a vevő kifogása alá ne essék.

Általánosságban bádogedényeket használunk e célra, amelyek tartósság tekintetében megfelelőnek is bizonyultak, csak egy kifogás van ellenük és pedig az, hogy a légmentes elzárhatóságuk meg nem felel.

Ennek oka pedig abban keresendő: Vásárláskor minden ily edény fölébe egy gummygyűrűvel van ellátva, mely gyűrű arra szolgáljon, hogy az edényt légmentesen elzárhassuk. Tudvalevő dolog, hogy ezen gyűrű a szállításkor elvész és így az edény elzárása illuzóriszá válnék.

A tejtermelő gazdák, nagyobb része az ilyen edények elzárásához vászondarabokat használ, melyek ellen kifogás addig nem tehető, míg a következő eljárás szerint kezeltek: „Minden használat előtt ezen „Vászon” kifőzendő és többször, mint négy-ötször nem használható”. Ugy kellene annak lenni, csak hogy egy tulajdonos, mint a kezelő, vagy ellenőrző tiszt mindenhol nem lehet és ennek következtében a tejkezelő személyzet ezen előírást betartani elmulasztja, aminek következménye az, hogy főleg nyári időnyben levelezésünk a tejkereskedő panaszaitól csak úgy hemzseg. Továbbá felemlítendő, hogy ezen vászondarabok nem éppen étvágygerjesztők és enyhén kifejezve rossz rongyokhoz hasonlítanak.

Egy további hátrány pedig az, hogy e vászon darabok alkalmazása fölötte drága.

Mind ezen hátrányok és kellemetlenségek orvoslása lehetséges, ha gazdaságunkban egy új találmányt, jobban mondva felfedezést, használunk, mely egyszerűen abban áll hogy — papírost alkalmazunk a tejszállító edények légmentes, sőt mondható baktériummentes elzárásához. Ezen papíros neve „Kannendichtungs papier Hermeta”, melynek métermázsája bármilyen magyarországi vasut állomásra szállítva „ötven korona”. Forgalmába hozza a „Weinberger Artur papirkereskedő Göding Morvaország”.

Egy méter mázsza „Hermeta” tartalmaz 4,400 drb ivet. 100 drb iv elegendő 300 drb 20—30 literes edény elzárásához, úgy hogy az elzárás vászonnal, többszöri használatot feltételezve, edényenként 12—14 fillérbe kerül.

Hogy mekkora költségmegtakarítást — „Deus ex machina, minden gazdaságban” — jelent a „Hermeta” használata, könnyen kiszámítható. Feltételezve, hogy egy gazdaság naponta 50 edény tejet szállít, egy évben, tehát 18,250 edényt. Alkalmazunk vászont akkor ezen eljárásnál az eljárás belekerül 2000, usque 2,600 koronába, ellenben a „Hermetá”-val való eljárás költségei következőképpen alakulnak: 18,250 edény elzárásához szükségeltetik 1,5, usque 2,5 $\frac{m}{m}$ Hermeta, ami belekerül 75, usque 125 koronába.

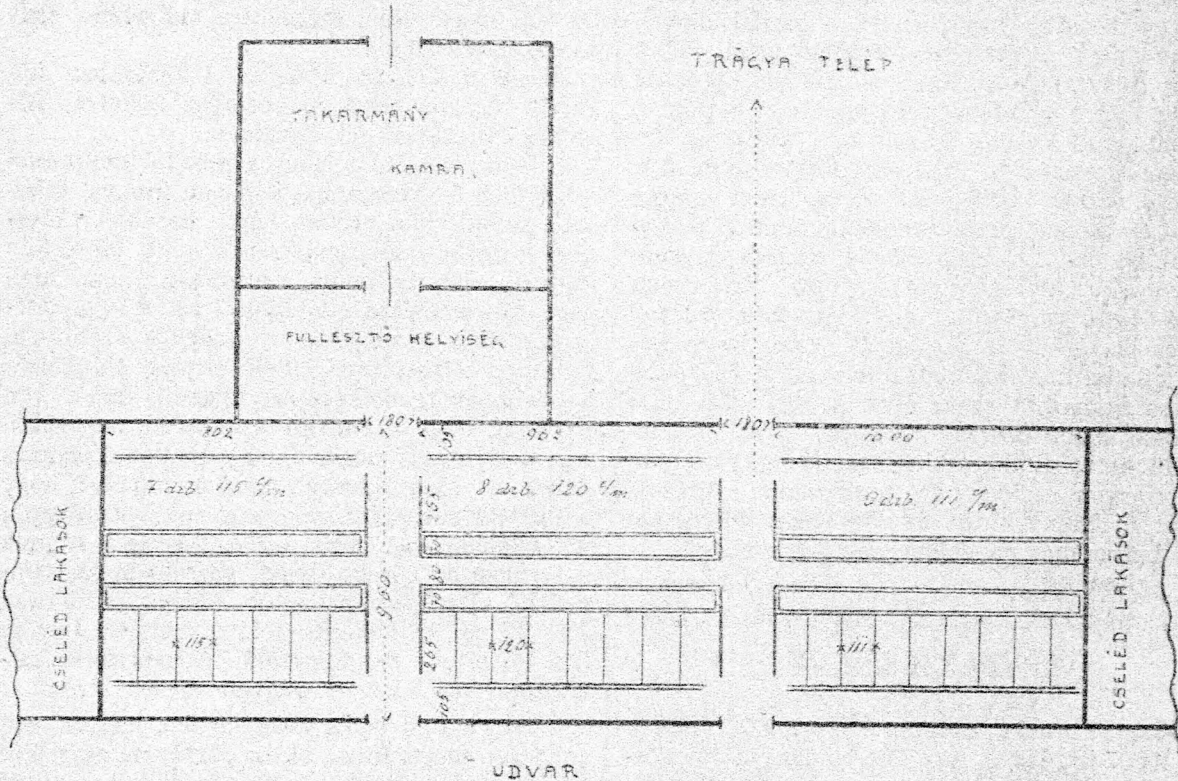
Az évi megtakarítás tehát átlagban véve 2,000 korona körül mozog ami pedig jelentékeny összegnek mondható.

Az eljárási mód felette egyszerű, egyszerűbb mint a vászondarabokkal való manipuláció. Egy élesre kigyalult fadarabban a nagy ívekben forgalomba kerülő papírost szélesebb vagy keskenyebb darabokra szakítjuk illetve hasítjuk. Mindég célszerűbb nagyobb darabokat szelni, mivel az edény elzárásánál a papírosból mindig el lehet szakítani. Ezen papírdarabokat kézben többé-kevésbé összecsavarjuk és úgy az edény fölébe körül csavarjuk. Hogy tökéletes legyen az eljárás, illetve elzárás és a tej az edényben ne mozoghasson, az edényt annyira kell, hogy megtöltsük, hogy a fedél leszorításánál nagy erőt kell hogy alkalmazunk. (Az ember lábai közé állítja az edényt és a felső test súlyával erőfelfejtés mellett a „bügel” leszorítását és ezáltal a fődél hermetikus eljárását eszközli) és

úgy e nagy erőfelfejtés folytán, — mivel a tej mint folyadék, nyomásnak nem enged, — a papíros jól összeszoríttassék. Ha most az edényt felfordítjuk és esetleg jobbra-balra forgatjuk, tejnek kiszivárogni nem szabad, habár a lezárás alkalmával tej ki is irócsesent volna.

Mind e mondottakból levonható mint következtetés, hogy minden tejtermelő és tejszállító

szerint ez a megtakarítás a levélti tejszövetkezetnél 250—300 koronát tesz ki, körülbelül 35000 liter tej szállításánál, pedig ők nem ismételve használták a vásznakat, vagyis minden szállításhoz újakat vettek. Ha tehát körülbelül egy fél millió liter tejet szállítanánk is, a megtakarítás, csak 1 $\frac{1}{2}$ -szeres összeget, mintegy 450 koronát tenne ki, nem pedig 2000 koronát.

159. ábra. Tervezett új istálló berendezés.

gazdának ezen papírost használatba ajánlani lehet.

Alkalmazhatóságának továbbbizonyítéka pedig az: hogy oly helyen, ahol csak megkísérelték alkalmazását, azzal fel nem hagyták és használhatóságával teljesen meg vannak elégedve.

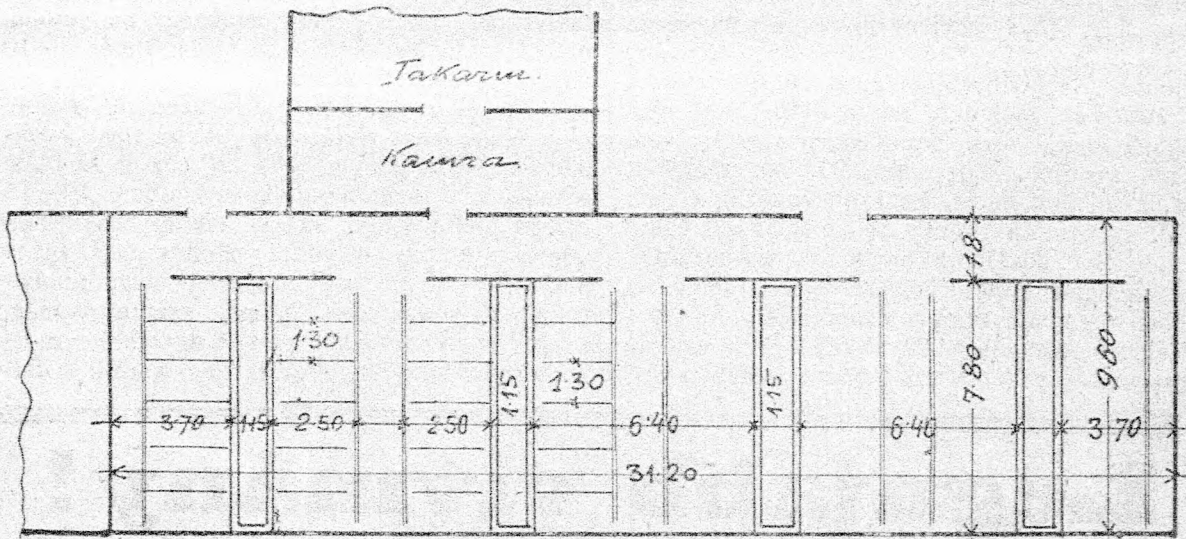
Sandl Sándor,

cs. és kir. intéző, okl. gazda.

A Hermeta kanna lezáró papírost a levélti tejszövetkezet már néhány hónap óta teljes elégedéssel használja. A fenti közlemény beérkezése után megkérdeztük Haasz Lőrincz tejszövetkezeti igazgatót, hogy a papír használatát illetőleg véleményét nyilvánítsa. Erre kaptuk az alábbi választ, amelyből a kannazáró papíros használatát nyilvánvalóan kitűnik. De

E tévedés dacára is, a legmelegebben ajánljuk részünkről is a Hermeta alkalmazását, már csak azért is, mivel az ismételt használata ki van zárva és olcsósága lehetővé teszi, hogy egy a tömítésre használt és a vászonnal olcsóbb kőcot, mint a nálunk még általánosan használt kákát is mellőzzük. A kaka bár legolcsóbb, azáltal, hogy szennyyezve lehet s különösen a téli hónapokban amidőn szárítva használják, szennyezve is szokott lenni különösen penészgombákkal, könnyen lehet okozója a tej romlásának. S ha azután csak néhány kanna tej romlott is el alkalmazása miatt, már igen drágává válik a különben olcsónak látszó anyag.

Az alábbiakban Haasz Lőrincz ur levelét közöljük szerint minden változtatás nélkül közöljük.

160. ábra. Keresztállású ököristálló 48 darabra.

kitűnik az is, hogy Sandl Sándor számítása a papír javára túlságosan is kedvező, mert az ő példájában felvett tejmennyiséget szállítja körülbelül a levélti tejszövetkezet. Az ő példájában 18,250 edény (körülbelül 509,000 liter) tejet szállításánál 2000 korona körül mozogna az évi megtakarítás, ha vászon helyett Hermeta papírt használunk, míg Haasz Lőrincz ur számítása

A papírnak kannatömítésre való felhasználása iránt hozzánk intézett kérdésére a következőkben van szerencsénk válaszolni:

A levélti tejszövetkezet 1907. évben összesen 342 ezer liter tejet érlekesített tej alakjában. A tejszállítási kannák tömítésére szükségeltetett vászon, miután mi tisztaság szempontjából a vászonnak többszöri használatát lehetőleg mellőztük,

belekerült 370 kor. 20 fillérbe. *Ezer literenként tehát az ebből eredő költség nagy átlagban kitett 1 kor. 10 fillért.* A vászon ára tudvalevőleg az utóbbi időben óriási módon emelkedett. Legelőször kaptuk a vászon méterjét 32—36 fillérért, majd felment 48—50 fillérre az ára, legutóljára pedig 60 fillérért kellett már méterjét annak a vastagfonatu vászonnak fizetni. Kapóra jött tehát a „Wiener-Molkerei Zeitung” egy cikkcskéje, melyben az a gazdák figyelmét felhívja a papirnak kannatömítési célra való felhasználása iránt. Hozattunk próbára Gödingből 3 tekeresben 45 kg. ilyen papírt. A papír került 7 kor. 50 fillérbe. Mindegyik tekeres tartalmaz a 200 ivet biztosan, tehát a három 600-at. Egy ivvel vígan lehet három 20—30 literes kannát tömíteni, tehát a 600-al 1800 kannát. Átlag 25 literbe számítva a kannát, 45,000 liternek felel ez meg. Esik tehát ezer literre kerekén 17 fillér, vagyis 93 fillérrel kevesebb, mint a vászonnál. Ugy, hogy tejszöveteketünk ennek alkalmazásából kifolyólag bizton számíthat egész éven át egy 250—300 koronás megtakarítást. Ez pedig ilyen másodrendű szükségleti cikkknél nagyon fontos. Amellett a papír csak oly jól tömit, mint a vászon, kezelése könnyebb és folyton tiszta, friss anyagot használhat az ember, mert ára engedi.

Haas Lőrincz.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Gőzekekszántás megismétlése. 331. kérdés. Az 1907-ik évben egy 50 holdas táblát gőzekével mélyen megszántattam, gruberoltattam, télen megtrágyáztam, tavasszal pedig bevettem. Szándékom ezen táblát idén újból gőzekével megszántatni és 1909 év tavaszán cukorréppával bevetni. Szükséges-e, hogy a kérdéses földet a gőzeke altalaj-turója újból megjárja.

Dr. B. A.

Felelet a 331. sz. kérdésre. Az 1907-ik évben gőzekével mélyen megszántott földnek 1908-ban való újlagos mélyesztése nem szükséges, sőt nem is lenne gazdaságos, mert a mélyítő művelés költséges talajmunka. A gőzekével végzett mélyítőszántás hatása 4—5 évig tart, a fogatos erővel végzett körülbelül 3 évig s így ezen idő eltelte előtt újabb mélyítés nem szükséges. Ez természetesen a mélyítő szántásra vonatkozik. Ha ellenben a mélyítő művelés, rendszeres mélyítő szántás s ezzel kapcsolatos altalajporhanyításból áll, akkor hatása rövidebb ideig tart. De ebben az esetben sem szükséges azt 3 évnél előbb megismételni, mert felette megdrágítaná a talajmunkát. Igaz hogy a cukor (és takarmány) répa egyike azon növényeknek, melyek a mélyítőszántást (mélyítő megművelést) legjobban, legbiztosabban meghálálják, de azért az 1907-ben mélyített talajt, 1908-ban újra megművelni, nem lenne gazdaságos. Nem tudom azonban, hogy az 1907-ben mélyített talajba mi volt vetve, hogy a cukorrépa csak 1909. év tavaszán került beléje. Jobb lett volna a mélyítést követően elvetni a cukorrépat. Reményem azonban, hogy az 1907-iki mélyített földben nem volt szintén cukorrépa. K. K.

Mélyítő művelés. 332. kérdés. Egy ezideig hiányosan művelt és csak minden 8 évben trá-

gyázott birtokon az ősszel 35 cm. mély gőzeke-szántást akarok tételni, feltéve természetesen, hogy nem kavics az altalaj. Kérdem, nem fenyeget-e a veszedelem, hogy az idáig is rosszul trágyázott, mondjuk 15 cm. művelés alatt állott termőréteghez még felhozok 15 cm. mély termőréteget, amely szántás folytán előző hiányos trágyázás miatt rontok a talaj termőképességén a mély szántással? Nem volna-e célszerűbb 18 cm. nyire csak szántani s mélyebbre csak turókat eresztetni?

Felelet a 332. sz. kérdésre. A kérdésben felvetett kérdőpontokat csoportokba foglalva, következőkre hívom fel figyelmét.

1. Azon vélemény, hogy a mélyítő szántással a mélyebb földrétegekből felhozott (trágyát sohasem kapott) föld erőtlene lenne, határozott tévedés. A rendszeres mélyítő szántás alatt fekvő föld (feltéve, hogy normális összetételű, nem kavicsos, kötőméléses stb. földről van szó) táplálóanyagokban gazdag és a mélyítő szántással felhozva, a fokozatos oldalékonyság arányában a növények rendelkezésére állanak. Innen van egyrészt, hogy a mélyítő szántással kapcsolatban a termések emelkednek közvetlen trágyázás nélkül is. Ezzel azonban nincs az mondva, hogy a mélyítő szántás feleslegessé teszi a trágyát, sőt ellenkezőleg, minél mélyebb réteget vonunk a természet körébe, annál erősebben kell trágyázni, ellenkező esetben az eddig például csak 15—20 cm.-re kimerült föld a mélyítés folytán 30—35 cm.-re fog kimerülni. A rendszeres mélyítő-művelés fokozott trágyatermelést kíván.

2. Ha a föld eddig csak 15 cm. mélyen volt rendszeresen megszántva, akkor gőzekével egyszerre 35 cm.-re lemenni helytelen eljárás lenne. Ennyi nyers földet egyszerre felhozni nem szabad, mert az ősztől tavaszig (tehát a vetés idejéig) megszeledni nem képes. A soha sem szántott u. n. nyersföld az időjárás, a levegő s téli fagy porlasztó hatása alatt porhanyóssá válik; a benne foglalt ártalmasabb anyagok elenyűlnek, átalakulnak; a nehezen felvehető táplálóanyagok egy része oldékonyná válik: a nyers föld termőképessége válik. Csakugyan ebben a túlvastag rétegben nehezen megy véghez s így megcsúsz, hogy a mélyítés utáni 1—2 évben (a talaj folytonos összezáródása, összetömörödése folytán is) rossz terméseink lesznek s csak 1—2 év múlva kezd a mélyebb művelés jó hatása mutatkozni.

Epp azért a föld minősége szerint, 5—10 cm.-nél több nyers földet egyszerre felhozni nem szabad vagyis a mélyítést fokozatosan kell keresztülvinni. Ha tehát a föld ezideig csak 15 cm.-re volt számitva (ami valóban nagyon kevés) akkor ezen rétegen alul 5—10 cm.-nél mélyebbre menni nem szabad; ha utólag mélyítés alá fog jönni ezen tábla, ismét 5—10 cm.-rel lejjebb mehetünk.

3. Az előbb kifejtett s a hirtelen mélyítéssel előálló bajoknak elejét vehetjük, ha *ilyen körülmények között* például 18—20 cm.-es szántást adunk s a szántással kapcsolatban 12—15 cm.-re porhanyítunk vagyis altalajporhanyítást adunk a rendszeres mélyítő szántás alatt. Így a földet 30—35 cm. mélyen szinten megporhanyítottuk, de ebből csak 20 cm. szántatott meg, a többi a szántott réteg alatt egyszerűen megporhanyított, de felszínre nem került. A fel-

porhanyított réteg szintén szelidebbé válik, a termések fokozásához járul anélkül, hogy a túlmély szántással előállható bajok bekövetkezzenek. Ha azután ezen tábla (3 év múlva ez a leghelyesebb) ismét mélyítő megművelésben részesítetik, akkor már bátran lehet a teljes mélységre mélyítő szántást adni, mert az előzetesen felporhanyított altalaj, nyerseségéből már sokat veszített. Ha a rendszeres mélyítő szántott földréteg alatt pár cm.-re rossz altalaj fekszik (kavicsos, vasas, hibában szenvedő) akkor a mélyítő művelés csakis altalajporhanyítással, (turó ekével) oldható meg, mert ilyen rossz minőségű földet felhozni nem szabad.

K. K.

Lóhere fogasolás és mag biborhere aratás.

333. kérdés. 1. Buzába vagy rozsa vetett lóherét tanácsos-e középkötött talajon a védő-növény lekerülte után megfogasolni? 2. Magnak hagyott biborhere mily állapotban aratandó?

H. I.

Felelet a 333. sz. kérdésre. 1. A buzába vagy rozsa vetett lóherét, a védőnövény lekerülte után megfogasolni nem szabad, mert feltélenül kárt okoz benne, akár kitépéssel, akár a fiatal fejlődő tövek erőművi megsértésével, amit különösen a nyári forróságban) kiheverni képtelen. Leghelyesebb a lóherét a következő év tavaszán (és pedig korán) megfogasoltatni.

2. A biborhere általában véve bőven köt magot, de viszont könnyen pereg is. Az aratásnál tehát nem szabad a teljes illetve túlerést bevárni, hanem amint a mag sárgás színnel keményedni kezd, azonnal hozzá kell fogni letakarításához. Leghelyesebb harmatos időben aratni, villahegyekben megszáritani s ponyvás szekereken behordani. Csépelni csak akkor kell ha a gubói teljesen s jól kiszáradtak, ilyenkor magja eléggé könnyen kiválik hüvelyéből. K. K.

Csalán-irtás. 334. sz. kérdés. Tiszamenti

erdeink egy részét, amely szarvasmarháknak kitűnő legelőt szolgáltat, kiirtottuk; de sajnos, ezen területeket a csalán teljesen ellepte, úgy hogy a hasznos jó füvek nem nőhetnek s így attól tartunk, hogy a legeltetést be kell szüntetni legelőhiány miatt. Kérdem tehát, mi módon lehetne ezt kiirtani, hogy ezáltal a legelőn lévő jó füvek kárt ne szenvedjenek.

Felelet a 334. sz. kérdésre. Előfordul, hogy a csalán, különösen irtás földeken nagy tömegben lép fel, ahonnan csak rendszeres talajműveléssel, kapásnövények vagy zölden lekasálandó takarmánynövények természetével irtható ki. Fellephet a csalánnak mindkét faja, az u. n. apró- vagy árvacsalán (Urtica urens) ez egyévi, magról szaporodó és a nagy vagy kétlaki csalán (Urtica dioica) ez évelő s taraczkos kifutókkal bíró gyom, mely úgy taraczkjai, mint mag utján szaporodik. Taraczkos kifutói a közönséges taraczkos hasonlóan a felsőbb talajrétegekben terjeszkeúnek. Ha az irtásföldet rendszeres művelés alá vesszük, akkor a csalán csakhamar kipusztul. Ha ellenben füvesterületnek akarjuk használni, akkor csakis ismételt rendszeres, gyakori kaszálással irthatjuk a csalánt; legeltetéssel ellenben nem, mert a jószág elkerüli. Kérdés, nem lenne-e helyesebb említett területet rendszeres művelés alá venni, a csalánt gyökeresen kiirtani s ennek megtörténtével befüvesíteni.

K. K.

Legujabb vivmány! Ujdonság!

MAGÁNJÁRÓ

„GNOM” petrolin-benzin-lokomobil.

OBERURSELI MOTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. BÉCS, VI/2., Gumpendorferstrasse 72

A diószegi kirándulás tanulságai.

Az OMGE. kezdeményezésére és vezetése alatt folyó évi május hó 30-án 150 gazda tanulmányozás céljából megtekintette a belterjes gazdálkodásról országsszerte ismeretes diószegi uradalmat. Ez a kirándulás minden tekintetben igen tanulságos volt és élénk bizonyosságul szolgálhatott arra, hogy ott, a hol a szellemi tőke az anyagi eszközökkel párosul, Magyarországon is oly intenzív módon lehet gazdálkodni, mint akár Cseh- vagy Morvaországban.

A kiránduló társaság legelső sorban a cukorrépa-termesztés és művelés összes fázisaival ismerkedett meg, másodsorban pedig az ilyen ipari gazdaságnál elengedhetetlen berendezést képező hízalással. Mindkettőről alábbiakban részletesen fogok megemlékezni, addig is azonban általános tájékoztatás céljából a következőket kell említenem.

A diószegi uradalom, mely Kuffner Károly báró lelkes és szakavatott vezetése alatt áll, Pozsony megyében 20,000 magyar hold kiterjedéssel bír, kilencz kerületre van osztva, a szántóföld pedig 15,000 holdat tesz ki. Talaja tulnyomó részben jó minőségű, televényes, könnyű vályogtalaj és csak kevés a nehezebben művelhető, kötöttebb természetű talaj. A talaj művelési állapota lényegtelen, friss törésű, turfás talaja részletektől eltekintve, a lehető legjobbnak mondható, ami felett még ha a diószegi különleges talajművelést nem is ismernek, akkor sem csodálkoznánk, mert vetésszorgók olyanok, hogy a talajnak állandóan jó kulturállapotban kell lennie. A tipikus vetésszorgó mind a kilencz kerületben a következő:

1. cukorrépa # 100 q. istállótrágyával
2. árpa
3. cukorrépa # 200 q. istállótrágyával
4. árpa
5. tavaszi keveréktakarmány
6. őszi kalászos

Vagyis a terület $\frac{2}{3}$ része cukorrépa, $\frac{1}{3}$ része árpa, $\frac{1}{6}$ része takarmány és $\frac{1}{6}$ része őszi kalászos. Ilyen vetésszorgó mellett a gyom természetesen ismeretlen fogalom.

A vetésszorgót bírálva, mindenekelőtt azt látjuk, hogy a diószegi uradalomban a terület $\frac{1}{3}$ -ad részén, tehát nagyobb arányban természetesen a cukorrépa, mint ahogyan azt a theoria szerint természetesen kellene. Tudvalevőleg, ha a cukorrépa valahol a terület nemcsak egy-egy részén is természetesen, nagy a veszély, hogy szerfelett elszaporodnak a cukorrépa oly számos ellenségei; emellett ez azzal a hátránnyal jár, hogy ilyen gazdaságban kapások és egyéb növények között olyan aránytalanságok állanak be, melyek azután az egész gazdaság vezetésére rendkívül káros kihatással bírnak. Viszont, ha a cukorrépa valamely gazdaságban kisebb mértékben természetesen, mint a terület egyharmad része, a réppával bevetett terület kicsiny ahhoz, hogy a gazda kellőképpen kihasználhassa, mindazon gépeket és eszközöket, melyeket e célra ma már vásárolnia kell, szintegy nem használja ki teljes mértékben az alkalmazott napszámókat, azokkal gyakran csak-hogy el ne veszítse őket hézagpótló nem nagyon fontos munkákat kell végeztetnie, tehát drágáb-

ban természetesen a cukorrépa, melynek minősége sem lesz sohasem kielégítő, mert a talaj nem hozható abba a jó kulturállapotba, melyet a cukorrépa megkövetel, ha csak hat évi vagy még nagyobb időközben természetesen.

Nálunk a cukorrépa-nak megfelelő arányban való természetesen annyival is inkább nagy jelentőségű, mert klimatikus és talajviszonyainknál fogva nálunk a cukorrépa-nak a kitermelt és kristályosítható cukormennyiség ugyanis kisebb mint pl. Csehországban, Németországban is lényegesen több az olyan cukor, mely mint ki nem kristályosítható üledék marad vissza. Mennél kisebb arányban természetesen egy gazdaságban a cukorrépa, az említett okok miatt annál kisebb lesz beltartalmának értéke.

Mindezeket tudva, a cukorrépa-termesztési arányt Diószegen még sem lehet kifogásolni, mert a cukorrépa ellenségei ellen hatalmasan védekeznek, továbbá mert a fogatos erőt állandóan a gazdaság időleges szükséglete szerint állapítják meg, ez szám szerint hol sok, hol meg aránylag kevés, de mindig elég ahhoz, hogy a munkák idejében elvégeztessenek, tehát a nagyarányú répa-termesztés miatt munkatorlás nem áll be. Végül pedig ilyen termelési arány mellett a talajt jó strukturában tudják tartani és cukorrépa-jukban a kitermelhető cukor és ki nem kristályosítható cukor-üledék között elég kedvező arányban tettek szert.

Amint az a vetésszorgóból kitűnik, a cukorrépa Diószegen mindig az árpa követi. Növény-termesztési szempontból ez kifogástalan eljárás, amennyiben az árpa, mint tudjuk, az élethetetlen növények közé tartozik, sok kész növényi tápanyagot és jól művelt talajt igényel s mindkettőt bőven megtalálja a cukorrépa után. Üzleti szempontból azonban ez a kérdés más elbírálás alá esik, amennyiben az utolsó években, amióta árpaexportunk Németország felé a német 4 márkás vám miatt intenzívitásából veszített, sörárpa nem oly drága, mint volt azelőtt, ezenkívül pedig az aszályok vagy legalább is kedvezőtlen száraz, meleg időjárással bíró évek miatt minősége sem volt olyan jó, mint annak előtte. Viszont a zabnak, különösen az utolsó években mindig elég magas ára volt. Ezek a körülmények gondolkodóba ejtették a diószegi uradalom vezetőit, akik éppen ezek behatása alatt már több év óta kis területen ugyan, de mindenféle fajtájú zabbal végeznek répa után természetesen kísérleteket oly célból, hogy az árpa idővel, ha nem is egészen, de mégis nagyobb mértékben a forgókban zabbal helyettesítsék. Eljárásukban azonban teljesen indokolt módon rendkívül óvatosak, mert a zab elősegíti a cukorrépa legnagyobb ellenségének a nematodának elszaporodását. Ezenkívül a cukorrépa után természetesen zab megfigyelése már azért is indokolt, mert a vékony szalmájú fajták a talaj dus táptartalma következtében könnyen megdülnek. Mért is feltétlenül vastag szalmájú, nyugati származású zabtermesztése lesz helyén és ezek közül is a legigényesebb fajták valamelyike, mely bő termésével meghalálja a vetésszorgóban részére biztosított előnyös helyzetet.

Diószegen, mint az a forgóból kitűnik az I. és II. sz. cukorrépa 100, illetve 200 q istállótrágyával trágyázott talajon természetesen. Daczára

annak, hogy időszakonként változó, de mégis igen nagy igás állatállományuk mellett évente még 6000 darab ökröt is hízalnak, állatállományuk tehát óriási, némelykor mégis megtörténik, hogy valamely kerületben a harmadik évben adandó 200 q istállótrágyázáshoz nincsen elegendő istállótrágya, amikor is a hiány olyformán pótolják, hogy a cukorrépa előveteményének tarlóját feltörve, holdankint 80 kg. borsót, 40 kg. lóbabot vetnek zöld trágyaként, azt alászántják és 100 kg. szuperfoszfáttal és chilisalétrommal kiegészítik. Ilyen esetben azonban a forgóban a 6-ik évben buza helyett rozst termelnek. Ez az eset csak kivételesen fordul elő. Ugyszólván mindig elegendő istállótrágya felett rendelkeznek.

A trágyázásra vonatkozólag még meg kell jegyezni, hogy kitűnő minőségű istállótrágyát használnak. Istállótrágyájuk kitűnő egyrészt azért, mert az állatok intenzív takarmányozásában részesülnek, másrészt azért, mert a trágyát igen gondosan kezelik; ugyanis istállójuk berendezése olyan, hogy azokból a trágyát csak minden 5-6 hétben kell kihordani, amikor pedig az a telepre került, állatokkal hetenkint 3-szor tapostatják és ugyanakkor a felgyülemlt trágyalével öntözik is. Így kezelik a trágyát, melyet a lehető legjobb minőségben évente egyszer, a tarlóbuktatás után kihordanak a jövő évi cukorrépa alá. A trágyát ezután a keverő szántással alászántják és a talajt még az ősz folyamán mélyítő gézek szántásban részesítik. Annak, hogy az istállótrágya alkalmazásának Diószegen a cukorrépa minőségére semmiféle káros befolyása nincsen, az az oka, hogy jól kezelt, érett trágyát alkalmaznak és azt még ősszel alászántják. Ilyenformán az istállótrágya, mire a cukorrépa a földbe kerül, elkorhad, növeli a talaj humus tartalmát s ezzel vízfoghatóságát, emellett pedig felvételre kész növényi tápanyagokat nyújt a cukorrépa-nak, mely ennek következtében a jó minőség mellett mennyiségben is nagy termést ad. Cukorrépa-gazdaságokban az istállótrágya műtrágyákkal megfelelően sohasem helyettesíthető, mert az utolsó évek keserű tapasztalataiból tudjuk, hogy a talaj vízfoghatósága a termés kialakulására minő nagy befolyással bír, ezt pedig a műtrágya nem növeli a talajban. Ezenkívül a chilisalétrom alakjában adott nitrogén tulságosan drága ahhoz, hogy az istállótrágya nitrogénjét pótolhassa. Szuperfoszfáttal gazdaságosan növelhető a cukorrépa-termés, ez vita tárgyát sem képezheti, annyi azonban tény, hogy egymagában ez sem pótolja az istállótrágyát, mert a talaj vízfoghatóságát nem fokozza, a talaj strukturájának kedvező kialakulására befolyással nem bír, de azért a cukorrépa-termesztő gazdaságokban a szuperfoszfát rendkívül nagy szerepet játszik, mert a cukorrépa-nak már zsenge korában könnyen felvehető kész növényi tápanyagot nyújt, azt növényben hathatósan elősegíti és erőssé teszi. Éppen ezért, daczára annak, hogy Diószegen kiváló minőségű istállótrágyát használnak, a cukorrépa alá ősszel szuperfoszfátot is szoktak alkalmazni.

Ezek előrebocsátása után lássuk már most, hogy miben áll az országsszerte nagy hírnevnek örvendő diószegi cukorrépa-művelési mód, melynek köszönhető nagyrészt az, hogy amint arról

Uj termésű

BIBORHEREMAGOT
CSOMÓS EBIRT
BALTACZIMMAGOT
NYÁRI REPCZÉT
FEHÉR HERÉT
ŐSZI ÁRPÁT
" BÜKKÖNYT
" BORSÓT

==
==
==
==
==
==

vesz

a legmagasabb

napi áron

Haldek

magnagykereskedésben
József főherceg 6 cs. és kir.
fensége udvari szállítója,
Budapest, V., Bálvány-utca 6.

alkalmunk volt meggyőződni, a diószegi uradalom répafieldjei annyira kiváltak a szomszédos gazdaságok répafieldjei közül s melynek tanulmányozására a kirándulásban résztvevő gazdák a legtöbb időt szentelték.

A cukorrépa megelőző árpa learatása után azonnal — már a keresztek között és ezek lehordása után teljesen — feltörök a tarlót és ezzel nemcsak a talaj nedvességét óvják meg a talaj kapillaritásának szétroncsolásával, hanem egyúttal elvégzik a legolcsóbb gyomirtási műveletet is. Amint a gyom kicsirázott és fejlődésnek indul, következik a terület trágyázása, utána pedig a keverő szántással a trágya alászántása. Ősszel azután a talajt répa aláaltalajporhanyítóval kombinált 12 hüvelykes gőzművelésben részesítik. Némelykor a keverő szántás el is marad és a trágya kihordása után a kigazosodott talajon gőzekével szántatik alá, ami ez esetben sem hiba azért, mert gőzszántásnál a talaj gyorsan fordítottatik, ennek következtében a trágya nem kerül a barázda fenekére, hanem annak oldalára és így nem kerül túlságosan mélyre.

Tavaszzal, amint a talaj olyan állapotban van, hogy arra fogatos erő rámehet, a répafieldet éppen úgy, mint a többi összes őszi mély szántásokat nehéz boronával megboronálják. A répatáblákon Diószegen az őszi szántások boronálására azért helyeznek különösen nagy súlyt, mert az a célja, hogy még mielőtt a talaj felülete megkérgesedne és kiszáradna, a borona ezt átdolgozza, a talajban lévő üregeket kitöltse, a még szét nem porladt rögöket szétbontja és olyan talajréteget teremtsen, amely bizonyos mélységig egyformán tömődött. Ha ősszel száraz időjárás következtében rögös a talaj, még ősszel, amint a rögök kellő nyirkosságra tettek szert, megboronálják a mélyítő szántásokat és ezáltal elérik azt, hogy a talaj nem teleg az üregek állapotban. Ez kiváló fontossággal bír, mert igaz, hogy a rögök télen át egészen átfagyhatnak és ennek következtében kitölthetik az alattuk rejlő üregeket, de viszont az is megtörténhetik, hogy a rög csak a talaj felületén fagy át, tavasszal, az ilyen talaj felülete hamuszertű kinézést nyer, de az alatt szét nem porladt rögök vannak, ezek között és alatt pedig üregek, melyek minden növénynek, de különösen a cukorrépanak nagy veszedelmét képezik, mert a répa azon része, melynek gyökerei előbb utóbb az üregekbe jutnak, fejlődésben elmarad a többtől, a répatábla pedig nem lesz egyenletesen fejlődött növényekkel borítva.

Ezen veszély elkerülése céljából néha már ősszel, de tavasszal feltétlenül elboronálják Diószegen a cukorrépafieldeket. Amit a boronálással átdolgoztatott, rög- és üregmentessé tette a cukorrépa talaja, Diószegen a répafieldön az extirpátort járatják, ha kell a tábla hosszában és keresztben is, azután nehéz hengert bocsátanak a talajra, hogy a talaj mindenütt egyforma tömődöttségű legyen. Ha a talaj a hengerezés következtében megfelelően átmedvesedett, ami a felületen jelentkező nedves foltokból állapítható meg, a répafieldet az u. n. „Krümler”-rel járatják meg, mely nem egyéb, mint kéttagu, fakeretes, de nem hegyben, hanem laposan végződő olyképen elhelyezett, fogakkal bíró borona, melynek fogai elhelyezésüknél fogva vágják a

talajt s így az átmedvesedett kis rögöket is, melyek a megelőző munkákkal nem töretek szét, ez a borona szétvágja, elaprózza.

Ezen munkát a talaj állapota szerint, ha mégis rögös, még egy könnyű, négytagu borona, vagy ha erre szükség már nincsen, annak elhagyásával könnyű henger követi. Ezzel a répafield első előkészítési módja befejezést nyer és az a vetési időig bolygatva nem lesz. Vetés előtt azután az előzőleg meghengerelt talajt oly célból, hogy teljesen egyenlővé, rög- és üregmentessé tétessék még megboronálják, utána pedig nehéz hengerrel lehengerezik. Ezután jön a vetőgép, a vetőgép előtti hengerezésnek és boronálásnak, úgy kell történni, hogy a vetőgép előtt a talaj-állandóan egyformán nyirkos állapotban legyen, tehát nem szabad az egész táblát előre megboronálni, illetve hengerezni, hanem a boronának és hengernek állandóan a vetőgép előtt kell járnia. Napos, szeles időjárás alkalmával borona és henger közvetlenül egymás előtt és a vetőgép előtt járnak, nyirkosabb időjárásnál ellenben jóval előbb járhat a borona, ezt követheti később a henger és csak azután jön a vetőgép. A főcél az, hogy a vetőgép mindig egyformán nyirkos talajba hullassa a magot s teljesen a körülményektől függ az, hogy a talajművelő eszközök minő alkalmazása, illetve elrendezése szükséges ehhez.

A vetőgép tehát rög- és üregmentes és egyformán nyirkos talajba juttatja a magot, melyet a föld mindenütt egyforma mértékben ölel át és melyhez a föld ugyancsak egyforma mértékben nyomatik azon 45 kg. súlyú hengerek által, melyekkel a vetőgép minden csoroszálya után fel van szerelve. Ezzel a répamag gyors és egyenletes kikelése biztosítva van. Gyorsabban és egyenletesebben kel ki az eképpen elvetett cukorrépa, aminek tudvalevőleg óriási jelentősége van és a terméstoppleten nagyon is megteríti az a kiadás, melyet a talaj oly gyakori átmunkálása okoz.

Igaz, hogy ezen talajművelési módot teljesen diószegi recept szerint nem mindenütt, pl. erősen kötött talajokon sem lehet változtatás nélkül meghonosítani, de igenis a talajviszonyokhoz alkalmazkodva meg lehet honosítani azt az elvet, mely a diószegieket vezérli és amely nem más, mint vetés előtt egyformán átdolgozott, rög- és üregmentes, elég tömődött talajba vetni a répát. Ezt a helyi körülményekhez alkalmazkodva mindeütt meg lehet honosítani és éppen ezért nem adok igazat annak a kedélyes bácsinak, aki a hosszú időn át tartó magyarázatok után hivatkozva az ő talajára, más szavakkal ugyan, szabadabban azt jegyezte meg, hogy „könnyű jó hegedűvel virtuóznak lenni”. Nem igaz, használni is kell tudni a jó hegedűt s az bizony kontár kárára alkalmas, viszont művész kezében a nem éppen prima hegedű is remek szerszámmá válik.

Felvéve az elhagyott fonalat, Diószegen a hengerezés után jön a vetőgép, melynek minden vető csoroszálya után 11 cm. széles, központonál 3 cm. szélességben 5 cm. nyire kiemelkedő karikával bíró 45 kg. súlyú henger jár, melyről a reátpadó földet egy tisztítóvas szedi le. Ez a henger kiemelkedő karikájával különösen ott tömi meg a földet, ahová a mag hullott

s így az mindenütt szoroson érintkezvén a nyirkos földdel, gyorsan és egyenletesen kel ki. Megemlítendő még, hogy a vetőgép elején az első tengely alatt régi gőzkesodronykötél szétbontott drótjából házilag készült fésű van elhelyezve, melynek az a hivatása, hogy a vetőgép elé fogott ígás állatok lábnyomát a talajon elsimítsa.

Diószegen a korán vetett cukorrépa magját $1\frac{1}{2}$ cm., a későbbben vetettet 2— $2\frac{1}{2}$ cm. mélyre vetik, katasztrális holdankint 13—15 kg. vetőmag felhasználásával 14 és fél hüvelyki sorszámságra. A korai répa vetés tapasztalatunk szerint biztosabban és jobban sikerül, mint a későbbi. A vetést rendszeren április hó első napjaiban kezdik. Amint azután a répasorok csak némileg is látszanak, a Laas-féle fogatos kapával annak késeit igen szűkre állítva, úgy kapálják meg, hogy csak éppen a sorok közötti középső rész legyen megkapálva. Ezt a kapálást, amint elvégződött, ugyanezen géppel, nyomon követi a második kapálás, amikor a már jobban látszó répasorok közt 4—5 cm. közelben járnak a kések. — Ezután Diószegen ugyancsak a Laas-kapával ritkítják a répasorokat olyformán, hogy a sorokra keresztbe mennek a táblákon s a gépet úgy állítják be, hogy a kések 4 hüvelyki távolságra, kivágva a répát, a répasorokban 2—2 hüvelyki csoportokban álló répa palántacsomókat hagyjon. Ez képezi az eggyezést, melyet napszámosgyerekek a kis „Marchegi” kapával olyformán tökéletesítenek, hogy a két-két csomókban maradt répa palánták közül a legmegfelelőbbet meg hagyják, a többi pedig kivágják. Szakmáiban olcsón, 100 folyó ölenkint 14—18 filléért végzik ezt ezek az ügyes gyerekmunkások, akik éppen ügyességük révén tekintélyes keresetre tesznek szert. Eggyezés után a késeket már egészen közel a répasorokhoz állítva, Laas-kapával ismét megkapálják a répát, azután pedig az 5-ik kapálást kézikapával, napszámosokkal végeztetik.

A Laas-kapát igen sokszor láttuk Diószegen működésben, ami nézetem szerint már azért is előnyös volt, mert bizony még elég gazda van, aki fél a többsoros Laas-kapától, mert azt tartja, hogy könnyen kivág egész répasorokat. Hiszen az elvitathatatlan, hogyha a munkások nincsenek begyakorolva és az igavonó ökrök közül nem a nyugodt vezetőnek engedelmessé, egyforma járásuak alkalmaztatnak, a Laas-kapa itt-ott kikezdi a répasort, de ez csak eleinte esik meg és amint az említett hátrányt okozó körülmények mellőzöttek, nem fordul elő; ezért semmiesetre sem okolható a gép, mely a lehető legideálisabb répaművelő eszköz, melylyel 10 cm. mélységig mivelhető a répa. Mindenesetre tekintettel kell lenni arra, hogy a Laas-kapa annyi soros legyen, mint a hány soros a vetőgép és azzal az első kapálás a tábla azon részén kezdődjék, ahol legfejlettebb a répa, tehát ahol a vetés kezdetét vette. A Laas-kapával való helyes bánásmód elajátításához semmi különös ügyesség nem kell.

A cukorrépa ennyire intenzív műveléséhez magától értetődőleg nagyszámu fogatos erő szükséges, amelyre azonban csak időközönként van szükség, miért is a fogatos erő Diószegen labilissé van téve, az mindig a végzendő mun-

LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLOGÉPEK, BENZINMOTOROK, ARATÓGÉPEK,
TALAJMŪVELŐ ESZKÖZÖK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNTATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

 MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE. BUDAPEST

kákkal áll arányban és ezek szerint hol több, hol kevesebb. A feleslegessé vált igásókrók a hizóba kerülnek.
Krolopp Hugó.

A Magyar Gazdaszövetség Parádón.

A Magyar Gazdaszövetség, néhai Károlyi Sándor grófnak egyik legsajátságosabb alkotása évről-évre az ország más vidékén tartja évi közgyűlését, hogy így lassanként az ország összes vidékeinek földmivelő népeit megismertes-e nemzetmentő szociális feladataival. Mig tavaly és harmadéve az ország Dunántúli részében tartotta közgyűléseit, idei gyűlését június 23-án a Mátra-vidék középpontjában a kies Paradórföldön tartotta meg, ami nem is volt minden vonatkozás nélkül való, hiszen a paradóri uradalom Károlyi-birtok s ennek a névnek a viselője adott életet a magyar gazdaközönség ezen mindegyre jobban izmosodó altruisztikus szervezetének.

A szövetség közgyűlésén annak elnöke *Darányi* dr. földmivelésügyi miniszter elnökölt, aki megnyitó beszédében, aktív minisztertől szinte szokatlan bátor hangon, magyaros szókimondással hívta fel a magyar társadalmat nagy feladatai és kötelességei teljesítésére. A mezőgazdasági kamarákról szóló törvénytervezetről szólván, azt, a miniszteri székéből ritkán hallott kijelentést tette, hogy okos kormány nem akarhat mindenható lenni. A kormánynak nincs oka és joga tartani a mezőgazdasági érdekképviseleti szervezetek megerősödésétől, mert minden becsületes kormány kell, hogy a szabad szó megnyilvánulásában keresse erejét. Épen ezért nem a miniszteriumi bürokráciában készítette el a javaslatot, hanem azokkal, akik a mai társadalmi mezőgazdasági érdekképviseletnek leghivatottabb szócsövei. Az egybegyűlt gazdaközönség a miniszter e kijelentése nyomán élénk ovációban részesítette a törvénytervezet jelenvolt készítőit: *Rubinek* Gyulát és *Bernát* Istvánt.

Szóba hozta elnöki beszédében a miniszter azt is, hogy az általános választói jog behozatalával nagy néprétegekkel kell számolnunk, melyeket a szociális munka erejével kell a vezető osztályoknak magukhoz kapcsolni. Magyarán azt a sokszor hangoztatott tételt, hogy a megyei intézményhez teljes szívóssággal kell ragaszkodnunk, mert mögötte egy ezredéves küzdelmek és hagyományok állanak. Ezzel kapcsolatba felhozta a középosztály megerősítésének szükségességét, mely hivatott vezetője kell, hogy legyen a szociális munkálkodásnak. A Gazdaszövetség távol állt minden gyűlölettel, csak a visszaéléseket gyűlöli lent és fent egyaránt, kiváltva ha azok a szegény emberek kizsákmányolására irányulnak.

A beszédből a társadalommal való együttérzés akkordjai s nem a kormányférfi tartózkodó, merev elszigetelt gondolatmenete emelkedett ki. Amikor pedig *Darányi* Károlyi Sándornak a „*pajzson vagy pajszesal*” jellegét idézte, szinte tomboló lelkesedésben tört ki a hallgató közönség, mely *Darányit* mindvégig szívből ünnepelte.

A szövetség közgyűléséről az alábbi tudósításunk számol be:

A Magyar Gazdaszövetség 12-ik évi közgyűlését június 23-án tartotta meg Paradórföldön, mintegy 700 szövetségi tag részvételével.

A közgyűlésen képviseltették magukat az OMGE. a „*Hangya*” szövetséget, az Országos Központi Hitelszövetséget, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetét, a Nyitra, Pozsony, Somogy, Veszprém, Bars, Nógrád, Gömör, Hont,

Heves és a szomszédos vármegyék Gazdasági Egyesülete. Darányi földmivelésügyi miniszter, Mezőssy Béla államtitkár és több országgyűlési képviselő társaságában már reggel érkezett Paradóra.

A közgyűlésre az ország minden részéből érkező tagokat Budapest Központi pályaudvarról kevéssel reggel hét óra után két külön vonat vitte Paradóra. Ott láttuk az előkelő gazdaközönség sorában Károlyi Mihály, Keglevich Gyula, Mailáth József grófokat, Solymossy Ödön és Pothéány Géza bárókat, Bujanovics Sándort, az OMGE. alelnökét, Ivánka Oszkár cs. és kir. kamarást, a „*Hangya*” szövetséget alelnökét, Darányi Béla miniszteri tanácsost, Rubinek Gyulát, az OMGE. igazgatóját, Seidl Ambrust és Horváth Jánost, az Országos Központi Hitelszövetséget igazgatóit, Perczel Ferenczet, a Magyar Mezőgazdák Szövetséget igazgatóját, Balogh Elemért, a „*Hangya*” igazgatóját, Imrédy Kálmánt, A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet igazgatóját, Szederkényi Nándor hevesmegyei főispánt. Az országgyűlési képviselők közül Baross János dr., Buday Barna, Papp Elek, Bernát István, Hellebront Géza, Török Kálmán, Horthy Béla, Mérey Lajos, Emödy József jelentek meg. Az OMGE. tisztségviselőikara részéről Rubinek igazgatót kivül Jeszenszky Pál ügyvezető-titkár és Mutschbacher Emil dr. s-titkár jelentek meg a közgyűlésen. Jelen voltak még Borhy Gyula, Csekó Gábor, Csütöry Béla, Czettler Jenő dr., Dömötör László dr., Förster Lajos, Forster Elek, Hirtky prépost-kanonok, Kállay Zoltán, Kodolányi Antal királyi tanácsos, Koós Mihály, Löherer Andor, Mezey Gyula, Majzik Viktor alispán, Jankovich Dezső, Beniczky Elemér, Meskó Pál, Németh József, Németh Gábor, Szánthó Menyhért, Balogh Elemér, Serfőző Géza, Potoczky Rezső, Rainprecht Antal.

A Gazdaszövetség elnöke *Darányi* Ignác, az alábbi beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Amidőn szövetségünk közgyűlését megnyitottam nyílvánítom, kedves kötelességemnek tartom üdvözölni a jelenlevőket; különösen örömmel fejezem ki, hogy a társintézmények, az OMGE. s egyéb nagy szövetségi testületek, de a törvényhozás tagjai, Heves vármegye törvényhatósága a városokkal együtt s a közönség is ily nagyszámban voltak szívesek közgyűlésünkön megjelenni. Örömemnek adok kifejezést azon, hogy Heves vármegye ezen kies helyén, a paradóri földben jelenhettünk meg, annál is inkább, mert a *Károlyi* névhez sok nemes hagyomány és emlék köt bennünket (*Igaz! Ugy van!*) s amely föld jelenlegi tulajdonosa Károlyi Mihály gróf tisztelt barátom (*Lelekes éjzenés.*), a magyar szövetségi ügyeknek egyik legegységesebb bajnoka.

Tisztelt közgyűlés! A Magyar Gazdaszövetség a munkamegosztás elve alapján, főleg a szociális munkára veti működésének súlypontját; a szociális munka jelentősége mindinkább előtérbe lép. Csak nemrég mondtam én azt egy más helyen, hogy a századok fordulása az eszmeáramlatokban is sokszor fordulatot jelent. Nincs kizárva, nem tudunk a jövőbe látni, hogy nem lesz-e nemzetünk is még nehéz megpróbáltatásoknak kitéve? Egyesek és nemzetek bölcsességét az jellemzi, hogy jókor észreveszék azt, amit mások későn, nagy csapások után vagy egyáltalában soha sem látnak be. (*Igaz! Ugy van!*) Nekünk is be kell látnunk, hogy e század a szociális munka jegyében indult meg és meg kell értenünk az idők jeleit; hiszen a gazda hivatásánál fogva kell, hogy az időjárásához képest változtassa meg a maga működési irányát; sokszor egy napra sem lehet előre tervet vagy programot megállapítani. Épp úgy be kell látnunk, hogy most más időekkel, más

viszonyokkal, más körülményekkel kell számolnunk s csak az fogja helyét megállani, aki változott viszonyok között is megtalálja a maga helyét, különösen értelmű itt a *küszöbön álló általános választási jog behozatalát*. Ha az általános választói jogot vesszük, ami elől nem zárkozhattunk el s nem is lett volna helyes adott viszonyok között elzárkózni, — akkor nagy néprétegekkel kell számolni, melyek befolyást fognak gyakorolni a törvényhozás alakulására s nekünk e nagy néprétegeket a szociális munka erejével kell tudni magunkhoz kapcsolni. Ami különösen magát a Magyar Gazdaszövetséget illeti, ennek megvan az országos központja és megvannak a községi szövetségei, gazdakörei nagy számmal, ezeknek a száma közel kétezerre megy, de hiányzik a kapocs, amely az országos központot a községi szövetségekkel s gazdakörökkel egyesítse, hiányzik a láncszem, de egy nagy láncszem ez, melynek hiánya sokat jelenthet. Én t. Uraim csak egyéni nézetet tolmácsolok s nem kívánok elébe vágni a választmány bölcsességének és elhatározásának, de úgy érzem, hogy kellene az országos központ és a fa'usi szövetségek között egy kapcsolatot létesíteni s ezt legbiztosabban a vármegyénél találjuk meg. Hiába hangoztatják, hogy a megyei intézmény túlélté magát; mi, akiknek érdekében van, hogy fenttartsuk az intelligencia vezető szerepét, egész szívóssággal kell, hogy a megyei intézményhez ragaszkodjunk; nem szabad felednünk, hogy a vármegyei intézmény mögött egy ezredéves hagyomány áll, ezredévesek azok az érdemek, melyeket a vármegyék szereztek az ország fejlődése és felvirágztatása jogainak védelme körül. Azt gondolom, igen egyszerűen lehetne a gazdaszövetség, mint országos központ és a vidéki szervezetek és gazdakörök között egy kapcsolatot létesíteni, ha pl. azt mondánánk, hogy a községi szervezetek és gazdakörök elnökei valamely megyében együtt képezzék a megyei gazdaszövetséget, akkor megvan a központ s van egy végrehajtó közeg, akkor a mi eszméink utat találnak a népek legtágabb rétegeihez.

Másik eszköz volna igen t. Közgyűlés, hogy a néprétegeket bevonják a gazdasági érdekképviselet létesítésébe. (*Helyeslés.*) Éppen most van kiosztás alatt a mezőgazdasági kamarákról szóló törvényjavaslat, melyet két jelenlevő barátunk: *Bernát* István és *Rubinek* Gyula igazgató urak voltak szívesek megbízásomból elkészíteni. Régi mulasztást fogunk t. Uraim e törvény megallótásával helyrehozni; több, mint egy fél-százada, hogy vannak ipari és kereskedelmi kamarák, csak mezőgazdasági kamarák nincsenek; szerintem a kormánynak nincs oka és nincs joga tartani ezen kamaráktól, a mezőgazdasági érdekképviseletől, sőt ellenkezőleg: minden becsületes kormányzat erejét a szabad szó megnyilvánulásában kereste! (*Élénk éjzenés és helyeslés.*) Az okos kormány tudhatja azt, hogy önmaga mindent nem végezhet el s tudhatja azt is, hogy amit elvégezhetne sem végezheti el oly jól, mint maguk a közvetlen érdekeltek (*Igaz! Ugy van!*)

A törvényjavaslatnak irányát mutatja már az is, hogy kik lettek megbízva ennek megszerkesztésével. *Nem a miniszteriumok bürokráciájában készült a javaslat, hanem azok készítették, akik a mai társadalmi mezőgazdasági érdekképviseletnek a leghivatottabb szócsövei!* (*Igaz! Ugy van!*) De ha van törvényjavaslat, melyet közmegegyezéssel kell létesíteni, úgy ez a javaslat az, melynek erőt és hatást nem külső tényezők

A legerősebb konkurencziának is ki kell térni

az 1908. évi
új modellű

Perfekt Separatoraink elől.

Egydarabból sajtolt Perfekt tejszállító-kannák.

Teljes tejgazdasági berendezések.

Tessék árjegyzéket kérni.

BURMEISTER ÉS WAIN

gép- és hajógyár részv.-társaság

Budapest, V., Kálmán-utca 3. sz.

vannak hivatva adni, mert hogy ez a törvényjavaslat a gyakorlati életben miként fog kinézni, azt nem a kormány, nem a törvényhozás fogja meghatározni, hanem hatása attól fog függeni, hogy mennyi munkát fog ezen szervezetbe a gazdatársadalom befektetni és hogy ezen munkából a gazdák mennyire veszik ki a maguk osztályrészét. A jelenkorban t. uraim annak, aki hallgat, vagy aki távol van, soha sincs igaza. Az érdekek oly nagy harcával találkozunk manapság, hogy aki nem jelentkezik, arról igen hamar megfeledkeznek. A magyar gazdatársadalom hivatása öröködni azon, hogy a gazdasági ágazatok kellőképpen szerveztesenek és egyenlő elbánásban részesüljenek. Már is hallunk hangokat, hogy elég történt már a mezőgazdaságról s már érdekköröknek is sorra kellene kerülni. Ez a felfogás nagy tévedés, mert a magyar mezőgazdaság még a kulminációtól nagyon messze van, (Igaz! Ugy van!) az utóbbi évek nehéz viszonyai között erőteljes támogatásra szorítkozik, ha pedig visszaesés találna beállani a mezőgazdaságban, az végzetes lesz az összes ágazatokra is, nem is szölok arról, hogy a mezőgazdaság erőlyes felkarolása nélkül a gazdasági emancipációira irányuló minden törekvés is illuzóriusnak bizonyulna. (Elnék helyeslés.)

Két feladatot kívánok még tisztelt Uraim különösen kiemelni. (Halljuk, halljuk!) Az egyik a telepítési és birtokpolitika. Meg kell értetnünk azt, hogy Magyarországot sem nemzeti, sem politikai, sem társadalmi, sem gazdasági szempontból állandóan fenntartani egy nagyszabású és helyes birtokpolitika nélkül nem lehet. (Elnék eljenes és taps). Tisztelt Uraim, az állam hivatása itt inkább átmeneti; azok az áldozatok, amelyeket az államtól kívánunk, nem lényegesek, ha az állam a becsületes közbenjáró hivatását teljesíti, akkor nagy feladatok találnak megoldásra. De hogy még egy feladatot kiemeljek, meg kell jegyeznem a középosztály megerősítésének a szükségességét. (Igaz, ugy van). A középosztály megfogott és meggyengült, nagy részt a viszonyok és körülmények okozták azt. Könnyű pálcát törni felette, ezzel igen hamar készen vannak az emberek, de lehetetlen mást a helyébe állítani. Amikor mi a szociális munkáról beszélünk, akkor tisztelt uraim gondoskodnunk kell vezérekről is és más hivatottabb vezetője a szociális munkának nincs, mint a középosztály. Vigyáznunk kell tehát, mikor ennek az osztálynak az érdekeiről van szó és reá gondolunk arra a bibliai mondásra, hogy, ha eltávolítottam a pásztort, azzal elpusztítottam a nyáját. (Igaz, ugy van). Nem azt mondom tisztelt uraim, hogy mindent az államtól várjunk! Ez hibás felfogás volna, csak hanyatlásnak indult osztályok szoktak mindent másoktól várni, oly osztályok, melyeknek jövője van s amelyek életképesek és életerősek, jövőjüket, fejlődésüket, elsősorban önmaguktól saját állandó folytonos munkájuktól várják s megvalósítják a költő mondását: „Az erő, az akarat, előbb vagy utóbb győzelmet arat”. (Helyeslés). Ha majd nem százak és ezrek állanak a gazdaszövetség mögött, hanem milliók, akkor meg méltóztatnak látni, hogy a szövetségnek lesz szava, szavának súlya és tekintélye. (Elnék tetszés, igaz, ugy van). Akkor elmondhatjuk majd, hogy longus post nos ordo idem petentium decus!

Mi távol vagyunk minden agresszív szándéktól, mi saját jogos érdekeinket védelmezzük, mert tudjuk, hogy nemcsak a muszkának jó a béke, de a gazdasági élet is csak békében fejlődhetik. Távol vagyunk minden gyűlölködéstől, csak egyet gyűlölünk, a visszaéléseket,

bárhon találjuk: fentt vagy lent. Ha a visszaélések közt szabad rangsorozatot tartani, azokat gyűlöljük a leginkább, amelyek a szegény ember kiszármányolására irányulnak. (Helyeslés). Ami nagy munkánkból vegye ki mindenki a maga részét, a társadalmi kötelességek alól ne vonja ki senki magát; adót mindenkinek fizetni kell, az alól egyikünk se vonhatja ki magát, a társadalmi munkát is ilyen elháríthatlan kötelességnek kell tekintenünk.

Ha se balra se jobbra nem tekintünk, ha nem nézzük egyéni kényelmünket anyagi érdekeinket, hanem a közérdeket tartjuk szem előtt és elveink mellett szilárdan megállunk s barátainkért, akik értük dolgoznak, helytállunk, elérhetjük azt, hogy új barátaink támadnak s oly szervezetet alkotunk, melynek működése nyomán az eredmények sem maradhatnak el. Ha ekként meghatározzuk erőinket s ha példát veszünk alapítónk Károlyi Sándor grófról kitarásban, példát veszünk az elvűségben, ha követjük az ő tanait, mert az ő elve az volt, hogy aki küzdelembe megy, mint katona az vagy paizson, vagy paizsal jöjjön vissza, akkor más körülmények közé jutunk s nem azt fogják rólunk mondani, hogy életünk fajulva tengés volt, hanem azt hogy életünk egész működésünk egy szebb jövőnek biztos záloga! Ezzel megnyitom a gazdaszövetség közgyűlését. (Hosszantartó lelkes eljenes és taps.)

Bernáth István igazgató olvasta fel ezután Eszterházy László grófnak az Angliában tanulmányuton levő magyar gazdák nevében a szövetséghez intézett üdvözlő táviratát, valamint Deseffy Aurél gróf, Pallavicini Eda ögróf és több előkelő magyar gazda táviratait. Majd a szövetség évi jelentése következett, melyet Bernáth István igazgató terjesztett elő a szövetség mult esztendei munkásságáról. Az igazgatói jelentés főbb vonásaiban a következő:

Rámutat arra, hogy a szövetség tizenkét éves fennállása után évről-évre fejlődött és jelentősebb munkát végzett abban a meggyőződésben, hogy aki a föld, azé az ország és ez lassan-lassan átmege a nemzet megerősítésébe. A Gazdaszövetség részvesz a szövetségi mozgalom előrevitelében és pedig nemcsak a hazai mozgalmakban, hanem a külföldiekben is, amennyiben a szövetség igazgatója résztvevett a cremonai nemzetközi szövetségi kongresszuson is. Jól eső örömmel lehetett Cremonában látni és hallani azt az általános szimpatitát, amelylyel 1904. óta a magyar szövetségetek törekvései s különösen Károlyi Sándor gróf emléke iránt a külföldnek e téren leghaladottabb nemzetei viselkednek.

Az Amerikába vándorolt véreink visszatelepítése tekintetében minden lehető megtörtént. New-Yorkban egy megbízott működik, ki a visszavándorlók és itthon földet szerezni kívánókat kellő utasítással ellátja. A magyar kivándorlási vonal hajóin a tájékoztató hirdetések néptelen nyelven írva, ki vannak függesztve. A szövetség kebelében egy külön telepítési osztály van szervezve, melyben a parcellázásra bejelentett birtokok és a települni óhajtok nyilván vannak tartva. Nehézségek leginkább abban vannak, hogy nagyon számosan vannak, akik birtokait eladásra, parcellázásra bejelentik, viszont nagyon kevés azok száma, akik a szövetséget önzetlenül támogatni hajlandók. Ebben a tekintetben kötelesség, hogy a rokonzélu társadalmi egyesületek a szövetség eszméinek megnyerésének. (Általános helyeslés.)

Az amerikai viszonyok feltüntetése végett több ide vonatkozó füzetet adott ki a Gazdaszövetség. Kiküldetett egy megbízott azon okok földerítése végett, melyek véreinket a kivándorlásra készítik, illetőleg a visszatelepülésre bírják. A földbirtok-társaságok eszméjét a lefolyt idő alatt is támogatta a szövetség. A rokonzény, mely e kérdést fogadta, eléggé bebizonyult azáltal, hogy ország-

szerte, habár a Gazdaszövetségtől függetlenül, sok helyen indult meg a mozgalom ebben az irányban.

Jutalmazta a szövetség azokat, akik a szövetséget terjesztése körül érdemeket szereztek. A szövetség „Hangya” nevű szövetsége is jól működik. A Széchenyi-Szövetséggel egy új szervezet kapcsolódott a Gazdaszövetséghez. Pécsen tavaly eredményes mező, tej, borászati és szabadtanítási kongresszust rendezett.

A jelentést Darányi miniszter javaslatára jegyzőkönyvben foglalták és a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Bernát István igazgatónak ügybuzgó fáradozásaiért.

A választások.

Ezután az 1907. évi zárószámadás előterjesztése, majd az igazgató-választmány megválasztása következett: A kisorsoltak helyébe megválasztottak: Balogh Elemér, Bujanovich Gyula, Ghyllányi Imre báró, Cserny Károly, Inkey József báró, Ivánka Oszkár, Jeszenszky Pál, Károlyi László gróf, Kenesey Béla (új), Löherer Andor, Mezey Gyula, Prohászka Ottokár (új), Rainprecht Antal, Teleki Arvéd gróf, Reusz Henrik, Viczmány Odön, Wittman János és Zichy Vladimir gróf (új).

Ezután Emödy József tartott előadást az új magyar vámtarifáról, amely a miniszter indítványára szintén jegyzőkönyvbe került.

Kodolányi Antal szólalt fel ezután s határozati javaslatot terjesztett a közgyűlés elé a tőzsdei földvetlen határidővetleni játék megszüntetése ügyében, míg Löherer Andor a lelkesek és tanítóknak a szövetségi mozgalomba való bevonását sürgette.

Mind a két indítványt a választmányhoz utalta a közgyűlés, mely azután Kovács Gáspárnak a házinyulenyestés népszerűsítésére vonatkozó javaslatát fogadta el.

Mezey Gyula a Nyitra vármegyei Gazdasági Egyesület elnöke köszönte meg a miniszternek, hogy a mezőgazdasági kamarákról szóló törvénytervezetet elkészítette.

A miniszter rövid záróbeszéde után az ülés véget ért.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	1399
Egyről-másról	1399
A diószegi kirándulás tanulságai	147
A Magyar Gazdaszövetség Parádon	1409
Gazdasági üzemtan.	
A veszprémi székeskáptalan gazdálkodási rendszere	1299
Állattenyésztés.	
A „körültekintéssel alkalmazott” vérujtítás	1402
Gazdasági építészet.	
Istálló átalakítása	1404
Tejgazdaság.	
Tejeskannák higenikus lezárása	1305
Levélzsekrény	1406
Vegyesek	1410
Halálozás. — Péter-Pál. — Magyar gazdák Angliában. — Gazdaszövetség társaságomája Parádon. — Takarmánykiviteli tilalom Románországban. — Apró hírek	1411
Kereskedelem, tőzsde	1412
Szerkesztői üzenetek	1415

Jelen számunk összes előfizetői példányaihoz postautalványt mellékelünk; kérjük azon tisztelt előfizetőinket, akiknek előfizetése folyó hó végével lejár vagy akik hátralékban vannak, hogy az előfizetést mielőbb megújítani sziveskedjenek.

A kiadóhivatal.

BENYÓ KÁLMÁN Budapest, IX., Üllői-ut 61

Vas- és aczól-árak mindenféle kocsirészek, gépek, szerszámok, gazdasági eszközök nagy raktára

(volt ÁGI-féle üzlet)

Kívánatra képes nagy árjegyzékkel szivesen szolgál.

Telefon 66-20. 471

Halálozás. Klmsa Rezső urad. kasznár e hó 21-én 52 éves korában meghalt és e hó 22-én helyezték a vámi uradalmi sírkertbe örök nyugalomra.

Péter-Pál. Itt van ismét Péter és Pál napja, hajdan hagyományos ünnepe a gazdának, amely az aratási munka megkezdését jelenti. Most válik el, hogyan fizet egy esztendő nehéz, verejtékes munkájáért szorgos megművelőjének a mindnyájunkat tápláló anyaföld, amelynek gyümölcséért elszánt harcot visel az ember, az elemek vajmi gyakran mostoha hatalmával. Aranyárga kalászt ringat a végtelen rónán az enyhe nyári fuvalom és megcsendül a kasza, megindul az aratógép, hogy kévébe gyűjtse a magyar nép egy esztendői reményességét, amit nyelvünk poézise oly szépen életnek nevez. Bizony sajnós, nem valami jók az ország minden részéből érkező hírek és a mult évi abszolút rossz termés után megint nem nagyon biztatók az ideai kilátások. Egyedüli vigasztalásunk az, hogy legalább azt a keveset, amink termett, zavartalanul és az aratósztrájkok mindig kísértő veszedelme nélkül sikerül talán majd begyűjtenünk s hogy olyan ára lesz gabonánknak, amely mellett a gazda mégis csak megtalálja valahogyan a számadását. Egyetlen reményesgünk pedig még abban van, hogy a közel jövő időjárása, ha már nem is javíthat, legalább nem ront a mostani terméskilátásokon s hogy a magyarok Istene meghallgatja az aratás nagy munkájára készülődő nép ajkán felcsendülő imát, egy nemzetnek aggodalmas reménykedését és vágyódását: hozz reánk vig esztendőt!

Magyar gazdák Angliában. Az angol mezőgazdálkodás tanulmányozására utazott magyar gazdák az utrend pontos betartása mellett haladnak előre. Folyó hó 19-én kedves meglepetésben részesültek. Ezen a napon Londonból Kelvedonba, az ottani vetőmagtenyésztő gazdaságok, valamint Wilkin gyümölcsfarmja és gyümölcskonzervgyárának megtekintésére utaztak. A fogadtatásról és szórakozásról az essexi gazdák gondoskodtak, akik 1902-ben elvezték a magyar vendégszeretetet. Most tehát megragadták az alkalmat és viszonzták azt. Már a londoni pályaudvaron több essexi gazda csatlakozott a magyar kirándulókhoz, majd a következő állomásokon is többen és többen szálltak fel, akikben ismerősökre találtak a magyar kirándulók. A kelvedoni fogadtatás elragadóan szép volt. Az iskolás gyermekek magyar nemzeti színű zászlók alatt éljenzéssel fogadták a magyar gazdákat. A nők piros-fehér-zöld kendőket lobogtattak. Az ismerkedési terem magyar czimerekkel vala díszítve. A kocnikon tett kirándulások különböző virág-, mag- és zöldséget termesztő farmokon vezetett át. Itt a kerti természet és főgazdasági ág. Wilkin gyümölcsfarmja 500 acre és állandóan 200 embert foglalkoztat. A gyümölcsöt csakis konzerv alakban hozzák forgalomba. Egy órákor ebédet adtak az essexi gazdák 120 terítékre. Délután 5 órákor Wilkin-nél teázás zárta be, a kellemes látogatás, melyre igen kedvesen fognak visszaemlékezni az angol tanulmányuton járó magyar gazdák.

A Gazdaszövetség társaslakomája Parádon. A Gazdaszövetség parádi közgyűlését a fürdővendéglő terraszán lakoma követte, melyen mintegy 500-an vettek részt. Az első pohárköszöntőt Darányi miniszter mondta a ki-

rályra. Ami haladást, ami fejlődést és emelkedést ugymond Darányi, a magyar mezőgazdaság két nemzedéken át felmutat, az fenséges királyunk uralkodásával van egybekapcsolva. Ő felségében a magyar mezőgazdaság leghatalmasabb védőjét és pártfogóját tiszteli. Kívánjuk a Mindenhatótól, hogy töltsön meg az ő életének idejét s adjon felséges Urunknak koronás királyunknak új éveket s aanyozza be népei szeretetével, tiszteletével és hódolatával az ő nemes életének alkotmányát. Ő felségére a mi böles királyunkra emelek poharat. Riadó eljenzés hangzott fel a miniszter e beszéde nyomán, melyet a jelenlevők állva hallgattak végig. Ezután a házigazda, Károlyi Mihály gróf emelkedett szólásra. Kedves kötelességet teljesít, ugymond, midőn a Magyar Gazdaszövetség elnökére, Darányi Ignác miniszter urra emelek poharat. Teszem ezt nemcsak, mint házigazda, hanem ama kegyeletből folyólag is, melylyel a Gazdaszövetség alapítójának, Károlyi Sándor grófnak emléke iránt tartozom. Ha valaki, ugy én vagyok az, aki tudja, hogy mily nagy aggodalmat s gondot okozott megboldogult nagybátyámnak utolsó éveiben a Gazdaszövetség jövő sorsa, aggodalmát képezte az, hogy a szövetség vezetését csak egy emberre gondolta bízhatni, aki azonban szerénységéből nem akarta elvállalni az elnökséget. Ez a férfiú Darányi Ignác. (Lelkes éljenzés.) Szinte hallom bátyámnak szavait, midőn jövőbeli aggodalmait kifejtette: „Ha Darányi nem fogadja el az elnökséget, az egész ügy veszve van”. Résztvettem az akkori bizalmas levélváltásban, mert beteg nagybátyám nekem mondotta tolba levelezését úgy, hogy ezen bizalmas levélváltás minden egyes mozzanatát átérzem. Szemtanuja voltam örömeinek is, midőn végre sikerült reábirni barátját, Darányit, hogy átvegye az általa hön szeretett kisgazdák ügyét. S ekkor felsőhajtott nagybátyám, mondván, most már nyugodtan halhatok meg, Darányi elvállalta a szövetség elnökségét. Nem csoda tehát, Tisztelt Uraim, hogy én is tántoríthatatlan bizalommal viseltem a kisgazdák sorsa iránt mindaddig, míg Darányi fogja őket vezetni. Bizva és remélve, hogy még sok éven át fogjuk őt, mint a szövetség elnökét és vezetőjét üdvözölhetni s addig, míg ezen mozgalmunk ő vezére lesz, addig a magyar gazdák sorsát, törekvéseit siker fogja koronázni. Az ő egészségére ürítem poharamat. (Zajos éljenzés.) Majd Szederkényi Nándor, Kállay Zoltán és Keglevich Gyula gróf mondottak üdvözlő beszédeket, a szövetség elnökét, Darányit éltetve, aki szíves szavakkal mondott köszönetet. Beszéltek még a lakomán Rainprecht Antal, Bujanovics Sándor, Puthéány Géza báró és Löherer Andor. A társaság kedélyes hangulatban maradt az esti órákig együtt, amidőn az uradalmi kocnikon Parád állomásra hajtottak a szövetség tagjai, rendelkezésre állott külön vonaton, egy kellemes nap emlékével tértek otthonukba.

Takarmánykiviteli tilalom Románorszában. A nagy hőség és a jelentékenyen megromlott terméskilátások arra indították a román kormányt, hogy június 20-tól számított érvényre lépjen a takarmánynövényeknek, szénának, szalmának, luczernának, lóherének és kölesnek a román határon való kivitelét. Románországnak jó esztendőben számottevő kivitele szokott

lenni takarmányfélékből, de monarchiánkai legfeljebb a köles kiviteli tilalma érinti, amelyből mintegy 70,000 q. az évi behozatalunk Románországra felől. A tengeri kivitel nem tiltott ugyan el, de — mint lapunk fözsdorovatában olvasható abból is csak közepes termés várható. A tartós szárazság folytán szükségessé válik a hiányzó egyéb takarmányféléknek tengerivel való pótlása, ami pedig a román nép egyik legfontosabb élelmiczkéjét kevesbítene. Nagyon helyes elhatározás a román kormány előrelátása, hogy az állattenyésztés érdekében multhatatlanul szükséges takarmányt az országban való visszatartásról idejében gondoskodott. Vajjon, ha a viszonyok netalán nálunk is ily fenyegetően alakulnának — amitől különben óvjon meg bennünket az ég — volna-e ami kormányunkban is elegendő erély és gyors elhatározás hasonló rendszabályok haladéktalan alkalmazására?

Apró hírek. Fogatos talajművelő és permeterzőgépek bemutatása lesz június hó 28-án Pankotán (Arad m.) a Sulkovsky herceg-féle szőlőtelepen délelőtt és délután. Indulás Aradról a radnai-uti állomáson 7-30 perczkor, visszatérés Pankotáról este 6 órákor. Továbbá ugyanilyen versenyt tartanak Rozenberg József ungvári szőlőjében ugyancsak június hó 28-án délután 2 órákor.

Tenyészállatkilátás Glogovácson. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 21-én Glogovácson tenyészmarhakilátást és díjazást rendezett, mely egy a felhajtás mennyisége, mint minősége tekintetében igen jól sikerült. A díjazáson a lovaknak 700, a szarvasmarháknak 850 K. díjat osztottak szét. A díjazás utáni banketten a megjelent tekintélyes gazdaközönség táviratilag üdvözölte Darányi földművelésügyi minisztert.

A temesmegyei kisgazdák kirándulása. A Temesvármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 15-től kezdve kisgazdái részére 6 napos kirándulást rendezett a Dunántúra tisztavérű bonyhádi tehének beszerzése céljából. A kiránduláson több gazda vett részt s mintegy 600 K. átlagárak mellett 8000 K.-ért vásároltak bonyhádi fajtaju teheneket és borjúkat.

Mit igyunk? Ezt a kérdést vetik fel szüntelen különösen most a forró nyári hónapokban mindazok, akik már meggyőződtek arról, hogy a szeszes italok nem képesek a szomjat oltani, mert tetszésszerinti mennyiség nem iható belőlük anélkül, hogy egészségünknek hátrányára ne volnának, meg elvégre drágák is nagyon, míg másrészt minden ivóvíz sem alkalmas a szomjuságnak csillapítására.

Időszerű tehát arra utalnunk, hogy Franck „Enrilo“-jának főzete, mint pótkávé és kávépótlószer, lehetőleg cukorral vagy anélkül, jóízű, kiváló szomjcsillapítónak bizonyul.

Szomjcsillapító tulajdonságánál fogva szükségtelen abból sokat inni; az első pohár után rendszerint több órára elmúlik a szomjuságnak érzete, amellet annak élvezete igen egészséges s a forrált víz a kellemesen kesernyész izzel kapcsolatban a gyomornak javára válik.

Ezen szomjcsillapítónak élvezete oly olesó, hogy azt a legszegényebb család is megszerez-

Kollár Ferencz-féle „BITUMINA“

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt-tetőlemez

tartós, tűzbiztos, szagtalan, kátrányozást vagy egyéb mázolásat nem igénylő **tetőfedőanyag**. „Bitumina“-val fedett tető be-meszelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen. „Bitumina“ régi zsindelytetők átfedésére is kiválóan alkalmas. **Tetőfedések elsőrendű szakmunkásokkal végeztetnek.**

Kollár Ferencz és Társa

fedőlemez, elszigetelő-lemez, aszfalt-és kátránytermékek vegyi gyára = **Budapest.**

Telefon-szám: 90-21.

Gyár: IX., Soroksári-ut 101. Városi iroda: IX., Ullői-ut 25. Sürgőnyozim: Karholkol Bpost.

heti magának, mert egy 12 fillér ára csomagocská tejes 5-8 liter főzének elegendő.

Lapunk mai számához csatolva van *Helle O.* pozsonyi cézég prospektusa, melyre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

Mezőgazdasági helyzet.

Arad. Az ismételt beállott kánikulai forróság és esőhiány miatt a terméskilátások a gabonaféléknél ismét rosszabbodtak. A kukorica, répa és dohány még elég jól állnak, de ezek is nagyon kívánják már az esőt.

Baja. Az időjárás kissé hűvösebb, de eső még mindig nem volt. A rozot már vágják, a buza is érik, mindket önél kat. holdanként 6 mm. várható, az árpa gyenge, zab rossz, a tengerinek eső kellene.

Debreczen. A tropikus hőség a f. hó 23-diki pá 6 óráig tartó kiadó eső folytán alább szállott.

Győr. Nálunk sok helyen a rozot már aratják, a buzaaratást is a het végén megkezdik, az eredményről bizt. at még nem mondhatunk. Utolsó jelentésem óta esők nem volt, pedig a tavasziak nagyon kívánják. A kukoriczavetések igen szépek.

Kaposvár. Tegnap éjjel a vidéken esőzések voltak, de a leesett csapadék csak 5-6 mm. volt. A takarmánykaszálások kielégítő eredményt nem nyújtottak. Az ősziak meglehetősen állanak, a tavasziak gyengék. Az aratás a jövő héten kezdetét veszi.

Léva. Az időjárás nagyon meleg; eső volt, de kevés, több esőre volna szükség. A gabona szépen érik és jó termést fog adni, a kapánövénny szépen fejlődik, de esőt kíván.

Miskolc. Tegnap nappal és előtte való éjjel oly hatalmas és hasznos esők voltak, hogy ez az eső 8-10 napig képes táplálni a már kiszáradt szomsz. földet, ha ez az eső nem jön, akkor már a jövő hét ezején megkezdtek volna a kényszeraratást, de fonyadt és hűtött fejek amugy is lesznek. Az aratás eredménye közepesen alul. A kukorica el van maradva, méter magas kukorica nincsen.

Nagyberek. Az időjárás egész héten száraz, derült volt. Tegnap erős kiadó a tengerire, főzélék felére és gyümölcsre hasznos eső volt. A buza aratása megkezdődött. A minőség és szín kielégítő lesz és (1000 □-01) holdanként 6 mm. hozamot remélnek. A zab, mely teljesen visszamaradt a fejlődésben, még a legkedvezőbb időjárás mellett sem lesz több 3-4 mm. holdanként. Az árpa sokat szenvedett, a nagy szárazság miatt 7-8 mm. lesz holdanként. Tengeri igen szépen fejlődik és kedvező időjárás mellett jó termés remélhető.

Nagykanizsa. A rozot aratják, de sajnos, a nagy melegek miatt gyöngének mutatkozik, a többi gabonafélék is szenvedtek a tartós hőségben. Takarmányok sem fejlődnek.

Nagyszentmiklós. Az időjárás a lefolyt héten is rendkívül forró volt. A nagy hőség nyomasztólag hatott minden veteményre. A buza gazos ritkán kelt, alacsony növéseben és szemben átlag körülbelül 5 1/2 q i. ér. A zab és roz teljesen rossz termést ígér. Tengerire és burgonyára jó esőn volt, ámbár kevés jég is vegyült az eső közé, tengerre javítólag hatott.

Nagyvárad. E hó 1. és 23-án, bár csekélyebb mérvű eső esett, mindazonáltal különösen a kapánövénnyekre igen jó hatással volt. A vármegye egyes részein e hét folyamán az aratást megkezdik.

Nyíregyháza. Állandó a száraz kánikulai meleg. Kedden végre egy jó erős csendes esőnk volt, a tavasziakhoz ennek folytán javult a reményünk.

Nyitra. E héten nettón és kedden jó záporosó volt, ami különösen az árpára és rozra volt jó hatású. A széna b-hordásával nagyrészt elkészülték. A buza jól érik s a jövő hó első napjaiban az aratás már megkezdődik.

Pancsova. A buza aratása megkezdődött és nem oly rossz, mint az emberek hitték; jó minőség mellett átlag 7 mm. várható. Az őszi árpa átlag 12 mm. A tavaszi árpa gyengén 7-8 mm. A zab gyengén áll, de nálunk nagyon kevés termeltetik. A tengeri szépen áll, ma reggel óta már 4 óra hosszat egyfolytában esik, ami a tavaszi vetésekre nagyon jó hatású lesz.

Sopron. A gabonaművek a nagy szárazság és hőség folytán nagyon szenvednek. A rozs pár nap alatt aratható. Buzán és rozson terjed a rozsda. A kapások még eddig kielégítően állanak, szőlők igen szép-k.

Szatmár. Huzamosabb ideig tartó szárazság után f. hó 20-án nagy záporosó volt — mintegy négy óráig tartó — azonban igen hamar lefutván, a földet nem áttarta meg kellőleg, a növényzetre azonban, főként a kapásokra igen jó hatással volt. Termés, mint már jeleztem, gyenge-közép. Takarmány kevés termeltetik s a széna ára már most igen magas.

Temesvár. A terméskilátások a buzára nézve eléggé jók, míg a takarmányféléknél sűrű eső kiánatos. Az időjárás változatlan: meleg, csapadék nélkül.

Versez. Végre valahára tegnap kimeri ó jó eső volt nálunk és vidékünkön, mely főleg a tengeri és szőlőn sokat segített. Az aratás részben már megkezdődött s habár a minőségét biztosan megállapítani még nem lehet, már is konstatható, hogy rossz gyenge, de nagyon jó minőségű buza is! A zab azonban nálunk még nem javult, egyebb takarmány is hiányos.

Zenta. Folyton tartó szárazság és hőség következtében a gabona megérett és ma már az egész határban teljes erővel aratnak. A buza oly kicsi, hogy alig lehet bekötöni. Zab gyenge. A tengeri jó és jól fejlődik.

NYILTÉR.*)

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga

A KÁLI

amelynek hiánya teljes termés elérését lehetlenné teszi. Különösen sok kálium van szükségük a kapánövénnyeknek, heretéléknél és réteknek, ugy az árpának és szőlőnek. Különösen szegények káliumban a homok- és tözegtalajok és feltétlen szükséges azoknak a káli pótlásáról gondoskodni, miután azoknál a foszforsav és nitrogénnel való trágyázás semmi körülmények közt sem biztosítja a lehetőleg legnagyobb termés elérését. A mi viszonyaink között leginkább a 40%-os kálió bir jelentőséggel, miután abban a tiszta káli, vagyis a kiló százalékát, a kisebb szállítási költség miatt, legolcsóbban vásárolhatjuk.

A káli trágyák alkalmazásáról a Káli-syndikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája Budapest, IX., Oltői-ut 25. (Köztelek) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsátja.

Felhívjuk a l. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek idei első sorozata folyó évi július hó 15-én veszi kezdetét.

Az aukciókra felkültött és „Gyapjárverési vállalat, Budapest, Dunaparti tóherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények M. A. V. összes vonalán tetemes díjkezdményben, valamint ingyen rakidőzásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és minden nemű felvilágosítással szolgál

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály-Gyapjárverések
V. ker., Nádor-utca 12. sz.

A MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG

ingyen közreműködik fogyasztási és értékesítő szövetkezetek, valamint földbérli társaságok létesítésénél és tanácsot ad általában minden szövetkezeti kérdésben. Falusi gazdaszövetkezeteket vagy gazdaköröket alakít. Abból a célból, hogy a földmiveseknek a földvásárlásnál u baigazítással szolgálhasson, nyilvántartja a földveteli és eladási szándékokat. Aki tehát földet venni vagy eladni szándékozik, az jelentse be ezen szándékát a Magyar Gazdászövetségnek, VIII., Szentkirályi-u. 40.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal a szerkesztőség felelősséget.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonatözsde.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Napljelentés a gabonatözsdeiről. 1908 június 26.

Sok helyről eső hírek érkeztek, mindenestre a perzelő hőség alább szállott, a kedélyek megnyugtatósa után bekövetkezett a gabonáulást ellanyhulása, mely tegnap és ma 40-50 fillér áresökkenés alakjában jutott kifejezésre.

Tiszavidéki új buzatételek jönnek kínálatba. Júliusi szállításra Budapestre és szokásos 3 havi hitellezésre 24 K. mellett, vevők csupán 23-50-60 árat engedélyeznek. A gabonák szemecinek szorult voltára ma nem voltak panaszok hallhatók.

Rozs csakis azonnali átadóra és 20 K. 20 filléres árban kerestetik. Új áru júliusi szállításra 18-80 korona árban Budapest paritásában értekesíthető.

Árpa szörványosan fordul elő, egy-két vagon 15 K. árban adatott el.

Tengeri élénk és emelkedő volt. A tél elején ab Budapest 14-50-14-60 K. volt elérhető, ma olcsóbb kínálatot eszeltünk és 14-10 K-nál többet nem engedélyeznek ab Budapest hajó.

Zab változatlan.

Évadator:

Buza. Tiszavidéki: 200 mm. 78 k. 15 K. 40 f., 100 mm. 77-5 k. 25 K. 60 f., 103 mm. 77-5 k. 25 K. 50 f., 400 mm. 77-5 k. 25 K. 40 f., 100 mm. 77 k. 25 K. 55 f., 100 mm. 77 k. 25 K. 40 f., 1200 mm. 77 k. 25 K. 40 f., 500 mm. 77 k. 25 K. 40 f., 450 mm. 78 k. 25 K. 20 f., 100 mm. 75 k. 24 K. 90 f., 200 mm. 74-5 k. 25 K. — f., 20 mm. 73 k. 24 K. 40 f.

Fejérmegyei: 1200 mm. 76 k. 25 K. 20 f.

Pestvidéki: 625 mm. 78 k. 25 K. 60 f., 130 mm. 76-5 k. 24 K. 50 f., 300 mm. 76-5 k. 25 K. 60 f., 700 mm. 75-3 k. 25 K. 10 f.

Zab: 100 mm. 16 K. 70 f. kpf.

Tengeri: 100 mm. 14 K. 20 f. kpf.

Határidőtrák.

(Déli zársl.)

Buza októberre	22-22 K.
Rozs októberre	18-24 "
Zab októberre	18-60 "
Tengeri júliusra	14-10 "
" 1909. májusra	13-76 K.
Repce 1908 aug.—szeptemberre	34— "

Szeszűzlet.

A szeszűzletben e héten a forgalom változatlan volt és szeszárak a legutóbbi zárslatjegyzés szerint záródnak. Elkelt finomított szesz adózva nagyban 163-163 1/2 koronáig, adózatlan 64-64 1/2 koronáig, nagyban azonnali és későbbi szállításra.

Élesztőszesz a széna 161 1/2-162, adózatlanul 62 1/2-63 K-ig, kelt el.

Denaturált szesz nagyban 54 K-ig kelt el és 54-54 1/2 K-ig zárul hordóval együtt kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz ab termelő állomás pronyite 58 K-ig kelt el.

Utjermelési időszakban több tétel 2-2 1/2 jegyzésen aló létesült.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 60-61-61 K.

Bécsi jegyzés 61-80 K. kontingens nyersszeszért.

Budapesti jegyzés

	nagyban	koronákban
Kontingens nyersszesz	—	—
Finomított szesz adózva	163	163-50
" " adózatlan	64	64-50
Élesztőszesz adózva	161-50	162-
" adózatlan	62-50	63-
Nyersszesz adózva	161-50	162-
Denaturált szesz	54	54-50

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentve, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége vetőmagosztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Az ország több vidékén előfordult esőzés következtében megrendelések zöldségtakarmányfélékre, v. m. muhar, mustár, köles és pohánkára, továbbá tarlórépamagra tömegesebben érkeztek.

Biborheremag irányzata lanyha. Francia, O asz, nevezetesen Németországban mult évről biborheremagból nagyobb készletek maradtak vissza, kiviteü k tehát igen csekély lesz. Köles a román kivitel tilalom folytán élénk kereslet tárgyát képezi, az ár emelkedő.

Nyersáruért az árak 100 kg-ként a következők:

	korona
Luczernamag szép sárga színt	125-135
" kereskedelmi áru	110-115
Biborheremag	30-32
Muharmag	14 1/2-15

Magyar vidéki piacok árjegyzései.

1908 június 26-án.

Piac	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri	Burgonya		Vaj		Tojás	Husárak												
						sárga	rózsa	I.	II.		Vágott hus kilogramm fil-rekben					Étőcsúly mm koronákban							
											marha-hus	borjúhus	sertés-hus	birkahus	marha-hus	borjúhus	sertés-hus						
						100 kilogrammonként										I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
korona értékben																							
Arad	24.-	20.-	14.-	16.-	13.80	7.50	8.-	320	—	5.-	160	144	200	160	146	130	160	70	50	75	60	90	70
Baja	25.20	20.40	15.20	15.40	13.80	—	—	230	220	5.-	136	128	140	132	128	124	116	56	52	94	88	96	90
Békés-Csaba	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debreczen	25.-	20.20	14.40	17.-	15.80	5.60	6.-	400	320	5.60	132	116	160	140	168	152	104	70	60	86	72	104	86
Eszék	21.80	—	—	15.-	13.80	12.-	12.-	260	220	6.-	160	128	180	140	148	140	104	76	66	84	72	108	88
Győr	25.50	21.20	15.30	16.80	14.20	6.-	5.-	260	240	6.-	156	136	160	144	160	136	—	76	68	92	88	108	96
Kaposvár	23.20	19.50	17.-	16.-	13.80	4.40	4.60	280	—	5.80	144	130	168	152	140	130	86	75	70	98	90	101	—
Kassa	24.40	21.-	12.40	15.-	14.-	3.20	4.-	250	—	5.-	158	140	130	120	140	130	100	72	68	68	64	78	74
Léva	24.20	19.40	13.60	18.-	14.20	6.-	6.-	280	220	5.-	124	120	160	140	140	130	—	76	64	82	72	100	92
Losoncz	24.-	20.-	15.-	17.50	15.50	5.50	6.50	200	180	4.-	128	112	144	128	136	—	—	70	60	84	72	128	120
Miskolcz	21.-	22.-	15.-	17.-	16.-	—	8.-	250	200	6.-	144	136	152	144	152	144	—	72	64	68	60	124	116
Nagybecskerek	24.-	18.40	12.-	14.50	13.60	20.-	10.-	304	200	5.20	136	128	144	136	144	136	120	60	58	88	80	92	86
Nagykanizsa	23.20	19.40	15.-	15.70	14.50	4.-	4.50	230	240	5.-	160	130	180	160	156	144	94	84	60	90	76	106	98
Nagyszében	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nagyszentmiklós	24.-	19.-	13.-	14.-	13.-	9.-	8.50	240	200	4.-	128	116	180	160	144	136	96	88	80	95	—	84	80
Nagyvárad	24.60	19.80	—	15.60	13.80	7.-	7.-	320	200	5.-	128	116	180	160	144	136	96	80	60	—	—	124	120
Nyiregyháza	22.80	20.-	15.80	17.-	14.-	4.50	5.-	200	—	7.-	136	128	136	120	136	128	—	72	60	62	52	120	112
Nyitra	22.-	20.-	13.60	15.20	14.-	6.-	6.-	280	200	6.-	128	120	140	128	144	112	—	80	64	90	80	100	88
Pancsova	22.-	—	—	—	13.40	14.-	16.-	280	260	6.-	128	120	120	100	144	136	100	64	60	66	62	100	96
Pápa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S.-A.-Újhely	25.-	21.-	14.20	15.40	14.80	6.40	7.-	260	200	5.50	128	120	136	128	144	104	—	—	—	72	68	94	80
Sopron	22.80	20.20	—	15.60	15.20	20.-	20.-	310	260	7.-	240	140	260	170	220	180	—	88	64	108	96	124	100
Szatmár	24.20	17.60	14.40	15.20	15.60	5.40	5.60	230	220	5.-	132	128	160	152	132	128	—	—	—	—	—	—	—
Szentes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Szolnok	24.60	—	14.10	14.80	15.-	—	8.-	210	200	8.-	140	—	200	—	160	—	120	70	—	90	—	106	—
Temesvár	22.-	—	—	—	14.-	—	—	—	—	5.-	128	—	180	—	140	—	122	80	—	90	—	86	—
Uj-Arad	24.-	20.-	14.-	16.-	13.60	7.-	7.50	300	—	4.50	120	112	160	136	120	120	110	65	45	70	55	85	70
Versecz	22.60	20.60	15.-	16.-	13.50	10.-	—	250	—	5.-	116	—	160	—	130	—	100	80	76	110	—	94	—
Zalaegerszeg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zenta	24.40	20.-	14.60	15.50	14.-	7.-	7.-	300	260	6.-	124	120	140	136	140	136	100	60	54	100	96	120	106

Nemzetközi gabonapiac 1908 június 20-tól 1908 június 24-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak				
		Budapest	Liverpool	Wien	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chicago	Buenos-Ayres	Odezza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	Chicago
Buza	26	25.25	—	27.60	25.60	26.25	20.60	17.58	—	17.18	21.24	Julius	—	18.70	24.66	20.70	15.72
	24	26.20	—	27.60	24.50	26.25	20.80	17.64	—	16.50	22.71	Aug.	22.44 ³	18.23 ³	22.66 ³	20.70	—
Rozs	26	20.50	—	22.40	21.50	23.60	16.26	—	—	—	16.17	Julius	—	—	22.30	15.90	—
	24	21.10	—	22.60	21.30	23.89	16.26	—	—	—	16.17	Aug.	18.44 ³	—	20.57 ³	15.90 ¹	—
Zab	26	16.80	—	18.10	16.-	21.24	—	—	—	—	—	Julius	—	—	19.04	—	—
	24	17.-	—	18.50	15.50	21.24	—	—	—	—	—	Aug.	16.60 ³	—	18.98 ³	—	—
Tengeri	26	14.20	—	15.20	17.80	18.58	—	15.26 ¹	—	11.56	—	Julius	13.91	13.45	17.28	—	13.54
	24	14.40	—	15.50	16.50	18.58	—	15.58 ¹	—	11.24	—	Aug.	13.62 ⁴	13.23 ³	17.16 ³	—	—
Árpa	26	14.40	—	16.50	—	25.66	—	—	—	—	—	Julius	14.34	13.20	17.22	—	—
	24	14.60	—	16.50	—	25.66	—	—	—	—	—	Aug.	13.86 ⁴	13.47 ³	16.82 ²	—	—

Jegyzet: ¹) július—aug. ²) szept. ³) október. ⁴) máj.

Fennáll 1873 óta

Istálló, Magtár
és mindennemű
Gazdasági
épületfödémét
a legolcsóbb
Tűzbiztos
és öröké tartó
Vasbetonból
épitésünk
tervet, költségvetést
ingyen készít:

RELLA N. és
unokaöccsége
Budapest, IX. **Üllői-út 25.**
Telefon 69-77.

Üveggel bélelt vasbeton
szeménthorok és tartók
nyolc, vasbeton
plasztik.

Budapesti lóvásár.

1908 június 25.

Table with columns for 'Főlhajtatott', 'Arak', and 'drb.-kint korona'. Lists various horse breeds and their prices.

Budapesti szurómarhavásár.

1908 június 25.

Table with columns for 'Főlhozott', 'Arak', and 'drb'. Lists various sheep breeds and their prices.

Budapesti vágómarhavásár.

1908 június 25.

Table with columns for 'Főlhajtás összege', 'Minőség szerint', and 'Nem szerint'. Lists various cattle breeds and their prices.

Arak

Table with columns for '1908. május 21.', 'I. rendű', 'II. rendű', and 'III. rendű'. Lists various types of cattle and their prices.

Irányzat: A felhajtás 402 darabbal több, mint a múlt héten. Irányzat lanyha, az árak 2-4 K.-val hanyattotak. Birkák ára változatlan.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

1908 június 25.

Table with columns for 'Heti felhajtás összege', 'Kéretett wagnon', 'Kéretett összesen darab', 'Sertésok-vágóhúzzal szállított', and 'Eladási maradt'. Lists pig sales data.

Napi árak fillérben

Table with columns for 'N a p', 'Óreg nevelőpárók kint', 'Párók kint', 'Párók kint', 'Könyű 220 kg.', and 'Húsos fajta'. Lists daily market prices in fillers.

1) Az árak élősúlyban levonás nélkül értendők. 2) Az árak élősúlyban páronként 45 kg. élősúly és 4% levonással, kilogrammokban értendők. Irányzat: a vásár közepes, az árak 4-6 fillérrel csökkentek.

Bécsi szurómarhavásár.

1908. június 25.

Table with columns for 'Főlhozatal', 'Arak', and 'drb'. Lists various sheep breeds and their prices.

Irányzat: szilárd, árak változatlanok, mint múlt héten.

Bécsi sertésvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908. június 23

Table with columns for 'Főlhajtás', 'Szármarzás szerint', and 'drb'. Lists various pig breeds and their prices.

Eladatlan maradt 693 Összesen 12277

Arak: (kilogrammonként élősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Table with columns for 'Elsőrendű magyar zsirsértés', 'Középsértés', 'Óreg nehéz', 'Könnnyű és szedett sertés', 'Saldó (fengyel, erdélyi)'. Lists various pig prices.

Irányzat: zsirsértésnél igen lanyha, prima minőség 2-3 fillérrel olcsóbb. Hussértésnél az irányzat élénk árak 2-4 fillérrel emelkedtek.

Bécsi juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1908. június 25.

Table with columns for 'Főlhajtás', 'Arak', and 'fillér'. Lists various sheep breeds and their prices.

(Az árak kg.-kint fillérekben, élősúlyban fogyasztási adó nélkül értendők.) Irányzat: nagyobb felhajtásnál fogva lanyha.

Ingtatlanok árverése (40,000 korona becsértéken felül.)

Kivonat a hivatalos lapból.

Table with columns for date, location, and price. Lists various public auctions and their results.

Table with columns for date, location, and price. Lists various public auctions and their results.

Szerkesztői üzenetek.

Pakonyszél-Szentmihályfai hitelszövetkezet. 740 q gabonánál a 370 + 275 = 645 kg. apadás nem egészen 10% ot jelent és ez a különböző időben összeraktározott, időközben fergalt gabonánál nagyon is bekövetkezik még ha teljesen rakárképes állapotba rakározott is be. E hiányból rakárkezelő mulasztására vagy visszaélésére következtetni nem lehet és az esetleges visszaélés csak más tényleges bizonyítékok alapján lenne megállapítható.

S. Zs. Maroslye. Hogy a kutaknak mélyebbre ásatása célzavezető lenne-e ott a helyszínén, valamely geológus vagy más kutszakértő tudja csak megmondani. Ha műszaki szempontból meg van állapítva, hogy a kutaknak mélyítése a gazdaságok vízzel való ellátása céljából elkerülhetetlenül szükséges, akkor a haszonbérő joggal követelheti a haszonbérbeadótól, hogy a szükséges munkálatokat saját költségén végrehajtsa, mert ez állandó jellegű befektetés, amelyről ellenkező kikötés hiányában a tulajdonos tartozik gondoskodni. A bérő ugyanis joggal követelheti, hogy a rendes gazdasági használat szükséges eszközei és előfeltételei neki megadassanak. Ezek közé tartozik az is, hogy a gazdaságban levő kutak kellő mennyiségű vizet szolgáltatassanak. A kapufeljáróra vonatkozó kérdésével már annyira a részletekbe megy, hogy arra a viszonyok ismerete nélkül választ nem adhatunk.

Sz. F. M. Először is a követet nem kellett volna átvenni, ha nem bírt a kialakított mennyiséggel. Azért még mindig védekezhettek a jogtalan követelés ellen, de nem azzal, hogy 30% engedményt követeljen, mert ennek csak minőségi kifogás esetén van helye. A kérdés azon fordul meg, hogy mennyi a kő. Vajjon a szokásnak megfelelő összerakás mellett ki tesz-e 8 1/2 kő ötlet. A kőbányatulajdonos mindenesetre felelős azért, hogy annyi követ adjon át, amennyit eladott. Esetleg kérjen előzetes bírói szakértői szemlét és konstataciókat, hogy a kő mennyit tesz ki és követelje a hiányzó rész utólagos szállítását.

B. J. Heréd. Az utilköltséghez semmi igénye sincs. Sz. F. W. V. Gazdatisztjének joga van július 1-én felmondani és pedig 1 évi határidőre, amennyiben 6 tényleg okleveles gazdatiszt és szerződésében rövidebb határidejű felmondás nincs.

Cz. J. Assaló. Az eddigi bírói gyakorlat szerint, ha Ön hatósági állatorvos, hivatalos rendelkezésével igazolni tudja, hogy sertésai a sertésveszén tényleg átmentek, úgy a sertésvesz ismétlődő fellépése esetére a vevőnek semmiféle felelősséggel és kártérítéssel nem tartozik. Mert csak nagyon természetesen dolog, hogy az eladó csak a tényleges átvesztelésről vállalhat felelősséget és nem egytuttal arról is, hogy a jövőben a sertések vészmentesek legyenek.

Advertisement for 'Fűkaszaló és marokrakó aratógépek, borsajtók, vetőgépek' by Fehér és Ghimessy gépgyára, Budapest, VI., Hungária-körút 84. sz.

A mi főkülönlegességeink:

Cséplőgépek

kézi-, járgány- és gőzerőre

Ros-
ták

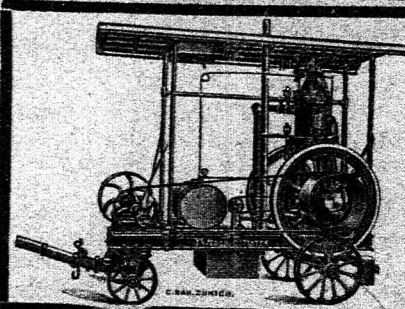

Lokomobilok

gazdasági és ipari célokra

Kerekeken
12 HP.-ig
Fekvők
200 HP.-ig

UMRATH ÉS TSA Budapest, V. ker.,
Váci-körút 60. szám.

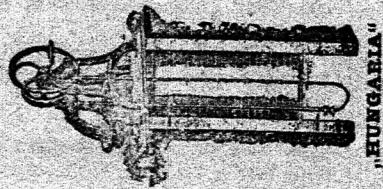
Benzinlokomobilokat, f. kvő
benzinmotorokat, motorfűrészeket

szállítanak pontosan a legolcsóbban, leg-
szolidabb és legmegbízhatóbb kivitelben
budapesti raktárunkból Weber &
Co. motorgyár, Uster, Schweiz.
Elsőrangú referenciák. 699

LÁNCZKUTAK

a legmodernebb javított szerkezettel, csővek rozából,
láncz színezett aczélból. Gummi könnyen kicsorolható

Minden
mélységre alkalmas

Nagy
munka-
képesség,
könnyű
járás

"DIANA"
szert lánczot.

MAGYAR LÁNCZKUT- ÉS GÉPGYÁR

RACK G. ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., THÓRÓLY-UT 133/a. SZ.

Teléfono: 92-37. Sürögépcím: Lánzkutgyár Budapest, Törököllyut.

Meszelő-, fertőtlenítő- és kátrányozógépek, gyümölcsfa- és növénypermetezők.

Minden
a mezőgazda-
ságban elő-
forduló me-
szelő-, fertőt-
lenítő- és kátr-
ányozó mun-
kákat stb.
nem szüksé-
ges többé
ecsettel,
hanem
Stephan's
„FIX” géppel
kell végaz-
tetni.

Különböző
szerkezet-
tel és
különböző
árakon
kapható.

Több mint
10000
db hasz-
nálatban.

709

Kimutathatólag megtakarítja
munkája és kiadása 9/10-ét.

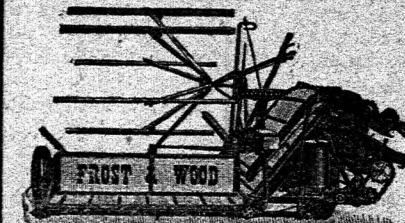
Számos előnye van az ecsetmunka felett!
„STEPHAN'S FIX” annak idején Ő Felsőge I. Ferencz József császár és
király előtt működés közben lett bemutatva. Számos elismerő kitüntetés.

Kérje a 235. számú prospektust.
KRÁSA RUDOLF, WIEN, VII., Kirchengasse 29.

Alulírott részvénytársaság közepmélységű **furások** végzésére
alkalmas furókészüléket keres **bérbevétele**re, esetleg több
furás végzését szakértő vállalkozónak ki is adja. A munka sürög-
sen megkezdendő. Ajánlatokat mielőbbre kér

**Kővárvidéki Kőszénbánya
Részvénytársaság
igazgatósága
Budapest, V., Váci-körút 56.**

737

„SIMPLEX” elsőrendű közkedvelt kítűnően működő, balra vágó, négy kévét lerakó, világhírű
kévekölő aratógépeket, ugyszintén marokrakó- és fűkaszalógépeket,
a világhírű Kanadai gépgyár gyártmányait olcsó árban szállítja a

DÉLVIDÉKI KÖZGAZDASÁGI BANK RÉSZV.-TÁRSASÁG, SZABADKÁN.

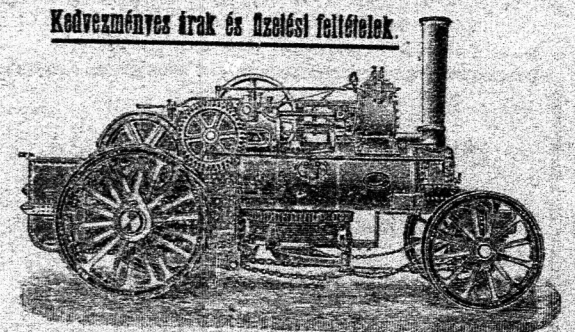
Megrendelések eszközölhetők a kizárólagos elárusítónál

az **AGRICULTURA Mezőgazdákat Ellátó R.-T.** Budapest, V., Zoltán-u. 12.

BOROSZLÓ ■ ■ ■ BUDAPEST

Elsőrangú külföldi és magyarországi referenciák.

Kedvezményes árak és üzemelési feltételek.

Teljes gőzeke-készleteket és gőz-utihengereket

legtökéletesebb kivitelben szállít

KEMNA J. gőzeke- és gépgyár Magyarországi igazgatósága
BUDAPEST, IV., Kossuth-Lajos-utca 8.

Haszonbérleti hi detés.

A Dunamelléki ref. Egyházkerület haszonbérbe adja a fejezmegyei Alsószentiván községben fekvő és az ottani 24. sz. kat. birtokivben foglalt 791 kat. hold 249 négyszögöl kiterjedésű, szántóföld, kert, rét, szőlő és legelőből álló birtokát **1909. szeptember 29-től kezdődő 12 évre.**

A haszonbérletre szándékozók a közelebbi haszonbérleti feltételeket dr. Szabó József budapesti ügyvéd, egyházkerületi vagyonkezelő urnál (Budapest, IX., Lónyay-utca 9. sz.) tudhatják meg a folyó évi szeptember hó 15-ig ugyancsak nála adandók be a haszonbérleti ajánlatok.

Az Egyházkerület közgyűlése az ajánlatok közül szabadon választhat, sőt azok egyikét sem köteles elfogadni.

Az ajánlattal egyidejűleg 2000 korona bánatpénz is leteendő.

740

Bérbeadó uribirtok.

Budapesttől 50—60 kl. távolságra, vasuti vonal mentén, **Alberti-Irsa** vasuti állomás közvetlen közelében egy szabályosan beosztott, rendszeresen kezelt, egy tagot képező, kelő és kitűnő karban tartott lakóházzal és gazdasági épületekkel ellátott mintegy 1500 kat. hold kiterjedésű uribirtok f. évi október 1-től kezdődőleg, a vadászati jog fenntartásával, 12 évre bérbe adandó.

A birtokból mintegy 77 kat. hold rét, 115 kat. hold jóminőségű legelő, a többi szántó.

A birtokon ezidőszerint, nagyobb tehenészet van; dohány 50—60 kat. holdon termeltetik.

Bérleni szándékozók (közvetítőknek nem) közelebbi felvilágosítást nyujt

Serfőző Géza

Pest vármegye gazdasági egyesülete titkára,
Bpest, IV., Városház-u. 8., II., 5.

745

Sertések eladása.

Az egri főkapitán uradalmi kormányzósága mintegy

300 drb vegyes herélt, különböző koru, hizásra alkalmas sovány sertést,

melyek az egyeki gazdaságában — vasuti állomás: Egyek — vannak elhelyezve, zárt ajánlat mellett elad.

A zárt ajánlatok **1908. évi július hó 14-én délelőtt 11 óráig** Egerben, alulírott kormányzóságnál adandók be. Százalék-levonás nem engedélyeztetik.

A kormányzóság fenntartja magának a jogot a beadott ajánlatok között szabadon választhatni, vagy esetleg az eladást szóbeli egyesség útján is eszközölhetni.

Eger, 1908 június hó 24-én.

746

Az egri főkapit. urad. kormányzósága.

Fontos minden gazdának!

MOST JELENT MEG!

HÁZIÁLLATAINK OKSZERŰ TAKARMÁNYOZÁSA ÉS A TAKARMÁNYADAGOK KISZÁMITÁSA

LEGUJABB ELMÉLET ALAPJÁN ÍRTA
KENESE FERENCZ főtiszt-tisztartó.

A mint ismeretes Dr. O. Kellner a mőckerni kísérlet állomás érdemes igazgatója a takarmányozásnak új alapot adott és azzal az eddigi elméletet nemcsak egyszerűbbé, hanem megbízhatóbbá is tette. E körülmény arra indította a szerzőt, hogy ezen új elméletet és ennek alapján a helyes és a gyakorlatban bevált takarmányozást ismertesse, a takarmányfélék tápanyagtartalmának kiszámítását pedig azzal igyekezett megkönnyíteni, hogy kulcsformában az összes takarmányneműek tápanyagtartalmát nemcsak 100 kgramra vonatkoztatta, hanem 0.5 kgramtól 10 kgramig is kiszámította, miáltal a takarmánykeverékek összeállítását módfelett megkönnyítette.

Ezen munka a gyakorlati gazda igényeihez van szabva, megértéséhez elméleti előismeretek nem kellene. Rövid és könnyen megérthető módon tárgyalja mindazt, amit a gazdának a gyakorlatban háziállatai okszerű takarmányozásánál és főképp az állatok hizlásánál ismernie kell.

A KÖNYV FEJEZETEI A KÖVETKEZŐK:

- I. A takarmány tápanyaga.
- II. Az állatok táplálkozása.
- III. A takarmányfélék ismertetése.
- IV. A takarmányfélék előkészítése.
- V. A növendékállatok takarmányozása.
- VI. A hevező ökrök takarmányozása.
- VII. A juhok takarmányozása.
- VIII. Az igás állatok takarmányozása.
- IX. A fejőstehenek takarmányozása.
- X. A kifejlődött állatok hizlása.
- XI. A takarmányadagok szabványai és kiszámítása.
- XII. A takarmány viszonylagos pénzértéke.
- XIII. A háziállatok tápanyagszükséglete (I-ső tabella).
- XIV. A takarmányfélék tápanyagtartalma (II-ik tabella).

**ÁRA FÜZVE 2 KORONA 50 FILLÉR,
:: VÁSZONKÖTÉSSEN 3 KORONA. ::**

Megrendelhető a "PÁTRIA" RÉSZVÉNYTÁRSASÁG GAZDASÁGI SZAKKÖNYVKERESKEDÉSÉBEN, BUDAPEST, IX. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 25. SZÁM. (KÖZTELEK).

Első magyar

gyapjúmosó és bizományi részvénytársaság

Budapest, V., Kárpát-utca 9. szám.

A gyapjunirás közeledtével s. t. cz.

Juhtenyésztő gazdák és gyapjúkereskedők figyelmét

gyapjúmosó gyárunkra

irányítjuk és annak igénybevételét mint a hazai gyapju legelőnyösebb értékesítési módját ajánljuk.

KIVITEL: Osztrák-, Német-, Francia-, orosz, s. b. országba.

Gsomagolósakokat használati díj nélkül kölcsönkép küldünk.

A mosott gyapju után sem raktározási, sem biztosítási díjat nem számítunk.

Nyers gyapju bizományi-osztályunk

elvállalja mindennemű zseves (szennyes) és osztatott (hátonmosott) gyapju nyers állapotban való bizományi eladását a legméraalkotóbb feltételek mellett. A külföldi textilipari piacokkal fennálló kiterjedt összeköttetésünk a gyapju legjobb értékesítésére képesít bennünket. Kimerítő felvilágosítással és prospektussal kívánatra készséggel szolgálunk.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Negyvenedik üzemév!

Különösen az ideai gyapju-üzleti viszonyok közt legelőnyösebb a gyapjak gyári mosatása.

Eredeti „Melotte“ tejcentrifugák
a világ legrégibb és legjobb tejfölözögépei!

Játszi könnyű kezelés. Legcsekélyebb kopás. Legelőnyösebb leföldözés. Legnagyobb munkaképesség. Gyorsan és igen könnyen tisztítható. Nines javítás. Több mint 200.000 db van napi használatban az egész világon. Óránkinti munkaképesség 125—500 l. kézi hajtásra. Magyarországi képviselő

GEITNER és RAUSCH
BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8.

Vészen átment

erős csontozatu, kifogástalan szép testalkatu, elsőrendű tenyészetből, deczemberi tenyészkepes

kanok

eladók **KORNSTEIN TESTVÉREK-nél, NAGY-SZALONTÁN (Pata puszta).**

Gazdák Biztosító Szövetkezete
BUDAPEST, VIII. KER., BAROSS-UTCA 10. SZÁM.

Alakult 1900. **BIZTOSÍTÉKI ALAP:** Alakult 1900.

Alapítványok a kormány hozzájárulásával. 1970.249— kor.
Tartalékok 784.760-16 "

Összesen: 2.735.104-16 kor.

1901. évi felelet	99.249— kor.
1902. " "	99.782-20 "
1903. " "	100.331-73 "
1904. " "	72.438-28 "
1905. " "	61.730-00 "
1906. " "	99.243-05 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyanintén az ember életére különféle módokat szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleletből úgy a tűz- mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1902. évi üzletfelelet közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2½%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készségesen szolgálunk.

Az igazgatóság.

Jufalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktégliket, cement-földcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsorcsöveket, padlólapokat, itató vályukat stb. **Felülte egyszerű gyártás** kipróbált gépeinkkel és formáinkkal. Kívánatra ingyen küldjük 242-es számú kérézékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzemrendezéshoz oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. Levelezés magyar nyelven.

Külölegességi géppár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTADT bei Leipzig

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták beszer.

Legnagyobb gyár
a maga nemében.

HOMOK — ARANY

270 munkás
95 szabadalom stb.

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár

Budapest, V., Katona öszi-ut 8.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta **LEMEZRÓSTA** gőz-ösöplő-gépek számára.

Egyetemes kéve gyorskötők
 legolcsóbb árban azonnal szállítanak.
 Nagy választék mindennemű gazdasági kötélárúknak.

Helle O. műszaki kötélverő-gyár **Pozsony**

Harminczhat darab erős, betanított

igás-ökör

eladó **GRÓF TELEKI ARVÉD**
 drassói uradalmában, posta, vasut
KONCZA.

710

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes házi állatok erősítésére, edzésére, azok egészségének építésben tartására a

Brázay Kincsem-Fluid

Kincsem szesz
 minden gazdaságban és állattenyésztésben **nélkülözhetetlen.**

Felülmúja a hasonló célra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb és legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmészesben, katonai, polgári, és versenystállóknak.

Kapható: gyógytár, drogéria- és fűszerüzletekben vagy közvetlenül a készítő:

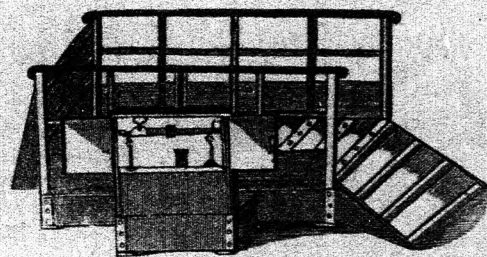
BRÁZAY KÁLMÁN cégnevel, **BUDAPESTEN**
 1 üveg ára **K 2.50.** 12 üveg ingyen kiszolgálás és bérmentes szállítással **24 korona.**

„JUSTITIA“ MÉRLEGGYÁR

Herczeg és Dénes
 BUDAPEST, VI., Gómb-utca 32.

Gyárt mindennemű **MÉRLEGEKET**
 Telefon: 55-26.

Árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Szalmát, zsuppot és szénát

vásárolok uradalmaktól nagyban legmagasabb áron.
 Gőz- és lőjártu legújabb rendszerű préseimmel gyorsan felpréselem a megvett árut.

Eladási szándékot kérem egy levelezőlapon velem közölni.

NYITRAI ANDOR

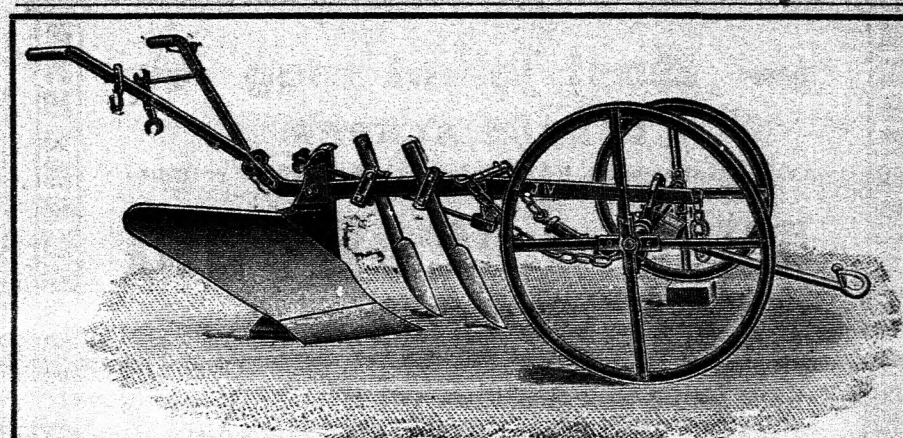
széna- és szalma-nagykereskedő, PÉCSETT.

704

Tejkannák,
tejgazdasági eszközök
 legjutányosabban beszerezhetők

GEITTNER és RAUSCH
 CEGNEL
 BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 8.
 Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gyakorlatban kitűnőnek bizonyult :: szabadalmazott kétsoroslyás, elzárható **Jurenák-ekéket**

szállít:

„**KÜHNE**“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. **Mosonban.**

Főraktár: **Budapest, VI., Váci-körút 57/a. sz.**

Fiókraktárak: **Debreczen és Temesvár.**

Ezenkívül megrendelhetők: **Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. és Agrikultura mezőgazdákot ellátó r.-t.-nél, Budapest, V., Zoltán-utca 12. sz.**

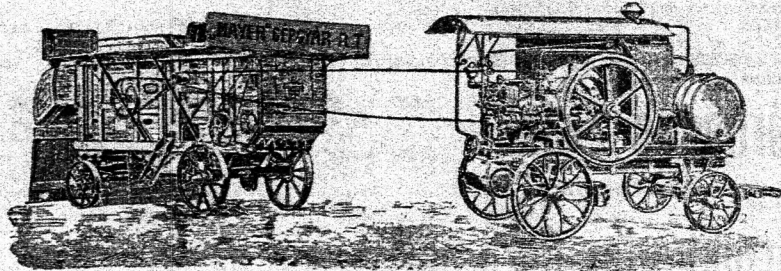
!! Régi egyetemes (Sack-rendszerű) ekék gerendelyeinek átváltoztatása Jurenák-rendszerre darabonként **K 22.-** !!

!! Rendelések idejekorán eszközrendők. !!

Hazai gyártmány!

Kitűnő munka!

MAYER GÉPGYÁR vas- és fémntöde
 részvénytársaság
 SZOMBATHELY—BUDAPEST, VI. kerület, VÁCZI-KÖRUT 61. szám.

Benzinlokomobil-cséplőszerelvények. Stabil-benzinmotorok.
 Szívógázmotorok faszén-, koks- és antracizifűtésre, 120 HP-ig. Malomépítéset. Szab. hydr. borsajtók, olajprések és mindennemű gazdasági gépek.

Kedvező fizetési feltételek. :: Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

TIP!

Istállókban nélkülözhetetlen!

TIP-légypapír

Egy-egy légypapír 1000 legyet fog, mely nem dobandó el, baromfi-nak kitűnő takarmány. **100 darab 4 korona.**

DETSINYI FRIGYES
Budapest, V., Marokkói-u. 2.

A nevezett légypapírt több gazdaságban sikerrel kipróbáltam és legmelegebben ajánlhatom.

675 **Wahl Ferencz, jár. állatorvos, Monor.**

GÖZEKE

Acetylen-lámpák.

Éjjeli szántásoknál **gözekre** különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák.

Kézi-, koesi-, spritzbogen-, pózna-, asztali-, udvari-, kerti-, istálló-

Acetylen-lámpák.

Bárdi József

Budapest, VI., Mozsár-utca 9.
Fővárosi Orfeum mellett.

Telefon 4100. **Sürgőnyezim: Pneumatic**
Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve

Most jelent meg

LUKACS ALADAR
az „Állatorvosi Közlöny” szerkesztője tollából

AZ ÁLLATORVOSI ELSŐ SEGÉLY

ezimen egy népszerű, ismeretterjesztő munkamelynek előszavában szerző következőket mondja:
„Igyekszem az első segély tanát lehetőleg teljes egészében és népszerűen előadni s kiterjeszkedtem könyvemben egyes közismert tévhitekre is, hogy azokat a tudomány erejével szétoszlassam.”

E szakkönyv hézagot pótol s csakhamar nélkülözhetetlenné fog válni a gazdaközönség körében.

Ára bérmentes küldéssel 3 korona 10 fillér. 33 magyarzó képpel.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyv-kereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

főfeladatát tüzi ki a beiteresebb és az ediginél hasznosabb gazdálkodás előmozdítását a gyakorlati szaktanácsadás útján.

Kidolgozza az okoszerű gazdasági berendezés alapjait az osztályi üzemtervet. Kiválasztja a gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését. Tanácsot ad a gazdasági számviteli könyvek berendezésénél, vezetésénél és azok lezárásánál. Elvállalja a gazdasági számvitelnek felülvizsgálását vagy állandó ellenőrzését. Elvérti a gazdaság számadatainak elkönyvelését, időszaki jelentések alapján. Évi zárlatokat és jövedelmességét számításokat elkészít. Tanácsot ad birtokberbeadásnál, valamint mezőgazdasági pénz- és hitelügyi kérdésekben. Gazdasági ügyekben jogi tanácsot szolgáltat és vitás ügyekben a választott szakbírói tisztelet elvállalja. Birtok és mindennemű mezőgazdasági értékbecsléseket végeztet. A bejelentett eladó és berbeadó birtokokat törzskönyvileg nyilvántartja.

Gazdatisztákat és egyéb képzettebb gazd. személyzetet kereskedni nyilvántart.

Adóügyekben az OMGE. tagjainak szakvéleményeket ad, az adókönnyvek alapján felülvizsgálja az adó helyes kivetését és befizetés esetén az összeg visszatérítését készíti. Adóelengedések ügyében utbaigazítással szolgál. Hasonlóan igénybe vehetik az üzemi osztály irányu működését az Országos Központi Hitelszövetkezet és a Hangya fogyasztási és értékesítő szövetkezet tagjai is, ha tagságukat igazolják.

Nyilvántartásra bejelentett:

Eladó birtok:

543 m. hold Zalában, vasútállomás a birtokon szeszgyárral, téglavetessel, cseméntárnyattal, iparvágány a mértéggel, urilakkal. Barmikor átvethető. Esetleg berbeadó. Tulajdonos: Záhureszky, Turje. 1596

197 m. hold pilléscsahol vonalon. fővárostól 39 km.-re. község közút, orvos, gyógytúr Nyergesújfalun, Dunától 10 p. Tejgazdasággal, szerénykiszárad, 8 h. szőlővel, csurokkel magtárakkal, 2 nagy pincével, 5 szobás lakás vegegy, zárt verandával. 453

200 m. hold sík fekvésű I. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megletelelő épületekkel. 3849

370 m. hold Sáros m. gyében, melyből 310 hold erdő, az lakással és 5 hold diszkerttel, köves ut mentén. 7343

100 kat. hold körül I. o. bacska föld, 15 percznyire a vasútállomástól, jó nyalak, a Ferencz-csatornától 3 percznyire, urilak és gyümölcsösökkel. 3851

500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re. kényelmes urilakkal, nagy konyha-görény, eladó. A birtok talaja a legjobb minőségű föld, az egész **primissima kőszelvény kerti talaj**, nagy a legtermékenyebb művelésre, mint tejgazdaságra kiválóan alkalmas. A vételt megkönnyíti a birtokon levő nagyobb összegű, igen olcsó és előnyös törlesztés kölcsön. 4631

280 m. hold Budapesttől fővonalon gyorsra 1/2 óra, vasútállomástól mártón 4 km.-re. megletelelő gazdasági épületekkel, vízvezetékkel, csinos kis parkban urilakkal, 60 m. h. erdőteljesítéssel. 4756

686 hold Nógrád m.-ben, miből 400 h. szántó, 54 h. rét, 5 h. kert, 1 1/2 h. szőlő, 20 h. legelő, 90 h. erdő, a többi rész major, udvar és ut. Vasútállomástól 5 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. Esetleg bérbe is kivethető. 5640

358 hold szőlővel való, egyenes feletű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészen vagy kisebb részletekben is eladó. 5477

1000 m. hold Hont megyében, ebből kb. 800 m. hold szántó, 10 hold rét, 80 hold erdő és 100 hold legelő, 8 hold fiatal, nemes gyümölcsös. A birtok egy darabban fekszik, jó és elegendő épületek felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadó. 6320

2488 hold, 50 hold termőgyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt levő birtok, megletelelő számu kiterjedő kőből épült épületekkel. 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomított jó munkavizonyok. Ara felszerelés nélkül 600,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbeadó. 602

280 hold Szilagy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehenszetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 54

200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 1061

558 hold Budapesttől 1 órára, 31 h. termő szőlővel, 6 h. gyümölcsösökkel. Parkban 5 szobás urilak. 40 h. dohányengedély. Jókában levő kellő számu gazdasági épülettel. Ara teljes felszereléssel és vetéssel 305,000 K. 1335

Emeltet kastély 25 hold földdel a Balaton mellett szép park. Ara 75,000 K. 1198

513 m. h. Borsod megyében vasútállomástól 6 1/2, épülő vasúttól 3 km.-re. Elegendő gazdasági épületekkel és külön belsőszéggel, melyen az urilak áll. 40 hold dohányengedéllyel. Az egész birtok prima buzatermő szántó. Ara m. holdanként 650 korona. 254

2400 m. hold sík fekvésű dunántúli birtok, 1690 h. szántó, 350 legelő, 250 erdő, 40 kaszálóval, 2 jól elhelyezett majorban kellő gazd. épülettel. Uri lak 10 holdas parkban. Három vasút-vonal mentén. Ara 700,000 kor. Teher 400,000 kor., mely rajt maradhat. 294

56 kat. hold síkfekvésű, buzatermő szántó Temes megyében, vasútállomás mellett, épületek nélkül kat. holdanként 600 koronáért. 309

Birtokvétel:

200 m. hold birtok 30-40 km.-nyire a fővárostól. 455

400-800 m. holdas jó minőségű birtok, jó ut mentén, vasúttól nem távol, családnak való tégas és egészséges lakással, nyaraló kerttel. 7

Kisbirtok, szép és tégas lakóházzal, parkkal, vasútállomáshoz közel, lehetőleg fővonalon. 8

400-1000 h. birtok, melynek megvételére vágható erdő. 2916

1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulajdonos erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567

2-300 hold birtok, jó lakással és gazd. épületekkel, város és vasút közelében. 3950

200 holdas birtok urilakkal, lehetőleg Kecskemét vidékén. 3962

10-15000 hold erdőbirtok az ország északnyugati részén. 9

2000 hold előrendű talaja birtok, cukorrépa vidéken, vasútállomás közelében, szép kastélyval és parkkal, Bécsből legteljebb 6 órányira. 5215

800-1200 m. hold birtok, kellő gazdasági épületekkel felszerelve, megletelelő lakóházzal. 5216

2000 hold jó talaju birtok, részben erdővel, kastély és parkkal, közel a vasúthoz. 5216

200-300 m. hold főváros vagy vidéki nagyobb városhoz közel épületekkel, jó lakóházzal, tehermentes vagy olcsó amortizációs kölcsönnel. 1214

3-400 hold egytagban legalább 5 szobás lakással, vasúttól legteljebb 1 1/2 órányira jó uton. Lehet az egész birtok erdő. 12

800-1000 holdig jó földet és épületekkel, instrukcióval. A iskához faluban vagy város közelében legyen. 79

Bérbeadó birtok:

480 m. hold Abauj megyében 7 km. a vasúttól, országút mellett, 7 szobás udvarházzal, kellő gazdasági épületekkel. 5003

370 hold jó trégyaerőben levő házilag kezelt birtok Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyében, nagy város-tól 5 kilométerre. Elegendő számu jókában levő épületekkel. Ösztől fogva bérbeadó. Felszerelési átvethető. 314

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzhető. 2530

800-1500 h. Erdélyben vasúthoz közel, jó urilakkal és gazdasági épületekkel, rét és legelővel. 496

2-3000 holdat tavaszi vagy őszi átvételre, lehetőleg a Dunán túl vagy kedvező feltételekkel másutt is, hol a tehenszét üzhető. Urilak legalább 6 szobás legyen. 1868

Ezekon kívül nyilvántartjuk a visszavándorlók letelepítésére alkalmas birtokokat és bérlet-szövetkezetek alakításánál közbenjárunk a Magyar Gazdaszövetségnek.

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

AZ OMGE. ÜZEMOSZTÁLYA.

Kölcsön és vétel új és egyszer használt kartellen kívüli

ZSÁK behordási-
mag- gabona- burgonya- lisztes- gyapju-
kaszal- repce- rostaalj- waggon-
PONYVA

NAGEL ADOLF
zsák- és ponyvagár, kölcsönintézet.
Vétel, eladás és cserélés.
BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10. sz.
Sürgönczim: **NAGELA BUDAPEST.**
Vidéki telefon: 35-92.

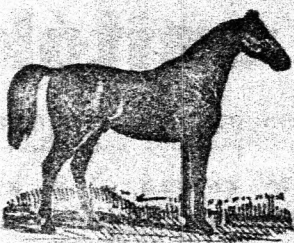
„HUNGÁRIA” kettős, kőzi, favéges vagy manilla-aratógép kéveköttözök.
Szőlőkötöző fonalak, kötelek, zsákzsinegek, lópokrócok.

A Boros-féle kutyaeledel a leghatásosabb és legolcsóbb tápszer kutyák és sertések részére. Husrost karikákban — 26 kor. mm.-ként husztára és huskorpá — 30 kor. mm.-ként Próbarendelés 5 kilós postacsomagban 3 K portómentesen. Kutyaeledel-Zwieback, kitűnő kutyatápszer 40 kor. métermászként. Próbarendelés 5 kilós postacsomagban 3 kor. 40 fill. portómentesen.

BOROS SAMU szappán-, kutyaeledel-, huskorpá- és husvagár, ERZSÉBETFALVA, Sarokár-ut 50. szám. Telefon 26.

Adófizetők tanácsadója.

Übigezítést nyújt mindabban, amit az összes állami és községi adókról egy adófizető polgárnak tudni hasznos. Írta: **Henny Lajos**. 2-ik javított és bővített kiadás. Ára bérmentes küldéssel 1 kor. 10 fillér. Megrendelhető a „PÁTRIA” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A bécsi állatvédőegyesület elismerő érme!

Simon C.-féle

Restitution-fluid

Simon Károly állatorvos által feltalált és így nevezett szer 1859. év óta általános kedveltségnek örvend, mint mosó- és borogatóvíz és kitűnő hatásánál fogva mindenütt csodálatot kelt. Erősíti és frissé teszi a lovat, rendkívüli nagy munka képesíti, kiegyenlíti a megerőltetéseket és megőrjíti az időelötti kihatástól.

Árak: egy fél üveg K 2.—, egy egész üveg K 4.—, tizenkét egész üveg K 40.—

Vizzel lesz higitva, ennél fogva nagyon kiadós.

Egyedüli készítő Ausztria és Magyarország részére

Stanislaus Simon Wien.

Gyár és iroda: XXI., Hirschstetten 23.

Ajánljuk a leszállított áru gazdasági kladvánok beszerzését:

Brümmel; Takarmányozás	K 4.— helyett	K 2.20
Eisenmayer; Törvényes állatorvos	K 2.80	K 1.40
Gothard; Városi hulladékok értékesítése	K 3.—	K 1.50
Kenessey; Trágyakezelés	K 1.—	K —.60
Kiss-Verner; Apró jószágok tenyésztése	K 2.40	K 1.20
Lázár; Aratás és betakarítás	K 3.60	K 1.80
Lecouteux; A csalamádé	K 4.—	K 2.—
Raiffeisen; Hitelszövetkezetek	K 2.—	K 1.20
Roboz; Szénkéreg alkalmazása	K 3.—	K 1.50
Rodiczky; Kereskedelmi és ipari növények		
I-II.	K 4.80	K 2.40
Rovara; Répatermelés	K 5.20	K 3.20
Schmidt; Jóságaink rendezése	K 2.60	K 1.30
Sporzon; Gazdasági számvitel	K 4.—	K 2.00
Mezőgazdasági üzemtan	K 5.60	K 2.80

Megrendelhetők a „PÁTRIA” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Haszonbérleti hirdetés.

A Balácsy prot. alapítvány igazgatósága haszonbérbe adja egészben, vagy egyes részekben a Szolnok város határában fekvő, az ottani 2680. sz. k. birtokivben foglalt 737 k. hold 361 négyszögöl kiterjedésű, szántóföld, kert, rét és legelőből álló pusztapalotás-szent-iváni birtokát 1909. szeptember 29-től kezdődő 12 évre.

A haszonbérlet szándékozók a közelebbi haszonbérleti feltételeket dr. Szabó József budapesti ügyvéd, alapítványi ügyvivő urnál (Budapest, IX., Lónyay-utca 9. sz.) tudhatják meg s folyó évi szeptember hó 15-ig ugyancsak nála adandók be a haszonbérleti ajánlatok.

Az igazgatóság az ajánlatok közül szabadon választhat, sőt azok egyikét sem köteles elfogadni.

Az ajánlattal egyidejűleg 2000 korona bánatpénz is leteendő.

739

A peronoszpora leghatékonyabb ellenszere a Dr. ASCHEN-BRANDT-féle

BORDÓI POR

amint azt úgy a külföldi mint kilencz éves hazai tapasztalatok igazolják. Nem perzsel! Jól tapad! A fecskendőket nem rontja! A burgonyavész ellen használt szerek közt is a leghatásosabb!

A Hsztharmat legbiztosabb gyógy és óvszere a Dr. ASCHEN-BRANDT-féle

RÉZKÉNPOR

mely a szőlőt egyúttal az antraknózis ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten:

50 kilogrammos zsákban kilogrammonként	bordói por 72 fillér
10 és 5	bordói por 76 „
2	bordói por 77 „
50 kilogrammos zsákban kilogrammonként	rézkenpor 45 fillér
10 és 5	rézkenpor 49 „
2	rézkenpor 50 „

Gyártás korlátolt! Tessék a szükségletet mielőbb megrendelni. A porok szállítása bármely időben és részletben történhet. — Ismertető füzeteket, a használati utasításokat küld, megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

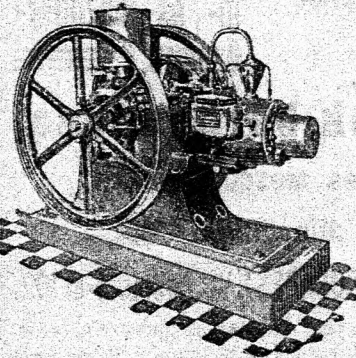
Budapest, V. ker. Alkotmány-utca 31. szám.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető: Gazdasági Egyesületnél Arad; Hany szövetkezetnél Budapest (Boráros-tér); Szávost Emlénel Budapest (Eötvös-tér 2.); Jámor Istvánnál Békés-Gyula; Konstsek Gézánál Debreczen; Vörös Józsefnél Esztergom; Keleti Lászlónál Hatvan; Mahr Károlynál Miskolcz; Városi és járási gazdakörnél Nagykanizsa; Kis Károlynál Nagyvárad; Hoffmann Adólnál Nyíregyháza; Rukavina Nándornál Szabadka; Szűcs Józsefnél Szatmár; Tóth Péternél Szeged; Kimmel Gyulánál Temesvár; Szemerey Jánosnál Veszprém.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Köztelek.

CLIMAX és ECLIPSE NYERSOLAJ-MOTOROK és LOKOMOBILOK

Legjobb és legolcsóbb hajtóerő mezőgazdasági és ipari célokra.

Nincs robbanási veszély, se pénzügyóri ellenőrzés. Elsőrangú referenciák.

BACHRICH ÉS TÁRSA

MOTORYÁR

Budapest, Szabadság-tér, Tőzsde-palota.

:: Haszonbérlet. ::

Gyirmóth község határában (Győr mellett) egy 420 holdas tagbirtok
1908. évi október 1-től kezdődőleg haszonbérbe adatik.
Bővebb felvilágosítást nyújt a tulajdonos jogi képviselője

Dr. Csukássy Jenő ügyvéd Budapest, IV., Károly-körút 22. sz.

Méltóságos HADIK JÁNOS gróf ur nádaskai uradalmában

telivér yorkshirei kan és kocza választott malaczkok

lesznek eladók július hónapban, darabonként 30 kor.-ért.
Előjegyzéseket elfogad az URADALMI INTÉZŐSÉG.
Posta: Tornanádaska.

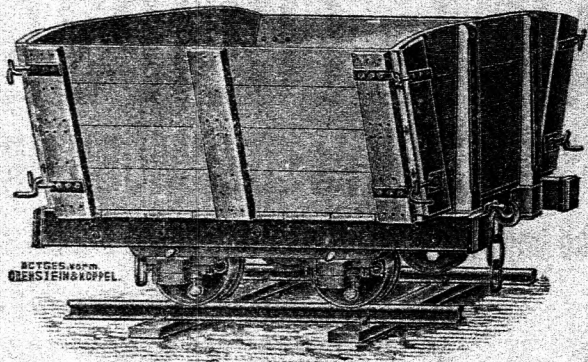
733

Sertésenyésztőknek

ajánljuk a következő szak-
könyvek beszerzését:

Ruffy Pál: A sertés javítása és hizlalása. 2. kiadás. K 2.—
Bácker György: A sertéshizlalás, különös tekintettel a sertésvészre. Elő-
szóval ellátta Szemere Huba. K 2.—
Csapó Lajos: A sertésenyésztés. 16 ábrával. K 3.—
Fodor Antal: 54 éves tapasztalataim a hazai sertésenyésztés és hizlalás
terén. K 1.60
Kovácsy Béla: Sertésenyésztés. 45 ábrával. K 4.80
Mócsy László: A sertés tenyésztése és hizlalása. K —.12
Monostori Károly: A sertésenyésztés alapvonalai. A kisgazdák szük-
ségletéhez mérve. 2. kiadás. K 2.—
Révész Gyula: A sertések nevelése, tartása, gondozása. K 1.—
Virágh Elek: A sertéshizlalásról. 5. kiadás. K —.50
Brummel Gyula: A sertésvész gyógyítása. Gazdák, állatorvosok, sertés-
enyésztők és hizlalók használatára. K 3.—
Rákos Béla: A sertésorbáncz és annak oltása. K 1.20
Szabályrendelet a sertés- és sertéshus-szemle foganatosítása
tárgyában. K —.30

Megrendelhetők a "PÁTRIA" részvénytársaság gazdasági
szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Mezei vasutak

ló- és mozdony-
üzemre,

vasuti berendezések bérbeadása,

nagy sín-, vágány-, kocsi- és mozdonykészlet,

új és használt állapotban.

ORENSTEIN ÉS KOPPEL BUDAPEST, VI., Andrassy-ut 102.

Gyár: Pusztaszentlőrinci nyaraló.

742

:: ELADÓ ::

tiszta hazai fésűs gyapjas:

720 anyabirka,
57 kos.

Megtekinthetők Kónya-pusztán (Kónya állomás).

Bővebbet:

NAGYHATI GAZDASÁG,

postacím: Nagyhát, (Hajdu m.)

722

Hydraulikus sajtók

Aranyérem
Szeged 1899.
Aranyérem
Bpest 1899.
Aranyérem
Pezsöny 1902.
hydraulikus
sajtóért.

szőlő- és gyümölcsmust sajtolásra
a nagy üzem számára, 2 ki-
tolható kosárral vagy 1 kosárral.

Már igen tele-
mes számban üzembe
helyeztetett.

gyártanak és
szállítanak jólállás
mellett mint külön-
legességet a legújabb
szerkezetben

MAYFARTH PH. és f. sa, Bécs, III.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejében köretnak.

Gazdasági könyvviteli
nyomtatványokat
levélpapírokat
borítékokat és egyéb

nyomdai munkákat

jutányosan és csinos
kivitelben készít

"PÁTRIA"
IROD. VÁLLALAT
ÉS NYOMDAI R.-T.

BUDAPEST
IX., ÜLLŐI-UT 25. SZ.

Költségvetéssel kész-
séggel szolgálunk.

Kévekötelek, Bellán-féle szabadalom, mindkét végén pirosra festve.
Manilla zsinag kévekötőgéphez.
Zsákok minden czélra, kender-, len- és jutaszövetből.
Zsákkötő-zsinag és varró-spárga.
Szólótaposó-zsákok. Szőlőkötőző-fonalak.
Ponyvák vízmentes és természetes szövetből minden czélra.
Kötélárnk hosszú szálu bácskai kenderből.

Bellán Mátyás

kender-, kötél- és sportáru
 kézműipar telegépén

Dunacséb (Bácska).

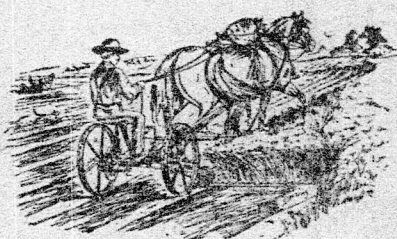
Arjegyzék kívánatra ingyen küldetik.

614

HAUPTNER

állattenyésztési és ápolási valamint állatorvosi műszerek és eszközök!!!
 mint: hársingsondák, trocárok, irrigátorok, sebfecskendők, klystirek, dr. Raebiger-féle hüvelykenőcs-fecskendő, szegecselhető Crotafia füljelzők, tetováló fogók, ló- és marhanyíró-gépek és ollók stb. Arjegyzék ingyen és bérmentve!
 MAGYARORSZÁGI FŐRAKTÁR:
 GEITNER és RAUSCH cég BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 8. szám.

A világhírű és hazánkban nagy elterjedtségnek örvendő amerikai
Deering-féle fűkaszalógépeket, maroklako aratógépeket és kévekötő aratógépeket,
 valamint egészen vasból és aczéliből készült **szénagyűjtőgépeket**

(lógereblyéket) van szerencsém a t. gazdaközönségnek akként ajánlani, hogy minden általam szállított ilyen gépek használhatóságáért és jó munkájáért, nemkülönben anyagának jóságáért elvállalom a felelősséget.

Ajánlom egyszersmind Saak Rudolf elismert kitéző aczélekéit, kapáló és töltető gépeit és más egyéb talajművelő eszközöket és gépeket is

PROPPER SAMU

az amerikai Deering-gyár kiz. képviselője

Budapest, V. ker., Váci-körut 52. sz.

Arjegyzékekkel és elsőrendű bizonyítványokkal kívánatra készséggel szolgálok.

A KÖZELGŐ CSÉPLÉSI IDÉNYRE AJÁNL

CSÉPLÉSI MÁZSA-KÖNYVET 50 lapos füzet drbjá 90 fillér.

ÉRTESSITŐ CSÉPLÉSRŐL 200 lapos füzet darabja 1 kor. 50 fill.

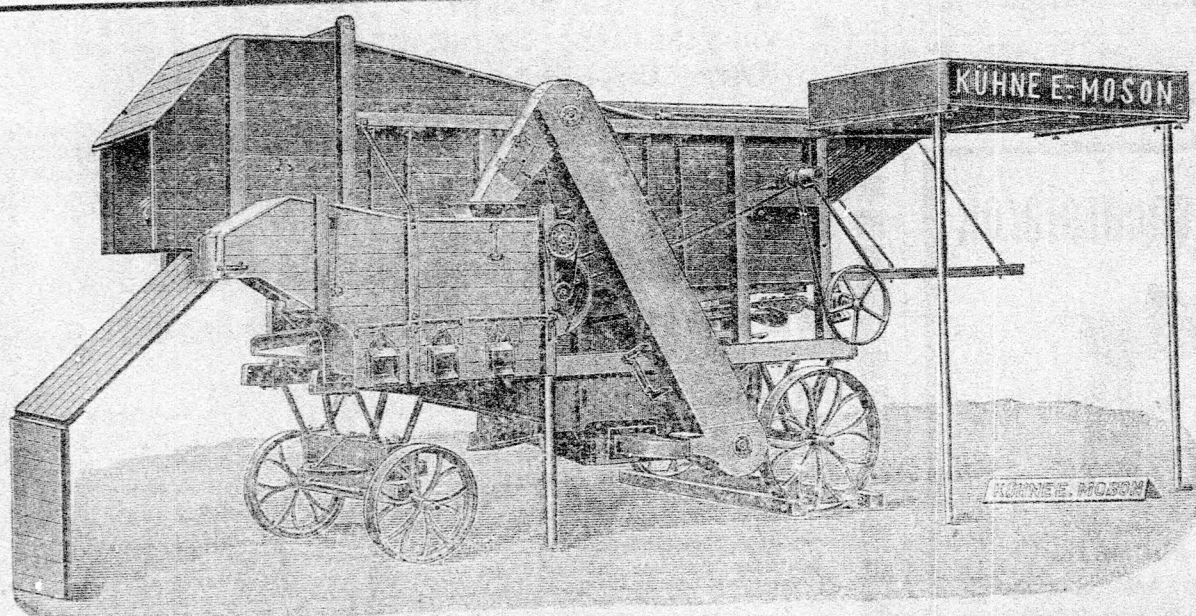
a "Patria" irod. váll. és nyomdai r.-t. Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

NÁD

1907. évi termés, válogatott I. osztályu minőség 9000 kéve, továbbá

BOR

1907. évi, kitéző fehér, magashegyi termés 150 hektoliter, eladó a Dinnyési gazdaságban. Megkeresések az intézőséghez küldendők Dinnyés, Fejér m. 731

Cséplőgépeket járgány- és motorhajtásra.

Gabonatisztító rostákat konkolyválasztó-gépeket

Tarlóhántó eszközöket elsőrendű kivitelben szállit

"KÜHNE" MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.-T. MOSONBAN.

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körut 57/a.

OSBORNE ARATÓGÉPEK.

„RAPID“
kézi mütrágyaszóró-készülék.

Ezen mütrágyaszóró-készüléket Fischl V. gazd. intéző ur szak-szerű kísérletezés után találta fel. A régi szokásos kézi szó-rással szemben előnye, hogy a munkás kezét és ruháját nem támadja; a használatban levő nagy gépekkel szemben előnye az olcsó ár, egyszerű kezelés s hogy 1 ember naponként 7-8 holdat vetőlépésben haladva, kényelmesen beszórhat. A be-állítható szórókanál által az elszórható mennyiség pontosan szabályozható.

Ára Budapesten darabonként **60 korona.**

Bővebb felvilágosítással szive-szen szolgálunk **885**

Weisz Jakab
a szabadkai mütrágyagyár képviselője
V., Lipót-körut 7. szám.

41715. számú szabadalom.

szabályozható szóró-kanállal.

MAGYAR GAZDÁK
ÉRTÉKESÍTŐ SZÖVETKEZETE
BUDAPEST (Központi vásárcsarnok).

Igazgatóság és központi iroda:
Budapest, IX., Imre-utca 4.
Nagy kőpinczei:
BUDAFOKON.

ÉRTÉKESIT

husféléket, baromfi, vadfétet, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és **MINDEN-MŰ ELEMICZ KKET.** Hordóbor-értékesítő osztály. Egetett szeszitalok értékesítése.

A MAGYAR ORSZÁGOS MÉHÉSZETI EGYESÜLET
vezérképviselői.

A szövetséget tagjai kedvezményben részesülnek. Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

UJDONSÁG!

Készítik a „VICTORIA”
Faktár és lakatosgyárak
kötött és mindentelje-
lakatos munkákat.

Istálló- és raktárahidak
vasarámába **sodrony-üveggel.**

ELŐNYEI: tűrhetetlen, tűz- és betörésbiztos, osincs és olcsó!

Megrendelhető a készítőn : **610**

Farkas és Társa lakatosgyárában
Budapest, VI., Lehel-utca 10.

Kocsigyártás
Budapesti kovács- és kocsigyártó-iparostűllet védnöksége alatt álló

Kocsi Árucarnok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

Már nem rongálódik többé a lószerszám,
ha azt a **Lukrecia**

készítményünkkel és nem mindentelje salakos zsiradékkal megkeni. **Számosan próbálták és felelték ki a lószerszámot.** 50 kilós szelencze bérmentve, utánvét mellett K 12-50. 12 és 25 kilós bádagszelenczékben szállítatik. Kapható a **Magyar Mezőgazdák Szöv. néli** és minden szakkövágó jobb üzletben. Készíti:

VAD és TAKACS BUDAPEST. Postafiók 151.
Tessék prospektust kérni. 270

Agrikulturfosfát

a legolcsóbb fosforsav-trágya és a hatása ugyan-olyan mint a Tomassalak-liszté és a Superfosfáté.

Ajánlatokkal és felvilágosításokkal szolgál a magyarországi vezérképviselők:

ZWEBNER MÓR és FIA
mütrágya- és erőtakar-mánynagykereskedése **468**

Pozsony és Galgócz.

Nincs többé büz!

A Bonodor folyadék a legbüzősebb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegysulyu 5 kg. csomag bérmentve 7-50 K.** (Elegendő 1 évre.) **1 kg. próbacsomag 2-50 K. csomagolással, szállítás nélküli.** A Bonodor por vizeldék azonnali szagtalanítására kitűnő szer. 5 kilós postacsomag bérmentve **7 K.**, 1 kilós próbacsomag **2 K.** csomagolással, szállítás nélküli. Szétküldés készpénzért vagy utánvételt. Számos elismerőlevél.

Vezérképviselő:
FODOR FERENCZ
Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40 H. **280**

Tavaszi és őszi vetések trágyázásához

szuperfoszfátot

és minden egyéb

mütrágyaféléit

elismerit kitűnő minőségben, legolcsóbban szállit az egyedüli **kartellon kívül** álló

Szentistváni mütrágyagyár központi irodája,
Kassa, Fő-utca 4. szám. **403**

Gazdasági munkás- és családlakások. Összeállította a m. kir. földművelésügyi miniszterium gazd. műszaki hivatala az O.M.G.E. közreműködésével. Tartalmaz 50 építtervet, költségvetéseket és építőanyag előirányzatot. Ára 10 K. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazd. szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Dunántuli vármegyékben fekvő

tagos birtokot

örök áron vagy bérebe vesz a Nyugatmagyarországi Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság Szombathely, Király-utca 19. Ügynökök kizárva. **706**

Vajhordók. Vajgyurók.

„Lister” separatorok

698

Utólérhetetlen és elsőrangú minden tekintetben. **Kitűnően bevált.** **5 évi jótállás.**

Próbaszállítás. Katalógusok ingyen és bérmentve. Kereskedők, képviselők és ügynökök keresetnek

R. A. LISTER & CO. G. m. b. H. Wien, 113. Negerlegasse 10.

Most jelent meg!

A mezőgazdasági kémiai technologia alapelvei

Irta: **KOSUTÁNY TAMÁS.**

Ára **9 korona.**

81 rajzzal.

Tartalma: Keményítőgyártás. Burgonyakeményítő-gyártás. Buzakeményítő-készítés. Tengerikeményítő-készítés. Rizskeményítő-készítés. Dextrin-gyártás. Glükózgyártás. Répacukorgyártás. Tejzokorgyártás. Az erjesztésen alapuló ipar. Borászat. Sörfőzés. Szeszgyártás. Szeszgyártás lisztes anyagokból. Czukortartalmú anyagok feldolgozása. Az erjesztés. A lepárlás. Sajttólélesztőgyártás. Kenyérkészítés. Ecetgyártás. Olajgyártás és a zsirok feldolgozása. Szappangyártás. Tej- és tejtermékek készítése. A lefőzés. A vajkészítés. A vaj és zsirok pótlószerei. Sajtkészítés.

Megrendelhető a **„PÁTRIA”** részv.-társaság gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

BACILLUS RATIN
csak EGÉRET és PATKÁNYOKAT tartalmaz.

A m. kir. állami bakteriológiai intézet véleménye szerint is a „RATIN” a patkányon és egéren kívül más állatra nem ártalmas.

Bámulatos gyorsasággal pusztít a „Ratin”, mely egy ragályos betegséget visz be az illető állatfajba s így egyik a másikat fertőzi, ami által mind kipusztul. Több polgári és katonai hatóság elismerése. Nélkülözhetetlen minden gazdaságban a „Ratin” bevezetése.

Nagyobb gazdaságokban a „Ratin” alkalmazását csupán a vasuti költség megtérítésével és kizárólag sikeres eredmény utáni díjazásért bevezeti a „Ratin” bakteriológiai laboratórium vezérképviselője

538

HAANBÉLA
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 26. sz.

A baromfi-tenyésztés
összes eszközei nagy választékban a legolcsóbb árakon.

Allandóan ujdonságok.

Kérje a 177. számú ingyen katalógust.

KRASA RUDOLF, WIEN, VII., Kirchengasse 29.

Nemesi birtok

(Krassó-Szörény megyében), mely áll: 566 hold szántóföldből a 1600 □-ól, 70 hold rét, 60 hold tölgyfaerdő, 20 hold fiatal erdő, 4 hold ház hely, tisztartói lakással és megfelelő gazdasági épületekkel, más vállalat miatt **szabad kézből eladó**, fundus instruktussal vagy anélkül. A birtok kitűnő talaju és buza, rozs, árpa, zab, kukoriczára, valamint **állattenyésztésre** is kiválóan alkalmas. Bővebb felvilágosítást ad: **Schwarz Dávid Fiai cég, Lugoson.**

Uradalmak, gazdaságok

administrációját, felügyeletét elvállalja s a gazdaság bármely ágához tartozó **szaktanácsot ad** megegyezés szerinti honorárium vagy százalék részesedés mellett intelligens s igen kiterjedt gyakorlati tudással bíró, volt uradalmi főtitkár, ki elsőrangú referenciákkal rendelkezik. Címe megtehető a kiadóhivatásban.

670

Ásványi és csontliszt-szuperfoszfátot továbbá szárított cukorrépa-szeletet legolcsóbban szállít:

STEINER és WALLEZS Wien, I., Graben 16.

MIKROSOL

LEGJOBB SZER

házi-és nyálkagombák penész ellen.

festékgyár

LATZ EDE és TÁRSA

BUDAPEST VII. ÖRNAGY-U. 4.

SÜRGÖNY CZIM: **WALSER CSÁNGÓUTCA BUDAPEST**

TELEFON: BUDAPEST **95-50**

WALSER FERENCZ
CÉGTELJELŐSÖK: WALSER FERENCZ, WALSER JÁNOS, GYÖZÖ GYULA.

TÜZOLTÁSI SZEREK-ÉS SZIVATTYÚK-GYÁRA, HARANG-ÉS FÉMÖNTÖDE BUDAPEST, VI. CSÁNGÓUTCA 6-B.

VILLAMOS MEGÁLLÓ: VÁCZIÚT, A RÉGI VÁM KÖZELÉBEN.

Gőzekék,

gőz utihengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasútvéiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg. u. Hüttenwerke Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia**, vagy:

az Osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviseletéhez, **Mayer Pál főhercegi feltügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18** kéretnek.

6287

Mérnöki iroda

FEKETE BÉLA, okl. mérnök
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 30. sz.
Telefon 37-35. Telefon 37-35.

Parcellázások teljes (műszaki, jogi és pénzügyi) lebonyolítása, birtokrendezések, földmérések, gazdasági vasutak, csatornázások, belvízvezetés, öntözés, vasuti nyomjelzés, kisajátítások keresztülvitele, mindennemű mérnöki munkálatok.

6114

STABIL ÉS FÉLSTABIL GŐZGÉPEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSZET ÉS GÉPGYÁR
PODVINECZ és HEISLER
BUDAPEST, VI., VÁCZI-ÚT 141.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

A sertésvész gyógyítható!

Brummel Gyula állatorvos eljárása szerint. — Ezen szerzötöl éppen most jelent meg:

A SERTÉSVÉSZ GYÓGYÍTÁSA

gazdák, állatorvosok, sertésenyésztők és hízalók használatára:

Ára 3 korona, melynek előleges bektüldése ellenében bérmentve küldi meg a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Allandó bogárnymunka nagy raktár.

Mindenféle gazdasági szerszámot, teljes szekeret, mint egyes szerszámrészeket, kiváló bácskai l-ma fából finoman kidolgozott jármokat minden mennyiségben olcsó árak mellett szállítunk. Jármaink használata az igavonó jószágot nem töri fel. **Olcsó eladásra** ajánljuk egy 16 öles 5 évig használt, keményfából szilárdan épített dupla kukoriczagórét. **Gavanszki Testvérek és Alexijevits gőzfűrészes és fakereskedés, Bácsszenttamáson.**

741

Tanulmány a berni szarvasmarháról.

Hazai berni tenyészetek ismertetése.

Írta: **Saaci dr. Kukuljevič József m. k. állatorvos.**

Előszóval ellátta: **Monostori Károly.**

39 ábrával. **Ára: 2 korona.**
(Bérmentes küldéssel 2 korona 10 fill.)

Ezen fontos forrásmunka, a hazánkban lévő berni tenyészeteket ismerteti s így vásárló gazdáknak a legjobb útmutatással szolgál. Összesen 19 tenyésztő berni tenyészetét ismerteti és 39 képen mutatja be azok érdekességeit és szebb egyedeit. A könyv négy fejezetre oszlik a következő tartalommal: I. Tanulmány a berni szarvasmarháról. II. Történeti áttekintés. III. A tenyészetek ismertetése. IV. Viszaplantás és vezérelvek a berni tenyésztésére terén a jövőre nézve.

Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

>> Prima, száraz <<
tengeri-moslék
 száraz répaszelet
 foszforsavas takar-
 mányosonmész 40-42%,
 különféle olajpogácsa jutá-
 nyosan kapható: 343
Neubauer Adolf
 gyári meghatalmazottnál
 Győr.

Fontos minden
szőlősgazdának:
A szőlőföke helyes
metszése és annak
okszerű nyári
kezelése. Irta és szám-
 itaian rajzzal
 ellátta:
Saary Ákos.

1 korona 50 fillér
 előleges beküldése elle-
 nében bérmentve szál-
 lítja a „Patria“ r.-t.
 gazdasági szakkönyvke-
 reskedése, Budapest, IX.,
 Üllői-ut 25. (Köztelek.)

1400 holdas nemesi birtok

egy tagban kellő épületekkel el-
 látva és 930 hold szántó, 70 hold
 rét, 400 hold erdő és legelő fel-
 szerelve, vetésekkel 280,000 forint-
 ért eladó. Közélebbit csak komoly
 reális reflektánsnak 615c
Österreicher Bernátnál
 Nagykanizsán.

Allatgyógyászat. Kézilönyv
 külső és belső betegségeinek fel-
 ismeréséről és gyógyításáról, 100
 recepttel és 100 ábrával. Irta:
 Monostori Károly. 4-30 K elő-
 leges beküldése ellené: bér-
 mentve szállítja a „Patria“ r.-t.
 gazdasági szakkönyvkereskedése,
 Budapest, IX., Üllői-ut 25.

A gyapjú minősítése.

Számos ábrával és egy a magyar
 és külföldi gyapjú-típusok össze-
 tételeit felmutató grafikonnal. Irta:
 Kovács Imre. Kiadta az OMGE.
 könyvkiadó vállalata. 3 korona
 70 fillér előleges beküldése ellen-
 ében bérmentve szállítja a „Patria“
 r.-t. gazd. szakkönyvkereskedése
 Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Vétel

Morzsol kukorica-esetűt, na-
 gyon szárazat, wagn-
 gonszámra veszek. Ajánlatot ár-
 megjelöléssel „Cautica“ jel alatt
 a kiadóhivatalba kérek. 4256

Keresek tejet megvételre, bár-
 mily mennyiségű, leg-
 magasabb árral, ugyszintén vaját
 és tejtermékeket. H. Fleischmann
 Salamon, Budapesti Király-utca
 12. szám. 4258

Kosárfonásra alkalmas zöld
 füveszőt bár-
 mily mennyiségben vesz g-ként
 4 koronáért gazdasági intézőség
 Galgóc, Nyitra m. 4191

Bérlés

Állami vagy alapítványi 800-
 1200 holdas bérlést át-
 vennék. Ajánlatokat Bérlés
 4284 cím alatt a kiadóhivatal
 továbbít. 4284

**Cséplőgép-
 tulajdonosok**
figyelmébe!

Százakra menő károktól
 mentheti meg gazda-
 ságát, ha cséplőgépje keze-
 lésénél Balassa Frigyes,
 most, 2-ik bővített kiadás-
 ban megjelent „Cséplő-
 gépek kezelése“ című
 kézikönyvének utasítási-
 társát szerinti eljár. A
 nagym. földművelésügyi
 miniszter ezen a könyv-
 piacon egyedül álló szak-
 könyvet az összes gazda-
 körök figyelmébe aján-
 lotta. — A művet 6 kor.
 30 fillér előleges bekü-
 ldése ellenében bérmentve
 szállítja a „Patria“ r.-t.
 gazd. szakkönyvkereske-
 dése Bud. pest, IX. ker.,
 Üllői-ut 25. sz. (Köztelek)

**Szárított :
 répaszeletet**

junius — július — augusztusi
 szállításra a/ánl 730
DUKES és HERZOG
 Galgóc — Budapest,
 V., VACZI-KÖRUT 74.

**zsák és
 ponyva**

A legjobb minőségben és leg-
 jutányosabban a Fischer-féle
 zsák- és ponyvagárban Budapest,
 Nádor-utca 31-33. szerkesztők
 be. A Fischer-féle szab. impreg-
 nált szavatolt tiszta lenből készült
 vízhatlan ponyvák nagy strapa
 mellett is eltarthatnak 10-12 évig.
 A 25 év óta fennálló Fischer-
 féle zsák- és ponyvagár az ország
 legjelentékenyebb uradalmának
 szállítója. Pontos szőlő kiszol-
 gáltás. Ponyvaköcsönző intézet.
 Árjegyzék, minták kívánatra
 ingyen és bérmentve küldetnek.

Maier Rikárd és Félix
 kincstári szállítók
 Wier, II., Kaiser-Josefstr. 30.
 vasszegek és eladna minden
 állományról bármily mennyiségű
**szénát, szalmát,
 burgonyát.**
 Prézéles sajt és legmodernebb
 gőzprézéssel. — A legnagyobb
 szolgáltatóképességű cég. 426

**Mezőgazdasági ::
 kereskedelemtan.**

Irta: **KROLOPP HUGÓ.**
 Ezen mezőgazdasági szak-
 irodalmunkban hiányt
 pótló mű hivatva van arra,
 hogy a gyakorlati gazdát
 a gazdasági termények és
 termékek beszerzési és
 értékesítési módjaival meg-
 ismertesse.

Bolti ára 10 korona.
 Megrendelhető a „Patria“
 r.-t. gazdasági szakkönyv-
 kereskedésében, Budapest,
 IX. ker., Üllői-ut 25. szám.

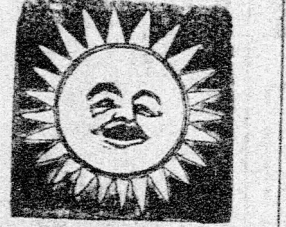

Stadel-Torkos
földmérő-taliga
 kapható
 Stadel gépgyárban, Győrött.

**Szálás takarmánynöve-
 nyek** termesztése. 94 ábrával.
 Irta: Szilassy Zoltán és
 Grábner Emil. Vásonkőtesben.
 10-30 K előleges beküldése elle-
 nében bérmentve szállítja a
 „Patria“ r.-t. gazdasági szak-
 könyvkereskedése, Budapest, IX.,
 Üllői-ut 25.

**Gazdák figyelmébe!!!
 Most jelent meg:
 A pinczegazdaság
 melléktermékeinek
 értékesítése.**

Irta: **Szilárd Gyula,**
 a gróf Esterházy-féle osákvári
 földművelésiskola tanára.
 Tartalma: Pálinka- és cognac-
 tételek. A tőkely és vörösgy.
 mint takarmány. A borsóprű
 értékesítése. Borkörnyérés tör-
 kölyből és borsóprűből. Kék
 szőlő festőanyagának kivoná-
 sára. Szőlőmagolaj-nyerés.
 Cserszavidat-készítés szőlő-
 magból. Ecetkészítés.
 1 korona 60 fillér előleges be-
 küldése ellenében bérmentve
 szállítja a „Patria“ r.-társ.
 gazd. szakkönyvkereskedése,
 Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

KELTETŐGÉPEK
 díjtalanul próbára. Keltető-
 gépek a legjobbak és legolcsób-
 bak. Keltetőgépek sok száz
 kitűnő bizonyítvány és ajánlatok
 egész Ausztria és Magyarország-
 ból, melyek bármely díjtalanul
 megküldetnek. Keltetőgépek
 tyúk-, liba-, fogoly-, fűszár- és
 kacsatorjásokhoz. Keltetőgépek
 részletekért. Keltetőgépek
 szabadalmazva Ausztriában
 és Magyarországon. — Egyedül
 készítje G. H. K. K. K. K. K.
 Ezen szakmában egyedül gyár.
 690

**Most jelent meg!
 Andrásovich Géza:**

**Házinyultanyesztés
 és értékesítés**
 harmadik, tetemesen
 bővített kiadása.
 Számos művészi képpel
 és egy műmel ékülettel.
 Ára bérmentes kü-
 ldéssel 2 kor. 20 f.
 Megrendelhető a
 „Patria“ r.-t. gazdasági
 szakkönyvkeres-
 kedésében, Budapest, IX. ker.,
 Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Zach József
 Graz II.
 „Janusho“
 Legnagyobb sport-
 felszerelési üzlet
 Stájerországban.
 Ajánl viharálló-
 kat, palerinekot,
 sport- és stájer
 kosztümöket a leg-
 jobb és legkifopás-
 talanabb kivitelben
 mérték után, vihar-
 álló stájer lodenből.
 Képes ár-
 jegyzékek és loden-
 minták ingyen és
 bérmentve
 Szállítás kívánatra
 vámentesen. 650

**Istálló-
 mennyezetek**

tökéletes páramentesítés.
nedves falak
 gyökerez szárazzátétele,
 szab. „Nosmos“ hornyolt
 asphaltemezzel
Kitűnően bevált.
 Felvilágosítást ad:
Greif Antal mérnök
 Budapest, VIII., Salétrom-
 utca 10. (Telefon.)

76072/1908. IV. SZESZELADÁSI HIRDETMENY.

A mezőhegyesi magyar királyi méneshirtok mezőgazdasági répaszesz-
 gyáraiban előállított szeszből
1000 hl. kontingens finomított szesz.
 folyó évi július hó 24-én délelőtt 11 órakor Mezőhegyesen a méneshirtok
 igazgatóságánál zárt írásbeli ajánlatok alapján tartandó versenytárgyaláson
 eladásra bocsátatik.
 Ajánlattevők felhivatnak, hogy az egy koronás bélyeggel és a részletes
 feltételekben kitüntetett bánatpénzzel ellátott sajátkezőleg aláírt ajánlatokat,
 melyeknek borítékára „Ajánlat szeszre“ felirandó, folyó évi július hó 24-én
 délelőtt 11 óráig a mezőhegyesi magyar királyi méneshirtok igazgatóságánál
 nyújtsák be, később érkező, valamint a feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe
 nem vétetnek.
 A részletes eladási feltételek a vezetésem alatt álló miniszteriumban a
 gazdasági főigazgatónál, valamint a mezőhegyesi méneshirtok igazgatóságánál
 megszereshetők és kívánatra megküldetnek.
 Budapest, 1908. évi június hó 16-án.
 747 **Földművelésügyi miniszter.**

29707/908. számhoz. Birtok örökeldási hirdetmény.

A magyar vallásalapnak a zalavármegyei Kisvászárhely
 község határában fekvő és a kisvászárhelyi 31. számú telekkönyvi
 betét 1. sorszáma alatt felvett 151,960/1600 koldnyi felmérés
 szerint mintegy 182 1214/1600 hold területű „Fiatalos pusztá“
 nevű mezőgazdasági birtokának, a rajta levő és az eladó alap-
 tulajdonát képező épületekkel együtt leendő örökeldása iránt a
 vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium IX. ügyosztályában
 (Vadász-utca 33.) 1908. évi július hó 6-án déli 12 órakor zárt
 ajánlati versenytárgyalás fog tartatni, mely zárt ajánlatok nyil-
 vános felbontásánál az érdeklődők jelen lehetnek.
 Az egykoronás bélyeggel ellátott és lepecsételt írásbeli aján-
 latok az alulírott miniszterium segédhivatalának igazgatóságánál
 (Hold-utca 16.) legkésőbb 1908. évi július hó 6. napján d. e 10
 óráig nyújtandók be. A borítékon jelzendő „Ajánlat a kisvászár-
 helyi birtokra“. Az ajánlatban nem a holdantéti, hanem az
 egész birtokra felajánlandó vételár számokkal és betűkkel irandó
 ki és az ajánlat két tanu előttemezésével irandó alá.
 Bánatpénzül 14.000 korona készpénzben bármelyik állami
 (adóhiva'ali) vagy a közalapítványi központi pénztárnál teendő le
 és az arról szóló letéti nyugta az ajánlatához csatolandó. Elkésve
 érkezett, kellőleg ki nem állított avagy fel nem szerelt ajánlatok
 nem fognak figyelembe vétetni. Nem tarthatnak erre számot utó-
 ajánlatok sem. Akik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak,
 ugyszintén akik az uradalommal szemben hátralékos tartozásban
 vannak, vagy bármily ezimen perben állanak, a versenyből ki-
 zártainak.
 A részletes versenytárgyalási és örökeldási feltételek a
 miniszterium segédhivatali igazgatóságánál (Hold-utca 16.) a hiva-
 talos órák alatt megtekinthetők.
 Budapest, 1908. április hó 14-én.
 749 **A vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől.**

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legfőbbkövetesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 43-50. BUDAPEST-KELENFÖLD

a budaörsi-úton, a vasútállomással szemben.

A Szegedi kenderfonógyár r.-t. Szegeden

felhívja a t. gazdaközönség figyelmét minden szerkezetű aratógéphez használható

Manila kévekötőfonálára valamint szalmapréseléshez való 3 águ fonálra,

melyet mint egyedüli hazai gyártmányt, a külföldinél jelentékenyen olcsóbb árban szállít.

Múlt évben több mint 1000 mmászat adott el a gyár és számos nagy uradalom elismerő-levele bizonyítja a fonál kifogástalan minőségét.

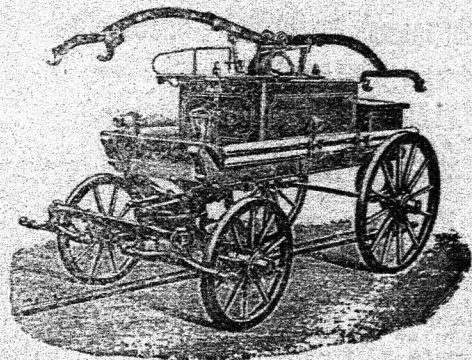
Ugyanott **gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárak, kenderzsákok** legelőnyösebben beszerezhetők.

Sürgőny-cím: „Szivattyár Budapest” Telefonszám: 72-08 v. 72-09 Alapítotott: 1858. évben Gyártott fecskendők száma: 17,000

BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI. ker., Váci-ut 69 szám.

Gyártási ágazatok:

Gőzgépek, légsűrítők, vacuum-szivattyúk, keretfűrészek, Gőzkazánok, tartányok, előmelegítők, Vasútdak, fedélszerkezetek, szegecset-oszlopok, Vas- és fémöntvények Vasúti for.ítóköröngök. Mindennemű forgó- és futódaruk kézi- és villamoshajtásra. Rostélyvasak acélozott felülettel. Közlőművek **Szivattyúk, Tűzfecskendők.** Tűzoltósági segédesszközök. Közegészségügyi szerek. Köztisztasági eszközök. Arjegyeket, valamint „Gyártási ágazatokról” prospektust kívánára. 525

Gazdaközönség figyelmébe

ajánlom mint **erdélyi alkusz** legelőnyösebb és legolcsóbb bevásárlásokat eszközölhetem **Jermos és beállítani való ö-rökben**, ugyintén **1 2 éves ökor-tínókban** és mindenféle súlyú sovány **sertésekben** mindig a legnagyobb előjegyzéseim vannak. Kiterjedt ismerets-gemmel fogva úgy vásárookra, mint azonnali eladásra a legelőnyösebb ügyleteket közvetíthetem. Kiváló tisztelettel

Sürgöny- és levélcím: **Vermes Lipót, Kolozsvár.**

582 katasztrális holdas,

igen jól felszerelt sík fészű, szatmármegyei földbirtok **bérbeadó.** Cím: **Dr. Medve Kálmáné Buda-pest, V., Nagykorona-u. 19.**

Cséry-féle SZEMÉTTÁGYA

nyári szállításra különösen mérsékelt áron kapható.

Részletes felvilágosítással és ismertetéssel szolgál:

Bayerthal és Lévy

Budapest, V., Bálvány-utca 26. szám.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR R.-T.

vasöntöde, gép- és rézműgyár. BUDAPEST, V., Csáklya-u. 3.

SPECZIAL- szeszgyárak és szeszfinomítók
GÉPGYÁR: élesztőgyárak

keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

teljes gépészeti berendezése.

Atalakit meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is. Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs 1904.

Nagy állami érem. Legnagyobb kitüntetés.